

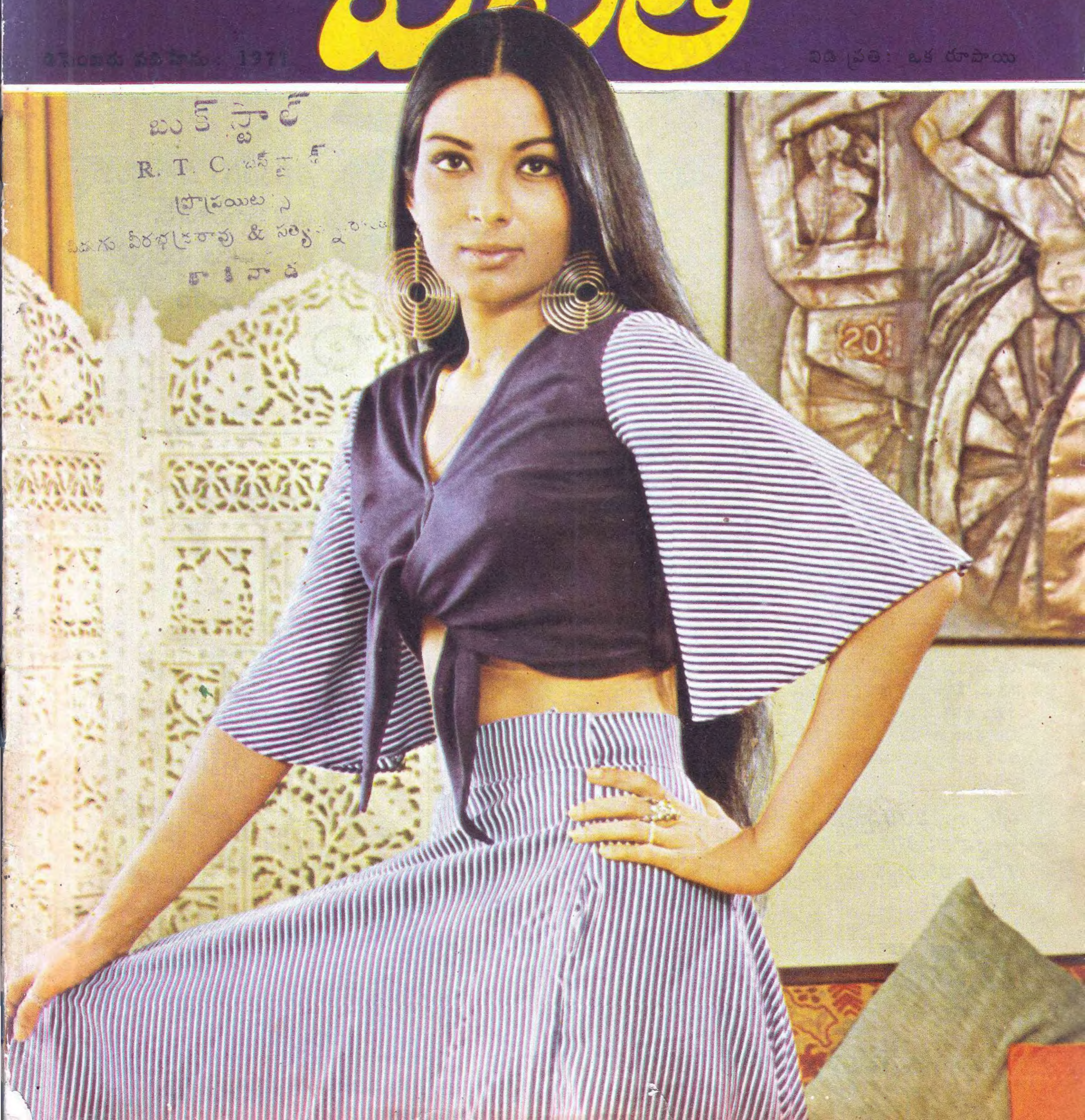
హరిత

శనివారం మార్చి 1971

విడి ప్రతి: ఒక రూపాయి

బుక్ స్టాల్
R. T. C. బస్ స్టాల్

ప్రాప్తయింప
విడుగు వీరభద్రరావు & సత్య-వరద
కాకినాడ

గోద్రెజ్ నుంచి
కొత్తది
మహత్తర శక్తి గలది

కీ

నీలిరంగు డిటర్జెంట్
ఉత్తికే పౌడర్ -
అమోఘ చర్యతో
కాంతివంతం చేసేది

మహత్తర శక్తి గల కొత్త 'కీ' బట్టలను
ప్రతి ఉతుకుతో మరింత తెల్లగా,
కాంతివంతంగా చేస్తుందని లేబోరేటరీలో
చేసిన పరీక్షలు నిరూపించాయి. 'కీ'లో
అమోఘ చర్యతో కాంతివంతం చేసే
ప్రత్యేకమయిన పదార్థం ఉంది 'కీ'
బట్టలలో లోపలికి చొచ్చుకుపోయి
మురికిని పూర్తిగా వదలిస్తుంది.

హాయిగా, పరిమళం బిందించే 'కీ'
వేన్నీళ్ళలో అయినా చన్నీళ్ళలో
నయినా ఇట్టే కరిగి సమృద్ధిగా నురుగు
నిస్తుంది—ఉప్పు నీళ్ళలో అయినా
సరే—'కీ' బట్టలకు సురక్షితమైనది.
వాటిని ఉతికే చేతులపై కూడా
సున్నితంగా ఉండేది. మీ యింట్లో
ఉతికే అన్ని బట్టలకోసం దీన్ని
వాడండి.

50 గ్రా., 200 గ్రా.ల
కారనలో, 500 గ్రా.,
1 కె.జి. పోలిష్యాక్ లలో
దొరుకుతుంది.

గోద్రెజ్
ఉత్పాదన

30%
బట్టల్ని
మరింత తెల్లగా
కాంతివంతంగా చేసే
అధికమైన ఉత్తికే శక్తి గలది
అయినా పెరెన్సి కగన్ ఇతర
డిటర్జెంట్ల కన్న 30% తక్కువ ఖర్చుతో

ఉచితం
టర్కిష్ బాత్
సబ్బు
ప్రతి 200 గ్రా. 500 గ్రా.
1 కె.జి. ప్యాక్ 'కీ' కొన్నప్పుడు
సరుకుస్సంతవరకు

ఇప్పుడు

15-12-77

అపూర్వమైన కొత్త ప్యాక్‌లో! కాల్షియం-శాండోజ్®

విటమిన్ సి. డి బి₁₂,

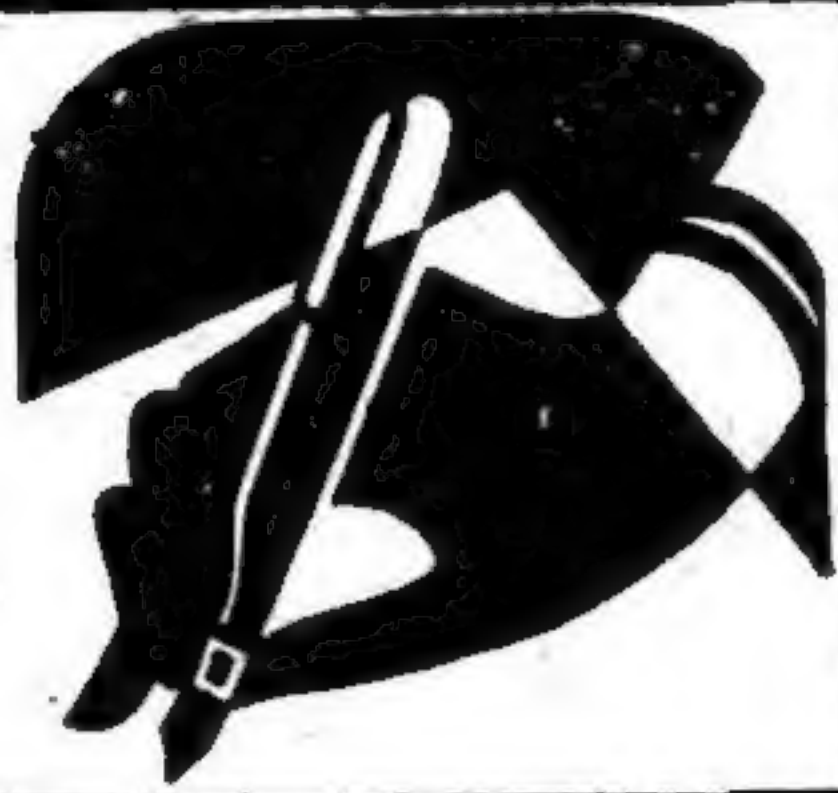
మీరు కోరుకునే కాల్షియం శాండోజ్ విశ్వ యిప్పుడు
అమోఘమైన కొత్త ప్యాక్‌లో, అది కూడా, అధికమైన
ద్రవ పెట్టకుండానే. ఎంతో ఆకర్షణీయమైన యీ ప్యాక్‌ని
మీ ఎదురుగా ఉండే, వాడే బల్లపైనా, వంట యింటి
ఆరలోనూ లేదా పిల్లల గదిలోనూ ఆఫ్టే
బెట్టాలనిపిస్తుంది మీకు, వీలుగా.
గుర్తుంచుకోండి, రుచికరమైన రాస్పబరీ రుచిగల
కాల్షియం-శాండోజ్ విశ్వలతో గట్టి పళ్ళు,
పటిష్ఠమైన ఎముకలు తయారవుతాయి.

200 బిళ్ళలు

కాల్షియం-శాండోజ్®

స్విట్జర్లాండ్‌లోని శాండోజ్ వారు రూపొందించిన,
ప్రపంచంలోని అత్యుత్తమమైన కాల్షియం.

‘అల్పబల మిథు తెలుగు పత్రికలు దొరకవు కదా! ‘వనిత’ చాలా బాగుంటుంది. పంపించ మంటావా?’ అంటూ మా ఆదర్శించు ఉత్తరం వ్రాస్తే—నేనంతగా పట్టించుకోలేదు. అదే విషయం మా చుట్టాల్లో మరో యిద్దరినుండి వచ్చే సరికి నవంబరు వనిత రప్పించుకున్నాను. సినిమా తారల్ని ముఖచిత్రంగా చూసాం గానీ, ముద్దు లొలికే బాలిక—వనిత ముఖచిత్రంపై ఉండడం, చాలా ఆనందం కలిగించింది. కాని ముఖచిత్ర వివరణ లోపలలేదు. కొన్ని శీర్షికల క్రింద పేరు కోసం అలవాటుగా వెతుక్కున్న కళ్ళు నిరాశ చెందాయి. ఈ చిన్న లోపాలు తప్పించి, శీర్షిక లన్నీ బాగున్నాయి. వంటలు కూడా వేస్తే బాగుంటుంది. ‘అత్తలంతా యితే’ అన్నది కథ కాదు. ప్రతియింట్లో జరిగే సంఘటనలు రచయిత్రి చక్కగా వ్రాసారు. రచయిత్రికి నా కృతజ్ఞతలు. అనగా అనగా ఒక అత్తగారికి యిద్దరు కోడళ్ళు. ఒక కూతురు ఉన్నారట. అవిడదగ్గర 2 కొబ్బరి కాయలున్నాయి. ఒకటి కూతురికిచ్చి, మరొకటి కోడళ్ళకిద్దరికి యివ్వాలనుకుంది. కాని కోడళ్ళే మైనా అనుకుంటారని, చెరోకటి కోడళ్ళకిచ్చేసిందట. ‘మరి మీ అమ్మాయికో?’ అని వారడిగితే, ‘మీకిష్టమైతే చెరో చెక్కా యివ్వండి’ అన్నదట. అది గుర్తుకి వచ్చింది—కథ చదివిన తరువాత. అత్త ఒకింటి కోడలయినప్పటికీ కూతురు, కోడలు విషయంలో ఈ పేరు భావం ఏమిటో తెలియదు. కనీసం మనం అత్తలమైనప్పుడు—ఈ లోపం దిద్దుకుంటే బాగుంటుందని నా ఉద్దేశం.

—రారిత, ఇన్స్పెక్టర్ (ఇల్లాండు)

“ఉన్నత పదవిలో చంద్రకాంతి మర్యాద” వ్యాసం చదివితే ఉన్నత పదవి—వివాహమా, సంసారమూ ప్రీతిక అద్దం కావని స్పష్టం అవు తుంది. ఈ సందర్భంలో కొందరు పెళ్ళి చేసుకొనని ఉద్యోగినులలో (ముఖ్యంగా కొందరు రెస్టారంట్ల) కనబడే ఈ క్రింది దొరకలు నాకు నచ్చలేదు. (1) వివాహం అంటే జీవితానికే పెద్ద ప్రతి

బంధకం అనే దొరకలో వారు తమవద్ద చదువు కునే విద్యార్థినులకు బోధిస్తుంటారు. (2) ముఖానికి పసుపు రాసుకోకుండా, కాన్సెటిక్కు అరిగి వాడటం వలన, రోమాలు లేచి ముఖ సౌందర్యం పాడుచేసుకొంటుంటారు. భారత ప్రీతి పసుపు రాసుకోవడం ఎంతటి అందాన్నిస్తుందో వారికి అర్థం కాదు. (3) కాలాన్ని ఎంతవేరూ ధనార్థ నకే ఉపయోగిస్తూ, తరచుగా మానవత్వపు విలువలు, సంసార బాధ్యతలు పట్టించుకొనరు. శ్రీమతి కె. రామసుబ్బమ్మగారు చెప్పిన మాటలు (“ప్రీతి ఎప్పుడు గాని ఉద్యోగకాంక్షతో విద్య నభ్యసించరాదు....స్వార్థమునకై ఏ వేవకావృత్తి కైనను పూనుకొనరాదు”) విజంగా అమూల్య మైనవి.

—వి. మంగళాయోధు, గుంటూరు

‘స్వర్ణాంబ’ గారి కథ “సగంలో ఆగిన ఆల్పం” వాస్తవానికి చాలా దగ్గరలో వుంది. కథ చదువు తుంటే ప్లాష్ బ్యాక్ లాగ - నా పెళ్ళి విశేషాలన్నీ కళ్ళలో మెదిలాయి. తన దగ్గర డబ్బులేదన్న కారణంగా మా నాన్న ముహూర్తం బైముకు ఒప్పు కున్న కట్నం యివ్వలేదు. మా మామగారు కట్నం అక్కడ పెట్టండే పెళ్ళి జరగటానికి వీలు లేదని కాసించారు. అయితే కథలో సారథిలా కాకుండా ముహూర్తం బైముకి నా మేళ్ళో తాళి కట్టేశారు మావారు. మామగారు కొడుకు చెయ్యి పట్టుకుని ఇంటికి లాక్కుపోయారు. పెద్దవాళ్ళ మూర్ఖత్వం వలన, పెళ్ళిలో జరిగే ఎన్నో ముచ్చ ట్లకు మేము దూరమయ్యాము. ఆ తర్వాత మా నాన్న వద్దతోసహా మామగార్ని డబ్బు ఇవ్వడమూ ఆయన ప్రసన్నులు కావడమూ జరిగింది. అదో పెద్ద కథ! ‘వనిత’లో ఆ కథ చదువుతున్నంత వేళా ఎన్నో సంవత్సరాల క్రిందటి సంగతులన్నీ జ్ఞాపకం వచ్చాయి. మావారు తండ్రి మాట విని సారథిలా చేసి వుంటే ‘నా ఆల్పం’ కూడా సగంలోనే ఆగిపోయి వుండేది!

—ఎన్. జయరామ్, విజయవాడ

నవంబరు 15న వెలువడిన ‘వనిత’లో బామ్మ

అభిప్రాయాలు శీర్షికలో ప్రచురింపబడే ప్రతి లేఖకూ ఐదు రూపాయలు పారితోషికంగా పంపుతాము.

వనిత

ప్రీతి జన పక్ష పత్రిక

సంపుటి: 3 సంచిక: 12

డిసెంబరు పదిహేను: 1977

విడి ప్రతి: ఒక రూపాయి

సంపాదక చందా: ఇరవైనాలుగు రూపాయిలు

క్రీలంక: రూ. 1. 15

మలేషియా: 65 పెంట్స్

చిరునామా:

చందమామ బిల్డింగ్స్

మద్రాసు-600 026

గారిపేజీ చదివాను. బామ్మగారు ‘శివాంబు’ గురించి వివరించిన తీరు చాలా బాగున్నది. కొంతమంది ‘స్వమూత్రపానం’ హాని కలిగిస్తుందని, మరి కొంతమంది వర్షరోగవివారితో అనటం రెంటివాడాల మధ్య యిదొక వాదంగా మిగిలి, కొంతమంది ‘శివాంబు’ సేవించడం తప్పుగా భావిస్తున్నారు. మానవ మూత్రాన్ని పరీక్షించి అందులో కొన్ని పదార్థాలుగలవని నైంటిస్తులు తేల్చారు. మానవమూత్రంలో నీరు 98 శాతం, మిగిలిన నాలుగు శాతంలో ఈ క్రింది పదార్థాలు వున్నాయి. యూరియా 50% రవజాలు 25% క్రియేటినిన్ 2% పొటాషియం 8% కార్బియం 0.5% మెగ్నీషియం 0.2% సాల్ఫేట్స్ 4% గలవు. స్వమూత్రపానం మత్తును తొలగిస్తుంది. ఇది కొంచెం ఘాటుగా ఒక విధమైన రుచి కలిగి వుంటుంది. కాన్సర్, క్షయ మున్నగు దీర్ఘకాల రోగాలు పూర్తిగా నయమైనాయని అనుభవజ్ఞులు చెప్పటం, వినడమేగాకుండా మూత్రపానం వల్ల మంచి ఫలితాలు పొందినవారు కూడా వున్నారు. ఒక చిన్న సూచన: చిన్న వయసులో బట్టతలతో, వయసు మీరిన వారిలాగే కనబడటం, జుట్టు నెరిసి పోవడం....యిలా బాధపడేవారు స్వమూత్రంతో రోజూ మర్దన చేసుకుని, తలస్నానం చేసినట్లయితే బట్టతల పోయి నల్లని వెంట్రుకలను పొందటమే

గాకుండా, తెల్లబడ్డ వెంట్రుకలు నల్లగా మారి రెండు, మూడునెలలలో మంచి ఫలితం పొంద వచ్చు. ఈ విషయమై రుజువులు, సాక్ష్యాలు కనిపిస్తాయి.

—చేరాల ప్రమద్యర, గుంటూరు

నవంబర్ 15వ తేదీ వనితలో 'అత్తలంతా ఇంతే', 'అంచనా' రెండు కథలూ పాఠకులకు చక్కని సందేశాన్నిచ్చాయి. 'అత్తలంతా ఇంతే' చదువుతున్నప్పుడు ఒక చిన్న పిట్టకథ మృరణకు వచ్చింది. ఒకామె ఒక స్వామి దగ్గరకిపోయి 'స్వామీ! నాకు మోక్షానికి మార్గం ఉపదేశించండి' అని కోరింది. అంతట ఆ స్వామి 'నీ కోడలిని, కూతురిని సమదృష్టితో చూడు.

'నేర్చుకున్న గుణపాఠం' శీర్షిక నిజంగా చాలా ఎడ్యుకేటివ్ గా ఉంది. ఈ గుణపాఠాలన్నీ జాగ్రత్త చేసుకుంటే తప్పకుండా ముందు జాగ్రత్తకు ఉపయోగపడతాయి. ఇటువంటి ఉపయోగకరమైన శీర్షిక ప్రారంభించవలసిందిగా సలహా ఇచ్చిన పాఠకురాలికి, సలహా అందినదే తడవుగా శీర్షిక ప్రారంభించిన మీకూ నా హృదయపూర్వక అభినందనలు. అయితే బొత్తిగా నాలుగు సంచికల తోనూ, పదహారు, ఇరవై గుణపాఠాలతోనూ యింత చక్కటి శీర్షికను ముగించేయడం మిక్కిలి విచారకరమైన విషయం. ఎన్నికైన ప్రతి సంఘటనకూ పారిశోధికం యిచ్చే పద్ధతిపై మరో క్రొత్త శీర్షిక 'మరపురాని సంఘటన'ను పరిచయం చేయబోతున్న విషయం అందరికీ

కనిపిస్తున్నాయి. ఒకే యితీవృత్తం కలిగిన కథలు వస్తున్నాయని తెలిసి కూడా మీరు ప్రచురిస్తున్నారంటే చాలా కోపనీయం. యిక ప్రతి పెళ్ళిలోను కట్నం ఇస్తున్నారంటే కారణం దాని వెనుక ఒక ప్రీ హస్తం తప్పక ఉంటుంది. వేదిక లెక్కి ఉపన్యాసాలు యివ్వడం ద్వారాను, కథలు రాయడం ద్వారాను, ఈ దురాచారాన్ని మాన్పుదామనుకోవడం పొరపాటు. యిది ప్రతిప్రీ సమగ్రంగా ఆలోచిస్తే సాధ్యమవుతుంది. ప్రీ

వచ్చే సంచికలో

ముఖచిత్రం:

'బుటీక్'

(ప్రత్యేకంగా ప్రీలకు సంబంధించిన వస్తువులను అమ్మే చిన్న దుకాణం. రోసలి పేజీలలో దానికి సంబంధించిన వ్యాసంతో)

మధ్య పేజీలలో వర్ణచిత్రాలు:

కొత్తరకంగా చీరలు

(చిన్న వ్యాసంతో)

వర్ణచిత్రంలో దేవత:

త్రిపురసుందరీదేవి

(వ్యాసంతో)

రెండు కథలు:

నీకీ శిక్ష చాలు!

(రేణుకారాణి)

మగజాతికి మరో పేరు

('శ్రీయజ్')

ఈ సంచికలో వచ్చిన 'ఊలు దోపి' కథ రాసిన శ్రీమతి దేవరాజునీత-శ్రీకాకుళం జిల్లా లోని చీపురుపల్లిలో వుంటున్నారు. ఈ కథ ఆమె తొలి ప్రయత్నం. "సాహితీ సంపన్నులైన 'కొవ్వలి' వారింట పుట్టి, 'దేవరాజు' వారి ఇంటి కోడలినయ్యాను. కథా రచయిత దేవరాజు రవిగారి దర్శనమిచ్చింది." అని తెలియజేశారామె. తనకు పుస్తకాలు, కథలూ చదవడం అంటే ఎక్కువ ఇష్టమనీ, తర్త ప్రోత్సాహంతోనే ఈ 'తొలికథ' రాయడం జరిగిందనీ, ఆమె తెలియజేశారు. మహిళా మండలి కార్యక్రమాల్లో పాల్గొనడమంటే కూడా ఎక్కువ ఉత్సాహం చూపు తారు ఆమె.

నీవు కోరుకునే మోక్షం పుష్కలంగా లభిస్తుందని నెలవిచ్చాడట. ఆ సమాన దృష్టి అలవరచుకోవడం ఎంత కష్టమో! రెండవ కథ 'అంచనా'లో "మనిషి మనిషి మీద అంచనా వేసుకోవచ్చు కాని దాహ్య సౌందర్యాన్ని చూచి ప్రమించటం అవివేకం. ఆత్మ సౌందర్యపు విలువలను గుర్తించడం నేర్చుకోవాలి. లేకపోతే సావిత్రిలా కష్టాలను ఎదుర్కోవాలి." అనే సందేశం వుంది. సావిత్రి లాంటి మనస్తత్వంగల ఏ ఒక్కరిలో మార్పు వచ్చినా రచయిత్రి దమ్యరాణి. ఇటువంటి చక్కని సందేశాత్మక కథలను స్వీకరించి ప్రచురిస్తున్న 'వనిత'కు వనితగా నా సాహిత్యాభివందనములు.

—విజ్ఞానగద దుర్గ, రాజమండ్రి

ఆనందదాయకమైన విషయమే. మరపురాని సంఘటనకు—నేర్చుకున్న గుణపాఠం శీర్షిక అద్భుత గుర్తులందన్న విషయం కూడా కొంతవరకు ఒప్పుకోవలసిందే. అయితే ఒక క్రొత్త శీర్షికను ప్రారంభిస్తున్నంత మాత్రాన ఒక పాఠ శీర్షికను తొలగించడం మాత్రం న్యాయంగా లేదు.

—వరదా రాజేశ్వరి, విజయవాడ

"వనిత"లో మీరు ప్రచురిస్తున్న కథల స్థాయి చాలా తక్కువగా ఉందోంది. కేవలం ఏదో ఉద్యమం లేవదీసిన రీతిలో ఉంటున్నాయి. అన్ని కథలూ యించుమించు ఒకే రకంగా ఉంటున్నాయి. వైవిధ్యం చాలా తక్కువగా ఉందోంది. ప్రతి వనితలోను వరకట్నంపై కథలే

అంటే కేవలం పెళ్ళికుమార్తె ఒక్కతే కాదుకదా! పెండ్లి కుమారుని తల్లి కూడా ప్రీయే కదా! యిక కథల్లో ప్రేమ, శృంగారాన్ని లేని పోని విధంగా వర్ణించి పిల్లల్ని తప్పు త్రోవలో నడిపిస్తున్నారు. 'వనిత'ను అన్ని వయసుల వాడూ చదువుతారని గమనించి రచయిత్రులు కథలు రాయాలి. సంపాదకులు కథలు ప్రచురించేటప్పుడు జాగ్రత్తగా పరిశీలించి ప్రచురించాలి.

—ఎ. లక్ష్మి, వరంగల్

మీరు తాగే టీ లేక కాఫీలో ఓ చెవ్వాడు, శక్తి నికూడా కలుపుకోండి

బాగా చలిగా ఉన్న రోజుల్లో మీరు
 తాగే టీ లేక కాఫీలో ఒకటి లేక
 రెండు చెవ్వాలు గ్లాక్సో టీ కలుపు
 కోండి. ఆ రుచి తాగి చూడండి.
 నిమిషాల్లో ఒకటో పొయిని గొల్పే
 వేచుకున్నాన్ని కలిపి కలిగి
 చూంటారు. మీలో మళ్ళీ పొయిరు.

శక్తి...
 గ్లాక్సో టీ కొనండి. ఎంతో
 మేలైన గ్లాక్సో టీ బాదర్. విజుమిన్.
 డి. కొలియం. పి. పేట్టు వచ్చుచిగా
 గలది. గ్లాక్సో టీ మునుపటివి
 కంటే చాలా శక్తిని ఇచ్చేది.

గ్లాక్సో-డి® పరికాలంలో శక్తి కోసం.

ముఖచిత్రం:

మల్లికా సారాభాయ్

అవి అపజయం పొందడంతో నటిగా తను నటించిన చిత్రాలు తనకి పేరు తెచ్చిపెట్టకపోయేసరికి నిరుత్సాహం చెందింది. అక్కడి నుంచి - తన పాత్రల విషయంలో శ్రద్ధ తీసుకోవలసి, కథ వింటేగాని నటించడానికి అంగీకరించనని నిర్మోహమాటంగా చెప్పేసింది. దాంతో చిత్ర

'ఈ అనేది కేవలం అభ్యసించడంవల్ల రాదు. పుట్టుకతోనే కొంత అభిలాష, అభిరుచి ఏర్పడాలి' మల్లికా సారాభాయ్ పట్ల ఈ వాక్యాలు విజమని రుజువుయ్యాయి. మల్లిక తన మూడవ ఏటనే నాట్య రంగంలో ప్రవేశించింది. నాట్య కళా నిష్ఠాతురాలయిన మృణాళినీ సారాభాయ్ ఓమార్తె మల్లిక.

కళాసంపదతో విరాజిల్లే కుటుంబంలో పుట్టడం వల్ల మల్లికలో ఆ తపన గాఢ ముద్రవేసింది. మృణాళినీ తన 'దర్శన్ అకాడమి' ద్వారా వందలాదిమందికి నాట్యం, నటన, సంగీతం, తోటబొమ్మలాటల్లో శిక్షణ ఇచ్చేవారు. 'తాతై దిత్తా' అంటూ తప్పుటడుగులు వేసే చిన్నారి మల్లిక భవిష్యత్తులో పేరుపొందిన నాట్యగతై కావడానికి ఆ అకాడమి దోహదం చేసింది!

మల్లికకి మొదట నాట్య వృత్తి మీద అంత ఉత్సాహం వుండేది కాదు. కానీ తరువాత తన అభిప్రాయాన్ని మార్చుకున్నది. తల్లితో కలిసి స్వదేశంలోను, విదేశాలలోనూ ఎన్నో నాట్య ప్రదర్శనలు ఇచ్చింది. బొంబాయిలో ఈ మధ్య జరిగిన ఆమె నాట్య ప్రదర్శన చూసి, పలువురు ప్రశంసించారు.

ఇంకా చెప్పుకోదగ్గ విషయం ఏమిటంటే- ఈ సంవత్సరపు 'అంతర్జాతీయ నాట్యోత్సవం'లో భారతదేశం తరపున పాల్గొనేందుకు పారిస్ నగరానికి వెళుతున్నది మల్లిక. దాదాపు ఎనభయి ఎనిమిది దేశాలు పాల్గొంటున్న ఈ ఉత్సవంలో

వారానికి ఎనిమిది దేశాల చొప్పున నాట్య ప్రదర్శనలు ఇస్తాయి.

భరతనాట్యం, కూచిపూడి నృత్యాలలో కూడా మల్లిక ప్రవీణురాలు. నటన, నాట్యమే కాకుండా దేశానికి ఉపయుక్తమైన కార్యకలాపాలలో పాల్గొనడం, మానసిక శాస్త్రంలో పరిశోధనలు జరపడం రంగస్థలం మీద నటించడం - యిలా ఎన్నో పనులు ఒకేసారి చెయ్యాలని ఉత్సాహ వడుతుంది మల్లిక. 'అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలలో ప్రదర్శన కళలు' అనే అంశం మీద పరిశోధన చేసి డాక్టరేట్ పట్టం కూడా పొందిందామె!

ప్రస్తుతం మల్లిక ప్రీతిష్ఠనంది కవిత్వం ఆదారంగా నిర్మింపబడుతున్న డాక్యుమెంటరీ చిత్రంలో నటిస్తున్నది. అది ఒక ప్రయోగాత్మక చిత్రం. అందులో నాట్యగతైగా నటిస్తున్న మల్లికకి చిత్ర పరిశ్రమపై కొన్ని అభిప్రాయాలు వున్నాయి.

"హిందీ చిత్రపరిశ్రమలోని వ్యక్తులకి ఒక ప్రణాళిక, వ్యవస్థ అంటూ వున్నట్టు కనిపించవు. వారిలో కలిసి పని చెయ్యడం చాలా కష్టం. అందుకే చిత్ర పరిశ్రమలోని వ్యక్తుల మీద నాకు సదభిప్రాయం లేదు!" అంటుంది.

చిత్రాల్లో నటించాలనే తపన, నటించగల సామర్థ్యం వున్నాయి మల్లికకి. ఆమె చిత్రాల్లో నటించడానికి ఉత్సాహం చూపుతోందని తెలియగానే పలు చిత్రాల్లో నటించడానికి ఎన్నో అవకాశాలు వచ్చాయి. కానీ కొన్ని చిత్రాల్లో నటించడం,

పరిశ్రమలో సంచలనం కలిగింది. క్రొత్తమ్మాయి ఏమిటి....కథ అడగడం ఏమిటి.... అని పరిశ్రమలోని వ్యక్తులు అందరూ అశ్చర్యపోయారు — ఫలితంగా అన్ని చిత్రాల్లో రెండు చిత్రాలే మిగిలాయి అమెకి. మల్లికకి నటన మీద అసక్తి లేదని, అంతస్తు వల్ల మిడిసిపడుతుందని, అసలు అమెకి పని చెయ్యవలసిన అవసరమే లేదని— పుకార్లు కూడా బయల్పడ్డాయి.

ఆ నిందలకి సమాధానంగా “నటన వృత్తిగా స్వీకరించి జీవించాల్సిన అవసరం నాకు లేదు. నిజమే. నాలో నటించాలి అన్న తపన మాత్రం వుంది. అందుకే ఈ పరిశ్రమకి వచ్చాను. నటనలో పూర్తిగా నిమగ్నురాలనయి, అదో బాధ్యతగా స్వీకరించడాలిచాను. కానీ పరిశ్రమలోనివారు నన్ను ఆర్థం చేసుకోకుండా మరోవిధంగా భావిస్తున్నారు.” అన్నది మల్లిక.

అయితే, అమె నటించిన గుజరాతీ చిత్రం ‘మైనా గుర్జారి’ మాత్రం విజయం సాధించింది. గుజరాత్ ఫిల్మ్ ఫెడరేషన్ జరిపిన ‘బాలీవుడ్’లో ఏభయివేలమంది ప్రేక్షకులు పాల్గొని అమెని ఉత్తమ నటిగా ఎన్నుకున్నారు.

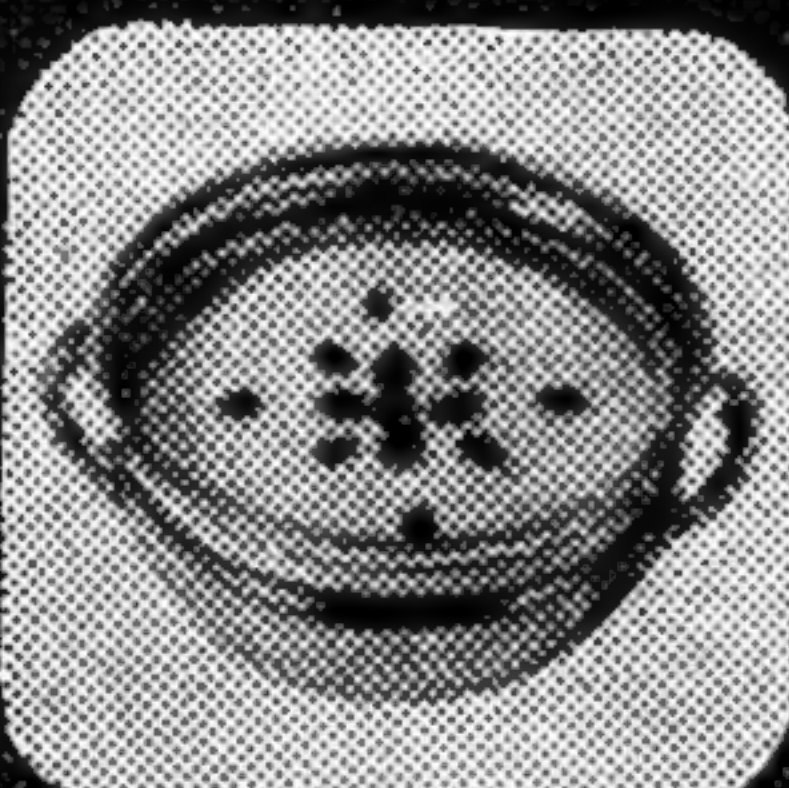
మల్లికాని సాధనాలు

దానిని కుదుట
పడనియ్యండి...

దానిని
పోయండి...

దానితో
గట్టిపరచండి...

పుష్టికరము రుచికరమైన రకరకాలను సమర్పించండి. బ్రౌన్ & పోల్సన్ కస్టర్డ్ పౌడర్ తో!

ప్రతి రోజూ త్వరితంగా అనేక
భక్ష్యాలను పెట్టగలరు...వారికి అంతు పట్టకుండానే!

బ్రౌన్ & పోల్సన్ కస్టర్డ్ ఇతర కస్టర్డ్ వంటిది కాదు: రుచికరము, పుష్టికరము దానిని కుదుటపడనియ్యండి బ్రౌన్ & పోల్సన్ కస్టర్డ్ పౌడర్ ను కుదుటపడనియ్యండి. మీకు నోరురించే ఒక పెద్ద భామాంజ్ తయారవుతుంది. దానిని పప్పులతో, పండ్లతో... ఏ ఇతర పదార్థాలతోనైనా అలంకరించండి! దానిని పోయండి చిక్కగా...మెత్తగా...చక్కని మిశ్రమం. చల్లపరచి దానిని పళ్ళు తెల్లపైన పోయండి. పొగలు జిమ్మే వేడితో గుల్ల బారిన పాదా కేక్ పైన పోయండి...వహ్వా!

దానితో గట్టిపరచండి మీరు ఫలూదా, పాయసం, రబ్బీ, ఐస్ క్రీమ్, పూరిలు లేక లడ్డూలు చేసిన ప్రతిసారి కొంచెం బ్రౌన్ & పోల్సన్ కస్టర్డ్ పౌడర్ కలపండి—అది వాటిని గట్టిగా పుష్టికరంగా తయారుచేస్తుంది. ఇంకా ఉత్తమ రుచికరమైన కస్టర్డ్ భక్ష్యాల కోసం ప్యాక్ చూడండి!

గ్రుడ్లు కలియలేదు

**బ్రౌన్
& పోల్సన్**

కస్టర్డ్ పౌడర్ తో

అధిక మెత్తని, అధిక మృదువు, అధిక రుచికరం
కార్న్ ప్రొడక్ట్స్ కంపెనీ (ఇండియా) ప్రైవేట్ లి.

మల్లికలో అధునిక భావాలు ఎక్కువ. వివాహం తన వ్యాసంగానికి అడ్డు రాకూడదని ఆమె భావిస్తుంది. ఆ మధ్య మల్లికకి ఒక యువ కునితో వివాహం నిశ్చయమయింది. కాని, ఆతను వివాహమయిన తరువాత ఆమె గృహిణిగా మాత్రమే వుండాలని షరతు విధించాడు. మల్లికకి ఆతని అభిప్రాయంతో పొంతన కుదరలేదు. ఆ సంబంధం అంతటితో ఆగిపోయింది.

“వివాహమయిన తరువాత యింటిని, పిల్లల్ని చూసుకోవడం బాగానే వుంటుంది. కానీ నా భావాలు వేరు. అయినా త్రి తన ఉద్యోగాన్ని-గృహాన్ని-రెండింటినీ ఎందుకు చూసుకోకూడదు?” అని ప్రశ్నిస్తుందామె.

ఆమె తల్లి మృణాళిని నాట్య ప్రదర్శనలు యిచ్చేందుకు దూర ప్రాంతానికి వెళ్ళినప్పుడల్లా మల్లికనీ ఆమె సోదరునీ భర్త దగ్గర విడిచి వెళ్ళేవారు. (మల్లిక తండ్రి—కీర్తిశేషుడయిన ప్రఖ్యాత నైటిస్టు విక్రమ్ సారాభాయి.)

“అమ్మ-మమ్మల్ని ఆ విధంగా విడిచి వెళ్ళినా ఆమె మమ్మల్ని నిర్లక్ష్యం చేసినట్లు మేము అనుకోదండేదు. అంతేకాదు - మా అమ్మ, అమ్మమ్మ యిద్దరూ కూడా నాట్యకళని వృత్తిగా స్వీకరించారు. అలాగే-తమ కుటుంబ బాధ్యతలూ ఎంతో చక్కగా నిర్వహించారు. అదొక అద్దంకిగా వారెన్నడూ భావించలేదు. అటువంటప్పుడు నేనెం

పైన వింతగా ఒక రేఖా చిత్రం కనిపిస్తోంది. ఆ చిత్రానికి మీరు ఒక 'వ్యాఖ్య' రాయగలరా? లేదా-చమత్కారంగా వుండే పేరు పెట్టగలరా? -ఎది రాసినా, ఒక మాటలోగాని రెండు మాటల్లోగాని, లేదా ఒక వాక్యంలోగాని-ఉండొచ్చు. ఏదైనాసరే, చమత్కారంగా వుండాలి. అలా ఆలోచించి-మీ చిరునామాతో సహా దాన్ని కార్డుమీద రాసి, ఈ నెలాఖరులోగా ఆ కార్డు మాకు చేరేలా పోస్ట్ చెయ్యండి. కార్డు మీద, మా చిరునామా రాసేటప్పుడు, పైన-'రేఖా చిత్రానికి-' అని రాయండి. ఎవరు రాసినది బాగుందని అనిపిస్తే-వారికి 'చిన్న బహుమతి'ని పంపుతాము.

సమాధానం: జనవరి 15 నాటికి

కథా రచయిత్రులకు మనవి :

కథా రచనలో పనితలు చూపిస్తున్న అమితోత్సాహం ఎంతైనా కొనియాడదగ్గది. ఈ అమితోత్సాహంవల్ల-మా కార్యాలయానికి ఏరోజుకారోజు అసంఖ్యాకంగా కథలు రావడం మరింత సంతోషదాయకమైన విషయం. అయితే, ఈ కథలన్నీ గుట్టలు గుట్టలుగా పేరుకుపోతున్నందువల్ల, తొందర తొందరగా పరిశీలన చెయ్యడం సాధ్యం కాకుండా పోతున్నది. ప్రస్తుతం నిలవ వున్న కథలను పరిశీలించడానికి కనీసం మూడు నెలలైనా పడుతుంది. అంచేత, మూడు మాసాలవరకూ కథలను పంపవద్దని-రచయిత్రులను కోరుకుంటున్నాము. ఇప్పటికే ఎందరో రచయిత్రులు తమ కథల విషయం ఏమైనట్టు? అని-ఉత్తరాలు రాస్తున్నారు. అలా పదే పదే రాసినందువల్ల ప్రయోజనం సిద్ధించదని వారికి మనవి చేస్తూ-వీలైనంత తొందరలోనే వారి కథల విషయమై తెలపగలమని తెలియజేస్తున్నాము. కథారచయిత్రులందరూ ఈ విషయంలో మాతో సహకరించగలరని విశ్వసిస్తున్నాము.

—వ. సె

దుకు ఒకదాని కోసం. మరొకటి త్యాగం చెయ్యాలి?" అని అడుగుతుంది మల్లిక.

ప్రస్తుతం ఆమె 'దర్శన్ ఆకాడెమి' కార్య కలాపాలు స్వయంగా చూస్తున్నది. మూడు దశాబ్దాల పాటు నిర్విఘ్నంగా ఆ ఆకాడెమిని నిర్వహించిన మృణాళిని నుంచి, మల్లిక ఆ బాధ్య తని స్వీకరించింది. ఇప్పుడా ఆకాడెమీలో ఆరు వందలమంది సభ్యులు వున్నారు.

'తల్లికి తగ్గ తనయురాలు' అనిపించుకుంటూ నాట్యకళలో పేరుప్రతిష్ఠలు తెచ్చుకోవాలన్నదే తన ధ్యేయం—అంటుంది మల్లిక.

“మీ వ్యక్తిత్వాన్ని కాపాడుకోండి” అని యువతులందరికీ సలహా యిచ్చే మల్లిక-తను నమ్మిన సిద్ధాంతాల్ని ఆచరించడానికే తీవ్రంగా ప్రయత్నిస్తూ వుంటుంది.

—డా. రిజ్వీ

మనకు ఎన్నో పర్వదినాలు వస్తూ వుంటాయి. అందులో కొన్ని దేవుడి పుట్టిన రోజులు. ఆ పండగల్ని కూడా మనం వైభవంగా జరుపుకుంటాము; ఆ రోజు ప్రత్యేకంగా ఆ దైవానికి పూజలు చేస్తాము. వినాయక చవితి, శ్రీరామనవమి, శ్రీకృష్ణాష్టమి—మొదలైనవి అలాంటి పర్వదినాలు. అలాగే—క్రీస్తు పుట్టిన రోజును క్రైస్తవులు వైభవంగా జరుపుకుంటారు. అదే 'క్రిస్మస్.' క్రిస్మస్ పండగ—క్రైస్తవులకు చాలా ముఖ్యమైన పండుగ.

ఏసుక్రీస్తు 'బెతల్ హమ్'లో జన్మించాడు. అందుకని 'బెతల్ హమ్' గొప్ప పుణ్యక్షేత్రంగా పరిగణింపబడుతోంది. ఎందరో భక్తులు బెతల్ హమ్ దర్శిస్తూ వుంటారు.

మనదేశంనుంచి కూడా 'బెతల్ హమ్' వెళ్ళిన వారు ఎందరో కనిపిస్తారు. వాళ్ళలో ఒకరు—శ్రీమతి స్టెల్లా దినకరన్. శ్రీమతి స్టెల్లా వివరించిన తన 'బెతల్ హమ్ యాత్ర' అనుభవాలను—క్రిస్మస్ (డిసెంబర్ 25) పర్వదిన సందర్భంగా—ఇక్కడ ప్రచురిస్తున్నాము:

బెతల్ హమ్ యాత్ర - స్టెల్లా దినకరన్

“మూ ఆయనకు క్రైస్తవ వేద ఆగమాం గురించి ఉపన్యసించడానికిగాను, ఆ మధ్య అరేబియా నుంచి ఆహ్వానం వచ్చింది. అప్పుడు ఆయనతోపాటు నేనూ వెళ్ళాను. బయలుదేర, దానికి ముందు బెతల్ హమ్ దర్శించాలనే ఉద్దేశం మాకు లేదు. కానీ మేము అరేబియాలో ఉన్నప్పుడు అక్కడి మిత్రులు “బెతల్ హమ్ ఇక్కడకు చాలా దగ్గర్లోనే వుంది. ఇంతదూరం వచ్చిన తర్వాత ఆ దివ్య స్థలాన్ని దర్శించకుండా వెళ్ళడమేమిటి?” అన్నారు. దాంతో—‘బెతల్ హమ్’ దర్శించకుండా తిరిగివెళ్ళరాదని—నిశ్చయించుకున్నాం.

బెతల్ హమ్, ఇజ్రేల్ దేశంలో వుంది. అరేబియా, ఇజ్రేల్ దేశాల మధ్య సుహృద్భావం కొంత దెబ్బ తిని వుంది. అందువల్ల అరేబియా నుంచి ఇజ్రేల్ కు వెళ్ళడానికి వీలులేదు. ఇరాన్ ద్వారానే ఇజ్రేల్ కు వెళ్ళవలసి వుంటుంది. దానికి తోడు—బెహ్రాన్ విమానాశ్రయంలో యిండు మిండు ఒక గంటసేపుకు పైగా కఠినమైన ‘వెక్యూరిటీ చెక్’ వుంటుంది.

ఇజ్రేల్ దేశంలోని ‘బెర్ అవివ్’ అంతర్జాతీయ విమానాశ్రయం. ఇక్కడనుంచే బెతల్ హమ్ వెళ్ళాలి. ‘బెర్ అవివ్’ నుంచి టాక్సీలో జెరూసలేమ్ కు వెళ్ళి, జెరూసలేమ్ ను మజిలీగా పెట్టుకుని బెతల్ హమ్ కు వెళ్ళి రావాలి. ఇందుకు కావలసిన రవాణా సౌకర్యాలకు అక్కడ ఎలాంటి ఇబ్బందీ లేదు. జెరూసలేమ్ నుంచి టాక్సీలో వెళ్ళినట్లయితే రెండుగంటల వ్యవధిలో బెతల్ హమ్ చేరుకోవచ్చు.

బెతల్ హమ్ చిన్న వూరు. బెతల్ హమ్ అంటే ‘హౌస్ ఆఫ్ బెద్’ అని అర్థం. ఇక్కడ ఆహారానికి ఏ రోజూ కొరత వుండదు—అన్న భావం యిందులో యిమిడి వుందంటారు.

బెతల్ హమ్ గద్దపై అడుగు పెట్టడంతోనే మా ఒళ్ళు పులికరించింది. “ఆ పుణ్య పురుషుడు పుట్టిన పుణ్యభూమిపై కాదు మోషేదానికి ఎంత పుణ్యం చేసుకున్నామో” అని మనసు ఉప్పొంగింది.

అక్కడ—యేసుక్రీస్తు పుట్టిన స్థలంలో ఒక ఆలయాన్ని నిర్మించారు. దాన్ని “క్రీస్తు జన్మస్థల ఆలయం” (చర్చ్ ఆఫ్ నేటివిటీ) అంటారు. ఆలయం పెద్దదేగాని, దాని ద్వారం మాత్రం మరీ చిన్నదిగా వుంది. అది 12వ శతాబ్దంలో నిర్మించబడ్డ ఆలయం. అప్పుడు ఎడతెరిసి లేకుండా విదేశ దండయాత్రలు జరిగేవి. ఆ సమయంలో శత్రుసేనలు—ముఖ్యంగా గుర్రాలు—ఆలయంలో ప్రవేశించి ద్వంసం చెయ్యడానికి వీలుకాని విధంగా ఆలయ ద్వారాన్ని అలా అతి చిన్నదిగా కట్టారుట!

ద్వారం దాటి రోపలకు ప్రవేశించగానే ఒక పెద్ద హాల్. అందులో మూడు ప్రార్థనా మందిరాలు (అల్టార్స్) కనిపిస్తాయి. మూడు రకాల క్రైస్తవ సభలు విడివిడిగా ప్రార్థనలు జరుపుకోడానికి అనుకూలంగా ఇవి నిర్మింపబడ్డాయి. ప్రధాన మందిరం గోడలమీద యేసుక్రీస్తు జీవిత ఘట్టాలు మనోహరమైన దృశ్యాలగా చిత్రీకరింపబడ్డాయి. ఆ మందిరం నుంచి కొన్ని మెట్లదిగి కుడివైపు వున్న ఒక చిన్న ప్రదేశానికి వెళ్ళాము. అదే

యేసుక్రీస్తు జన్మించిన గొడ్లదావడి! అరువిక పద్దతిలో ఒక గదిలా వున్నప్పటికీ ఆ గొడ్లదావడి నేం మాత్రం అలాగే గరుగ్గా వుంది. రోపల వున్నంతసేపూ, గొడ్లదావడిలో వున్నట్లే వుంది. దాని ప్రక్కనే రాతిపై నక్షత్రాకారంలో ఒక వెండిరేఖ కనిపిస్తుంది. జన్మించిన వెంటనే ఆ దేవళికువును అక్కడే వుంచారుట!

తండ్రిపతండాలుగా అక్కడికి వచ్చే జనావళి జాతిమత భేదాలనూ, భాషా వ్యత్యాసాలనూ మరచిపోతారు; ఆ పవిత్రమైన స్థలంలో అడుగు పెట్టడంతోనే ఒక మహత్తరమైన అనుభూతి రోనవుతారు; ఆ నక్షత్రాన్ని ముద్దు పెట్టుకుంటారు; ఆ రాతిని అనుకునే ప్రార్థనలు జరుపుతారు; తమ్ము తాము మరచి అక్రమారిత నేత్రాలతో దుఃఖిస్తారు.

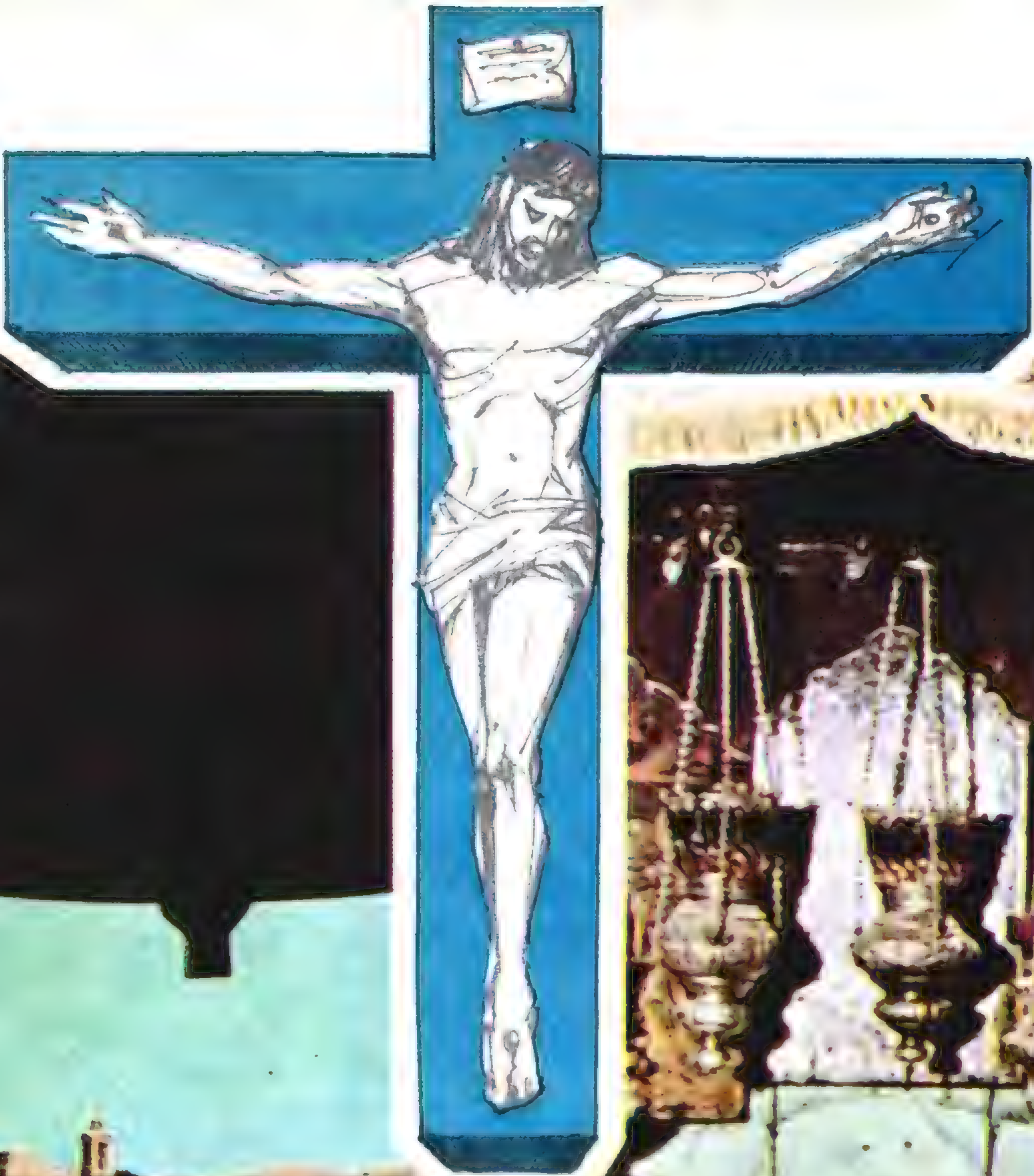
రోజూ సరిగ్గా 12 గంటలకు గాయక బృందంతో ఒక ఫాదర్ అక్కడికి వస్తారు. వారందరూ కొవ్వవత్తుల్ని చేతుల్లో వుంచుకుని ప్రార్థనలు జరుపుతారు. ఈ కార్యక్రమాన్ని చూచే భాగ్యం కూడా మాకు కలిగింది.

“చర్చ్ ఆఫ్ నేటివిటీ”ని వదలి కొంచెం దూరం వస్తే పల్లమైన ప్రాంతంలో కొట్టొచ్చినట్టు ఒక అగాథం మన దృష్టిని ఆకర్షిస్తుంది. యేసుక్రీస్తు పుట్టిన ఆ రాత్రి, గొర్రెల కాపరులకు దేవదూత ప్రత్యక్షమై యేసుక్రీస్తు వుదయించిన వుదంతాన్ని తెలిపిన స్థలమట అది!

సంవత్సరమంతటా, రోజూ రాత్రనక, పగలనక ప్రపంచంలోని పలు ప్రాంతాల నుంచి బెతల్ హమ్ కు ప్రజలు వస్తూనే వుంటారు.

వెతర్ హామ్ గ్రామం

'స్టార్ ఆఫ్ వెతర్ హామ్

గృహిణీ మణులారా మీరు సూదులు ఎప్పుడు కొన్నాసరే సింగర్ సూదులనే కొనండి-ఎందుకంటే కేవలం సింగర్ సూదులలోనే ఈ నాలుగు ప్రత్యేకతలూ ఉన్నాయిగనక

1 సింగర్ సూది యొక్క నాణ్యత అన్నిటికన్న విశిష్టమైనది! సాటిలేని నాణ్యతకి పపంచమంతా పట్టాతి గాంచినది.

2 మైక్రోపినిష్డ్ కాన గల సింగర్ సూది—మాత్రమే చక్కగా కుట్టుతుంది.

సింగర్ సూదుల యొక్క కాన అన్నిటికన్న ఉత్తమమైనది; విశిష్టమైనది. దీనివల్ల కుట్టు పని సాఫీగా అవడమేకాకుండా, అది కుట్టేటప్పుడు రంధ్రాలు చాలా చిన్న చిన్నవిగా శుభ్రముగా పడతాయి. కుట్టు తరువాత కుట్టుకు, కుట్టు తరువాత కుట్టుకు.

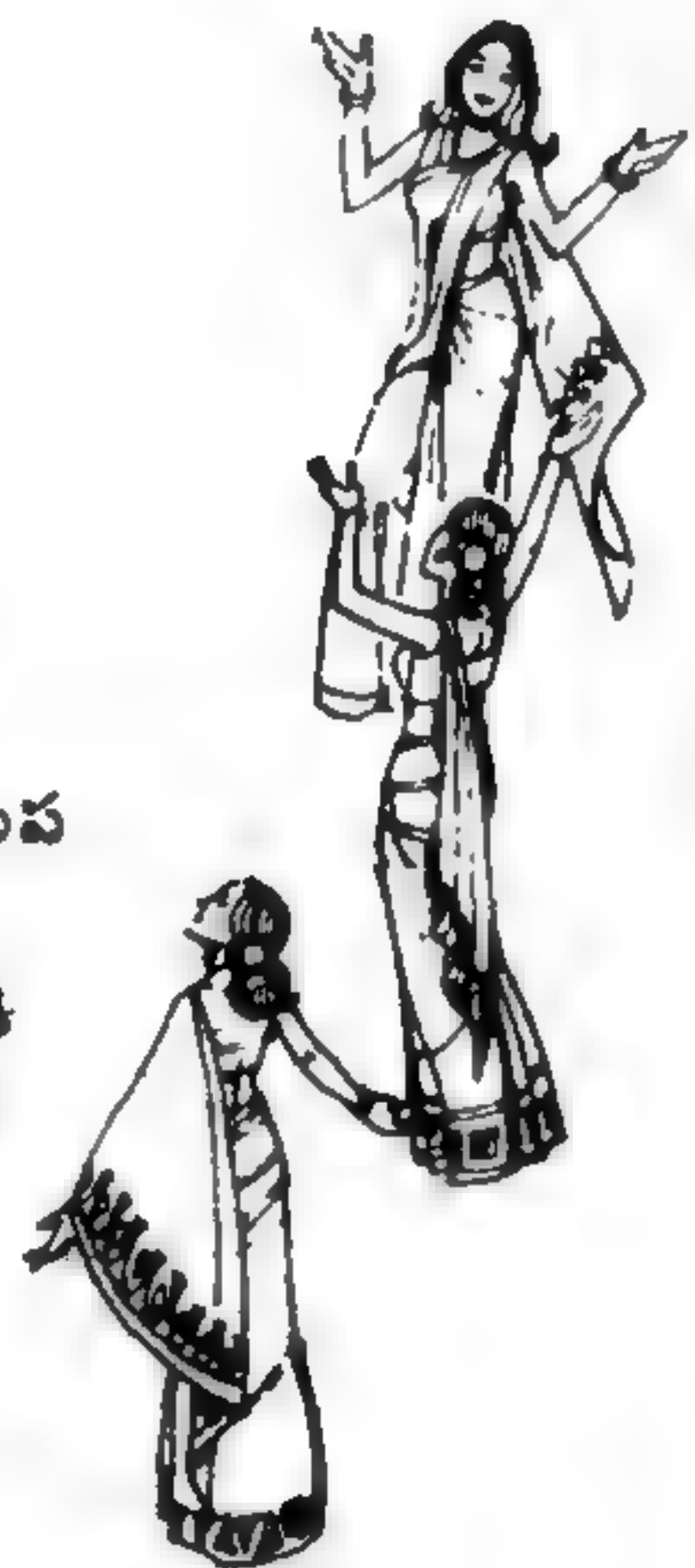
3 సింగర్ సూదులు ఎక్కువ కాలం మున్నును. 50 లక్షల కుట్టల వనికొచ్చేలా పరీక్షించారు వాటిని.

మిగతా సూదులన్నీ పాతైపోతాయి, కాని సింగర్ సూదులతో అయితే చాలా కాలం దాకా నిశితమైన తీరుతో కుట్టుపని చేస్తూనే ఉంటున్నాయి. ప్రతి సూది 50 లక్షల కుట్టల వని ఎక్కువగా ఉడుతుంది, యిది మీ గ్యారంటీ.

4 సింగర్ రక్షణ మీ పాలిట గ్యారంటీ. మీకు అవసరం, సింగర్ యిచ్చే రక్షణ, అందుకే ప్రతి సింగర్ సూది పరీక్షింప

బడుంది. ప్రతి సూది, దాని ఆకారం కోసం, విశిష్టమైన నాణ్యత కోసం 16 స్టాయిలలో పరీక్షింపబడి బయటటి వస్తుంది. ఆ తర్వాతే మరి దాని పైన సింగర్ ముద్రవేయ బడుతుంది, మరి అందుకే మేము మీకు ప్రతి సూదికీ గ్యారంటీ యిస్తాం.

మరి మీరు విశిష్టమైన సూది కావాలనుకుంటే ఎప్పుడూ సింగర్ సూదులనే కొనండి. సూదుల్ని కొనేటప్పుడు, ప్రతి సారి మీరు సింగర్ సూదినే కొంటున్నారన్నది దృవపరుచుకోండి...ప్రతి సింగర్ సూదిపైనా సింగర్ పేరు చెక్కబడి ఉంటుంది.

'మైక్రోపినిష్డ్ కాన' ఉన్నది ఒక్క సింగర్ సూదుల్లోనే.

సింగర్ మంచి వస్తువులకు పట్టినిల్లు తయారుచేయువారు. సింగర్-టివి ఎస్ లిమిటెడ్, ముదై. మార్కెట్ చేయువారు, ఆమ్మకంచేయువారు: సింగర్ సూయింగ్ మెషిన్ కంపెనీ. 207, డి.ఎస్. రోడ్, కొంబాయి-400 001. *సింగర్ కంపెనీ యొక్క ట్రేడ్ మార్క్.

maa SSM 60 Tel

ఇక్కడ నివసించే ప్రజల్లో అధిక సంఖ్యాకులు గొర్రెం కాపరులే. గొప్ప శిల్ప చాతుర్యంతో రూపొందించబడిన చేతి బొమ్మలు, ఫోటోల అంగళ్ళు ఇక్కడ చాలా వున్నాయి. ప్రపంచం లోని ఏ దేశానికి చెందిన ద్రవ్యాన్నయినా ఒక్క షణం లో ఇజ్రేలీ పౌండ్స్ గా మార్చుకునేందుకు ఇక్కడ సౌకర్యం వుంది.

జెరూసలేమ్ పుణ్యక్షేత్రపు మధుర స్మృతులతో జెరూసలేమ్ కు బయలుదేరాం. దారిలో "రాకేర్" సమాధిని దర్శించాము. యేసుక్రీస్తుకు ఎన్నోతరాల పూర్వీకుడు అని భావింపబడే ఇజ్రవేల్ అనే ముత్తాత భార్య-రాకేర్ సమాధి అది. అక్కడికి పలు ప్రాంతాలనుంచి వచ్చే యూదు వనితలు రోదిస్తూనే ప్రార్థనలు చేస్తారు.

యేసుక్రీస్తును శిలువ చేసిన స్థలం జెరూసలేమ్. ఆయన సమాధి యింకా అలాగే వుంది. ఇక్కడ వున్న సమాధుల్లోని ప్రత్యేకత ఏమిటంటే - మామూలు సమాధుల్లా వాటిని కట్టి మూసివెయ్యరు. పెద్దపెద్ద బండలకు చిన్న గుహల్లా మార్గం ఏర్పరచి అందులో శవాన్ని వుంచి వెలుపలి భాగాన్ని వేరొక రాతితో మూసివేస్తారు. అయితే యేసు క్రీస్తు సమాధి మాత్రం మూయకుండా అలాగే వుంది. ఆ పవిత్ర దేహం సమాధి చేయబడిన ప్రదేశాన్ని, ప్రదక్షిణం చెయ్యడానికి వీలుగా ఊచలు అమర్చబడి వున్నాయి.

అక్కడ మాకు కల్గిన అద్భుతమైన అనుభవాన్ని మరచిపోలేను! మా ఆయన ముందు నడుస్తున్నారు. నేను కొన్ని అడుగుల దూరంలో ఆయన వెంట నడుస్తున్నాను. ఎందుకో గాని నా మనసు అదోలా ఆయిపోయింది - గట్టిగా ఏడవాలని అనిపించింది. అదే భావం. మా ఆయనకు కూడా ఆ తరుణంలో యేర్పడిందని ఆయన చెప్పారు. అంతే కాదు, మా చుట్టూ వున్న సుమారు నలభై మందికి అదే అనుభూతి కల్గిందట. అది ఎందుకు అలా జరిగిందో - ఇప్పటికీ నేను ఊహించలేకపోతున్నాను!

జెరూసలేమ్ లో జూదాన్ యేసుక్రీస్తును పట్టి యిచ్చిన ప్రదేశం; పీటర్ ఆయనను నిరాకరించిన చోటు; గెరిలియా సముద్రంలో చేపలు పట్టిన ప్రాంతం కూడా ముఖ్యమైన స్థలాలే. అవి కూడా యేసుక్రీస్తు జీవితంతో సంబంధంగల ప్రదేశాలు కాబట్టి - మన జ్ఞాపకాలలో అవి కాళ్ళతంకా నిలిచిపోతాయి. □

లలితా జ్యోతిరాజు

బ్యాంకులో ఉద్యోగం చెయ్యడం అంటే ఈ రోజుల్లో ఎందరో ముచ్చటపడతారు. ఆ ఉద్యోగం కోసం ఎంతో పోటీ కూడా వుంది. అలాంటి పోటీలో వెగ్గి, ఒక వనిత ఉన్నతపదవిని కూడా అందుకోవడం విశేషం! అంతటితో తృప్తి చెందక ఆ వనిత ఆంధ్రాబ్యాంకు దక్షిణ ప్రాంతమంతటికీ 'మేనేజర్' గా బహుమతి పొందడం మరో విశేషం! ఆ గౌరవాన్ని పొందిన వనిత శ్రీమతి లలితా రావిరాజు.

"ఈనాడు వివిధ బ్యాంకుల మధ్య పోటీ తీవ్రంగా వుంది. ఖాతాదారులతో సత్సంబంధాలు పెంపొందించుకోవడంలోనే ఈ వ్యాపార వ్యవహారాలన్నీ ఆధారపడివున్నాయి. ఇదే మా ప్రధాన కర్తవ్యం" అంటారు బ్యాంకింగ్ గురించి-ప్రస్తుతం మద్రాసులోని మైలాపూర్ గ్రామీ మేనేజర్ గా వుంటున్న లలిత.

ఆంధ్రాబ్యాంకులో మేనేజర్ పదవికి చేరుకున్న కార్మిమంది వనితలలో లలిత ఒకరు. ప్రస్తుతం ఆమె కాక, హైదరాబాదులో ఇద్దరు, కోయంబతూరులో ఒకరు ఆ పదవి నిర్వహిస్తున్నారు.

1974లో మేనేజర్ పదవి స్వీకరించిన లలిత అంతకు ముందు అదే బ్యాంకులో వివిధ గ్రామాలలో విభిన్నపదవులు నిర్వహించారు. ఆమె అర్థిక

గాత్రంలో ఎం. ఏ వట్టభద్రురాలు.

గృహిణిగా-భర్త, పిల్లల మధ్య తన బాధ్యత వరవేరుస్తూ, అపీను వనులు చాకచక్యంగా చేసుకు పోతున్న లలిత-వివాహమయిన తరువాతనే ఆంధ్రా బ్యాంకులో చేరారు. "ఉద్యోగంలో చేరిన తరువాత నాకెంతో ఉత్సాహం, ఉత్తేజం కలిగాయి. దాంతో బ్యాంకు పరీక్షలకి కట్టాను. రాత్రుళ్ళు చదువుతూ వట్టదలతో పరీక్షలు పూర్తి చేశాను. ఇందుకు నా భర్త-డాక్టర్ బాపిరాజు (ప్లాస్టి మెడికల్ కాలేజీ హాస్పిటల్ లో డాక్టరు) గారి సహకారం ఎంతయినా వుంది. ఆయన ప్రోత్సాహం లేకుంటే నేను యింతటి పదవికి చేరుకునివుండేదాన్ని కాదు. పని వత్తిడివల్ల నేను బ్యాంకు నుంచి రావడం అలస్యమయితే, ఆయన విసుక్కోవడం అనేది ఎన్నడూ జరగలేదు. మా మధ్య కలతలకి స్థానం లేదు! నన్ను అర్థం చేసుకునే వ్యక్తి నాకు భర్తగా లభించడం నా అదృష్టం" అంటారు లలిత.

రోజూ ఎందరో తమ సమస్యలతో ఆమె వద్దకు వస్తారు. వారందరికీ సమాధానం చెబుతూ తన వృత్తిరంగాన్ని నిర్వహించాలి! ఆ సమస్యలు ఆమె ఎంటూవుందగానే ఒక పెద్ద అవర్షా పుస్తకం (రెజిస్టర్) ఆమె వద్దకు వస్తుంది! అందులోని రెక్కలన్నీ అతి శ్రద్ధతో పరిశీలించి సంతకం పెట్టాలి ఆమె. అందులో ఏ పొరపాటు జరిగినా, మేనేజర్ గా ఆమెచే బాధ్యత.

ఆ గ్రామంలో మొత్తం వదిహేడుమంది పని చేస్తున్నారు. వాళ్ళందరి సమస్యలు, వాళ్ళ చేసే పని, రొక్కం నరిగా వుందో లేదో చూడటం, అవ్వలు యివ్వటం, యిచ్చిన అవ్వలు సరిగ్గా చెల్లించబడుతున్నాయోలేదో చూడటం, గోదాములు పరిశీలించటం, పీటన్నిటికీ మించి డిపాజిట్లు సేకరించడం - ఆమె నిర్వహించే పెక్కు కార్యాలలో ముఖ్యమైనవి.

కొత్త డిపాజిట్లు సేకరించడంలో స్వయంగా కృషి చేస్తున్న లలిత 'స్వయం ఉపాధి' పథకం క్రింద ఎందరికో అవ్వలిచ్చి వారి నిరుద్యోగ సమస్య కొంతవరకు తొలగించడానికి సహాయపడ్డారు. "చెప్పలు కుట్టేవాళ్ళకి, పువ్వులు, పళ్ళు అమ్మే వాళ్ళకి, కిరాణీ దుకాణాలకి యిలా ఎందరికో మా బ్యాంకు ద్వారా అవ్వలు యిచ్చాం. అందులో చాలామందికి శేవలం సమ్మకం మీదనే అవ్వ యివ్వడం కూడా జరిగింది." అన్నారు లలిత.

—క. కు

“బ్రేయ్....ఒ రేయ్....ఏమిటా మీద పడి
తొక్కడం : దిగు దిగు వెదనాని.”

“పోనైదురూ. మరి అంత గట్టిగా కేకలేస్తూ
రేవిటి : పిల్లలు హడలిపోయారు. పిల్లలకి
మెల్లిగా బుజ్జగించి చెప్పారి కానీ.” రామకృష్ణ
కాస్త కోప్పడినా. వీరజ మాత్రం ముందు నుంచి
వెనకేసుకొచ్చేది.

“చూడు బాబీ : బొజ్జరో ఏకాక బుజ్జి
తమ్ముడున్నాడు. ఇలా మీద పడితొక్కేస్తే,
మరి వాడికి నొప్పెట్టదూ : ఇలాదా. నా పక్కన
కూర్చో. బావుందా ఈ దోపీ” అంటూ తను
అల్లుడున్న ఎర్రటి పూలుదోపీ బావిగాడికి
చూపించింది వీరజ.

ఎర్రగా, మెత్తగా కొన తేలివున్న ఆ దోపీ
అంటే ఎంత ఇష్టపడిపోయాదో బావిగాడు.

“అమ్మా : నాకోటి ఇవ్వవే!”

“అలాగే బాబీ : ఏకిది సరిపోదుగా. బజార్లో
మంచిదీ, ఇంతకన్నా పెద్దదీ కొనమని నాన్నగారికి
చెప్తారే. ఏం :”

“నాన్నకి చెప్పొద్దే....కోప్పడతాడు.”

మూడునెలల క్రితం జరిగిన ఈ సంఘటన,
బావిగాడు మరిచిపోలేక పోతున్నాడు.

తమ్ముడు పుట్టి ఇన్ని రోజులైనా, తనకి
పూలుదోపీ. ఇలాంటి-ఎర్రటి దోపీ కొననేలేదు.
‘నాన్న కోప్పడతాడు.’ అని అనగానే, అమ్మ
పూరుకుందపోయింది. మరి తనకి దోపీ ఎలా
వస్తుంది :

తమ్ముడు పెట్టుకున్న పూలుదోపీ, అనేక

ఎలాగేనా మెల్లిగా తీసి పెట్టుకోవాని అను
కున్నాడు బావిగాడు.

నాన్నగారు ఆపీసుకు వెళ్ళిపోయారు. అమ్మ
వీళ్ళు పోసుకుంటుంది. పనిమనిషి వచ్చి,
తమ్ముడికి వీళ్ళు కాచి, పోసి, పడుకోబెట్టి వెళ్ళి
పోయింది. ఉయ్యార్లో తమ్ముడు బుద్ధిగా

జయ

దేవరాజు
రీతి

పడుకున్నాడు.

ఇదే మంచి సమయం అనుకుని, ముక్కాది వీటి ఎక్కి, మెల్లగా చంటివాడి వూరుదోసి విప్పడం మొదలు పెట్టాడు. మధ్య మధ్య అమ్మ వస్తోందేమో—అని, ఇటూ అటూ చూస్తూ.

ఇంతలో చంటాడు మెల్లగాకదిలి, కళ్ళు విప్పాడు. తనవేపే చూస్తున్న వాడి చిన్నారి కళ్ళు చూడగానే, బాదిగాడి మనసు అనందంతో వురకలు వేసింది.

“తమ్ముడూ....నేనూ! నీ వూరుదోసి నాకోసారి ఇయ్యవూ!” మెల్లగా మెత్తగా అడిగాడు.

చంటివాడు ఎందుకో నవ్వి, పెదిమలు వుండలా చేసి, అవులించాడు.

“ఐరే ఐరే! తమ్ముడు దోసి తీసుకో మంటున్నాడు” అనుకుని, దోసి తంపించి లాగేడు.

మరేమైందో, వున్నట్టుండి చంటాడు కేర మన్నాడు. బాదిగాడు భయపడి, అదోసీ లాగాలా లేక అలాగే వదిలేయాలా నిర్ణయించుకోలేక, ఇటూ అటూ చూస్తుండగా, నీరజ వచ్చేసింది.

“ఒరేయ్! ఏమిటా నువ్వు. నిద్రపోతున్న వాడిని ఎందుకులేపావ్? అసంక్కుడికి ఎందుకు వెళ్ళావ్? ఇలా రాముండు.”

“అదికాదే! తమ్ముడేమో....”

“ఏదీకాదు. నిద్రపోతున్నప్పుడు వాడిదగ్గరకు వెళ్ళకు.”

బాదిగాడు గత్యంతరం లేక, మెల్లగా అక్కడి నుంచి వచ్చేవాడు.

అమ్మ చంటాణ్ణి బుజ్జగించి, ఉయ్యాల వూసి, పడుకోబెట్టింది.

‘వూరుదోసి విషయం అమ్మ కూడా మరిచే పోయింది. మరి నాకు దోసి ఎలా వస్తుంది?’ ఆ ఆలోచన బాదిగాణ్ణి నింపనియ్యలేదు.

ఏం చెయ్యారో తోచలేదు. నాన్న వస్తే అడగాలి. “పాయంత్రం ఎప్పుడవుతుందా? నాన్న గారు ఎప్పుడు అవీసునుంచి వస్తారా?” అని వీధి గుమ్మం దగ్గరే కాసలా కాకాడు బాదిగాడు.

✱

నాలుగేళ్ళు పూర్తిగా నిందని బాదిగాడు. నీరజా రామకృష్ణం తొలి సంతానం. పెళ్ళయిన రెండో సంవత్సరంలో పుట్టాడు. రామకృష్ణుడి కాస్త

తొందరగా విసుక్కునే తత్వం. అయితే మనసు మాత్రం నవనీతం. నీరజ స్త్రీ సహజమయిన సహనంతో, బాదిగాడు ఎంత అల్లరి చేసినా విసుక్కునేది కాదు. ఇద్దరి మధ్యా అల్లాడు ముద్దుగా పెరిగాడు బాదిగాడు.

అమ్మ కడుపులో, తమ్ముడు గుడుగుడు గుంచం ఆడుకుంటున్నాడనీ, ఎప్పుడో గబుక్కున తనతో ఆడుకోవడానికి వచ్చేస్తాడనీ, విన్నప్పటి నుంచీ—బాదిగాడికి సరదా మరి ఎక్కువైంది.

అయితే, అమ్మ దగ్గర తెళ్ళి భుజాల మీద కూర్చున్నా. వీపు మీద ఎక్కి ఏనుగమ్మ ఏనుగు అడినా, బొజ్జమీద కూర్చున్నా, పూర్వం అమ్మా, నాన్నా ఏమీ అనేవారు కాదు.

అలాంటిది, అమ్మ దగ్గరి తెళ్ళడం చూస్తే భయం. తాన్నే కేక రెయ్యడం, అక్కణ్ణుంచి పొమ్మనేడం, ఒక్కొక్కసారి అమ్మకూడా విసుగ్గా తనని బొజ్జమించి దించేయడం—ఇవన్నీ, బాదిగాడిలో ఓ రకమైన సంచలనానికి కారణ మయ్యాయి.

‘తమ్ముడు’ పుట్టకుండానే, ఇలా నమ్మ కనురుకుంటున్నారే. తీరా తమ్ముడు పుట్టాక, అసలు నమ్మ చూడనే చూడరేమో’ అనే ఆలోచన, ఆ చిన్నారి బుర్రని దొలిచేయడం ప్రారంభించింది. ఇది భరించలేక, ఒక్కడూ వంటరిగా కూర్చుని, ఏడ్చుకున్నాడు కూడా.

✱

“ట్రీంగ్....ట్రీంగ్” అని వైకిర్ బెల్లు విని నించగానే, అత్రుతగా అటుచూశాడు బాదిగాడు.

“నన్నే....నాన్న వచ్చేస్తున్నాడు. వచ్చిన వెంటనే అడిగేయాలి....” అనుకుంటూ గబగబా మెట్లుదిగి, వైకిలుకు ఎదురెళ్ళాడు.

రామకృష్ణ చేతిలో ఎర్రటి పొట్లం, దూరం నుండి బాదిగాడికి, వూరుదోసీలాగ కనబడింది. వాడి హృదయం అనందంతో వురకలు వేసింది.

“అరె....నాన్నకి ఎలా తెలిసిపోయింది తనకి ఎర్రటి వూరుదోసి కానాని! అమ్మే చెప్పి వుంటుంది. మా అమ్మ మంచి అమ్మ. మా నాన్న కూడా మంచే....” అనుకుంటూ పరుగెత్తేడు.

“ఒరేయ్....ఒరేయ్ ఏమిటా పరుగూ? పడి పోతావ్....రిక్తాలు తిరుగుతున్నాయి. రోవరి తెళ్ళిపో” కనురుకున్నాడు రామకృష్ణ.

బాదిగాడికి ఆ మాటలేమన్నా వినిపిస్తేగా; వాడి కళ్ళకి ఎర్రదోసి తప్ప మరేం కనబడలేదు.

“నాన్నా నాన్నా అది నాకివ్వనా వట్టు కంటానూ” అన్నాడు ఆ చేతిలోడి అందుకోవా ంనే అత్రుతతో.

“ఏమిటనుకున్నావిదీ? బిస్కట్లనుకున్నావా? తమ్ముడుకి చొక్కా లాగానూ” అని వైకిలు ఎత్తి వరండాలో పెట్టాడు రామకృష్ణ.

బాదిగాడిలో ఉత్సాహం చప్పగా చల్లారి పోయింది.

“నా దోసి సంగతి అందరూ మర్చిపోయారు. తన సంగతే ఎవరికీ అక్కర్లేదు. ఇంత విషయ తమ్ముడికి ఇంతంత మంచి బట్టలు కొనేస్తున్నాడు. నాన్న మంచివాడు కాదు. అమ్మ బట్టు అసలుం డనే కూడదు. చ....తమ్ముడు. వీధివల్లే అన్నీను అసలు వాడితో మాటాణ్ణే మాటాణ్ణు....” అనుకున్నాడు కనిగా.

చంటివాడికి కొన్న కొత్త బట్టలు నీరజ చేతిలో పెడుతూ “కాస్త ఖరీదైనా, బావున్నాయని కొనేకాను” అన్నాడు రామకృష్ణ.

ఉయ్యారలో పడుకున్న చంటాడు, కాళ్ళూ చేతులూ తప తపలాడిస్తూ, కేరింతలు కొడు తున్నాడు.

నీరజ చంటివాడి పాతబట్టలు విప్పి, కొత్త బట్టలు వేసింది. బట్టలు వేస్తున్నప్పుడు, వాడి దోసి తీసి, పక్క కుర్చీలో పెట్టింది.

“ఆ దోసి మరిచిపోకూడదా? ఒక్కసారి సరదాగా పెట్టుకుని, ఎదురింటి రామూకి, పక్కంటి కుమారికి చూపించి వడ్డునుకదా! దేవుడా, దేవుడా, మా అమ్మ ఆ దోసి తమ్ముడికి పెట్టకుండా మరిచిపోయేట్టు చెయ్యవూ....” అని మనసులో దేవుణ్ణి ప్రార్థించాడు బాదిగాడు.

“ఏల్లాడికి బట్టలు సరిగ్గా సరిపోయాయంటే.... ఎంచక్కా అమిరాయో” అంది నీరజ చంటాడి బుగ్గలు ముద్దు పెట్టుకుంటూ.

రామకృష్ణ కూడా, చంటాణ్ణి ఎత్తుకుని ముద్దాడాడు.

“నా సంగతి ఎవరికీ అక్కర్లేదు. అందరికీ తమ్ముడే ‘కావాలి’ బాదిగాడు బాదగా అను కున్నాడు.

“ఒరేయ్....బాదీ చూశావా ఈ బట్టలు.... తమ్ముడికి ఎంతో బావున్నాయ్ కదూ!” అంది నీరజ.

“ఔనమ్మా....తమ్ముడెంతో చక్క....” అన్నాడు బాదిగాడు. ఇదే మంచి సమయం

అనుకుని, తన దోపీ సంగతి చెప్తాను—

“అమ్మా....అ ఎర్ర దోపీ....” అన్నాడు.

“బానుస్మా....మరిచేపోయాను ఏదీ ఎక్కడ పెట్టాను చెప్పా...” అనుకుంటూ, అక్కడే కుర్చీలో వున్న దోపీ తీసి, చంటివాడి తలకి పెట్టింది నీరస.

“తను చెప్పిందేమిటి? అమ్మ చెసిందేమిటి?” అనుకున్నాడు బాదగా బాదిగాడు.

తనకి ఒక దోపీ కావాలని అందరూ మరిచి పోయారు—అదీ వాడి బాద.

“చంటివాడికి దోపీ పెడితే, బాదిగాడికి ఎంత ఇష్టమో!” అంది నీరస రామకృష్ణతో.

“అది కాదమ్మా....నాకూ అలాంటి దోపీ కావాలి. ఆ దోపీ అంటే నాకెంత ఇష్టమో....” అందామనుకున్నాడు. తీరా చూస్తే, అక్కడ ఎవ్వరూ లేరు. రామకృష్ణ బాత్ రూంలోకి వెళ్ళాడు. నీరస వంటిందోకి వెళ్ళింది.

చంటివాడు మాత్రం ఎర్ర దోపీలో, ఎర్రటి బట్టల్లో, గారికి ఊగుతున్న పెద్ద ఎర్ర గులాబీలా, ఉయ్యాలలో ఆడుకుంటున్నాడు.

✱

మంచం మీద గుర్రుపెట్టి నిద్రపోతున్నాడు రామకృష్ణ. క్రింద-అమ్మ పక్కనే దొర్లుతున్నాడు బాదిగాడు. వాడికి మెలకువ వచ్చేసింది. చంటి వాడు అప్పుడప్పుడు ఉయ్యాలలో మెల్లగా కదులు త్తాడు. నిద్రపోతున్నా. అలవాటు కొద్దీ, దగ్గర పెట్టుకున్న ఉయ్యాల రాడు పూరకనే రాగుతోంది నీరస.

కళ్ళు మూసుకున్నా. తెరిచినా బాదిగాడి తలలో, ఎర్ర దోపీయే కనిపిస్తోంది. ఎంత ప్రయత్నించినా, మరి నిద్ర పట్టలేదు బాదిగాడికి.

“అమ్మా, నన్నా — నిద్రపోతున్నాడు. తమ్ముడు కూడా నిద్రపోతున్నాడు. ఇదే మంచి సమయం. ఎంచక్కా దోపీ తీసుకోవచ్చు....” ఇదీ వాడి తలలో ఆలోచన.

మెల్లగా లేచి కూర్చున్నాడు. ఇటూ అటూ చూశాడు. భయం వేసింది. రామకృష్ణ గుర్రు భయంకరంగా వినిపిస్తోంది. అయినా, దోపీమీద కోర్కె, వాడిలో మొండిదైర్యాన్ని కంగజేస్తోంది.

పక్కనుంచి లేచి, ముక్కారివీట వేసుకుని, ఉయ్యాలలో చంటాడి దోపీ విప్పడం మొదలు

‘పుట్టిన రోజులు’ శీర్షికకు పిల్లల ఛాయా చిత్రాలు పంపేవారు గమనించవలసిన ముఖ్య విషయాలు :

1. శిశువు వయసు మూడు సంవత్సరాలకు మించకూడదు.

2. ఫోటోలు కార్డ్ పైజా, లేదా క్వార్టర్ పైజాల్లో వుండాలి గాని, అంతకంటే తక్కువ పైజాలో వుండకూడదు. ఫోటోలో శిశువు పూర్తి రూపం కనిపించాలి. ఫోటోలు మామూలువే పంపాలి గాని, కలర్ ఫోటోలు పంపరాదు. ఫోటో ఏదో ఒక్కటే పంపాలి గాని, రెండు మూడు రకాలైనవి పంపి, ఎన్నిక చేసుకోమనకూడదు.

3. ఫోటో వెనక శిశువు పేరు, ఊరి పేరు పెన్సిల్ తో (తేలిగ్గా) రాయాలి. విడి కాగితం మీద మళ్ళీ శిశువు పేరు, తల్లి పేరు,

ఈ చిన్న నిబంధనలను పాటిస్తూ, మాత్రం సహకరించవలసిందిగా కోరుకుంటున్నాము.

—వ.సం.

చిరునామా. శిశువు పుట్టిన తేదీ (సంవత్సరం, నెలతో సహా) ఫోటో తీయించిన తేదీ రాయాలి.

4. శిశువుల ఫోటోలు, ఫోటో పంపడానికి ముందు మూడు నెలల రోగానే తీయించినవి అయి వుండాలి గాని, అంతకు ముందు ఎప్పుడో తీయించినవి కాకూడదు.

5. ప్రచురణకు స్వీకరింపబడని ఫోటోలు తిరిగి కావాలనుకున్నవారు స్టాంపులు అతికించిన కవరు (ఫోటో పత్ర పైజాలో) పంపవలసి వుంటుంది. ప్రచురింపబడిన ఫోటోలు మాత్రం తిరిగి పంపబడవు.

పెట్టాడు. అది రావడం లేదు. ఓ పక్క అమ్మా నన్నా లేచిపోతారేమో అనే భయం; ఇంకా దోపీ రాదేమిటా అనే విసుగు—కలిసి, చికాకుతో, దోపీ రాదు పట్టుకుని గట్టిగా లాగాడు. దాంతో, చంటివాడు ‘కేర్’ మన్నాడు. ఆ ఏడుపుకి భయపడ్డ బాదిగాడు, ముక్కారి వీటమీంచి కింద పడ్డాడు.

నీరస గబుక్కున లేచి రైటు వేసింది. రామ కృష్ణ విసుగ్గా “ఏమిటి గోం అర్థరాత్రి....” అన్నాడు విసుగ్గా కళ్ళు తెరిచి.

తండ్రి కూడా లేచిపోయాడనే భయంతో బాదిగాడు కూడా చంటివాడితో క్రుతి కలిపాడు—ఇంటి పెంకురెగిరిపోయేట్టు.

“నువ్విక్కడికి ఎలా వచ్చావ్ రా? ఈ వీటే విటి ఇక్కడుందీ?” అంది నీరస.

బాదిగాడు మాటాల్లేదు. నీరస రెచ్చిపోయి “ఒరేయ్....నిన్నే....మాటాడవే?” అంది.

“మరే....మరే....తమ్ముడే....”

“దేం లేదు, గీం లేదు....వెరవా ఈ అర్థ

రాత్రి ఎందుకు లేచావ్? వాడి నిద్ర చెడగొట్టడం వీకు సరదాట్రా....భయమేలా లేకపోయిందీ వీకు” అంటూ నీరస బాదిగాడి మీద నాలుగు కేకలేసి, చంటాణ్ణి పక్కలో పడుకోబెట్టుకుని, బుజ్జగించ సాగింది.

“ఎప్పుడూ, ఎవరూ నా మాట వినరు. తమ్ముణ్ణి అందరూ పూరుకో బెడతారు....చ.... అన్నలు వీళ్ళు మంచివాళ్ళు కాదు. వీళ్ళింట్లో వుండే కూడదు....” అనుకుని, బిక్కు బిక్కు మంటూ, పక్క చేరాడు బాదిగాడు.

చంటివాడు ఎంత పూరుకో బెట్టినా పూరుకోక, గుక్కపెట్టి ఏడుస్తున్నాడు. ముఖమంతా ఎర్రగా కందగడ్డలా ఐపోయింది. సరిగ్గా చూసేసరికి, వాడికి పెట్టిన దోపీ తాడుముడి, బిగుసుకుపోయి, గడ్డాన్ని నొక్కేస్తోంది.

“అమ్మో....అమ్మో....ఇంకేవన్నా వుందా? చంటి వెదవప్రాణాలు ఈ రాత్రి ఏవైపోను? చూశారా....బాదిగాడు ఏం చేశాడో....!” అంది నీరస గాభరాగా.

“ఏమిటి ఏమైందీ....” ఆశ్రుశ్రావణ అడిగాడు. ఎర్రబద్ధ చంటివాడి ముఖం, ఆగని వాడి ఏడుపు చూసిన రామకృష్ణ, మంచంమీంచి దిగ్గున లేచి, బాదిగాడి దగ్గర కెళ్ళి — “ఏరా వెధవా, ఏం చేశావ్ తమ్ముణ్ణి? వాణ్ణి బ్రతకనివ్వవా ఏవిట్రా? దెయ్యంలా రాత్రిలేచి ఇదట్రా నువ్వే చేసింది? అలా లాగేస్తే వాడేమవాలి....” అంటూ బాదిగాడి వీపు మీద బలంగా రెండు అంటించాడు.

“ఏమిటి మీరూ....వాడికి మాత్రం ఏం తెలుసుననీ? బాగుంది వరస, నిర్వాకం బాలుగాని, ఇహ ఇప్పటికి పడుకోంది.” అని మొగుణ్ణి నాలుగు కేకలేసి, బాదిగాడి వీపు తడిమింది నీరస.

అసలే నిరాశతో, భయంతో తీరని కోరికతో బిక్కచచ్చిపోయిన బాదిగాడు మరీ గట్టిగా ఏడుపు లంకించుకున్నాడు. వీడి ఏడుపు, వస్తున్న నిద్రచెడి, చంటివాడూ బాకా అందుకున్నాడు.

“వెధవ పిల్లలు వెధవ పిల్లలాని....ముఖంగా నిద్రపోదామంటే లేదుకదా చ చ....” విసుక్కున్నాడు రామకృష్ణ.

చంటివాడి ఏడుపుతో, నీరస బాదిగాడిని వదిలి, చంటాణ్ణి పక్కలో వేసుకుని, పారిస్తూ పూడుకోబెట్టింది.

ఓదార్చేవాడులేక, తాను ఒంటరినై పోయాననే భయంతో, అంతా తననే అంటున్నారనే అవమానంతో — కుళ్ళి కుళ్ళి ఏడ్చి, పడుకున్నాడు బాదిగాడు.

*

“బాదిగాడు భయపడ్డట్టున్నాడు నిన్న రాత్రి. వళ్ళెలా కాలిపోతూందో చూశారా—కాస్త దాక్టర్ కి చెప్పి మరీ వెళ్ళండి అనీసుకి” అంది నీరస. అనీసుకు బయలుదేరుతున్న రామకృష్ణతో.

“అలాగే....” అనేసి వెళిపోయాడు అతను.

బాదిగాడు బరువుగా కళ్ళు తెరిచి, కళ్ళల్లో నీళ్ళూరుతుండగా, బెదురు బెదురుగాచూసి, కళ్ళు మూసుకున్నాడు. కన్నీళ్ళు చెంపలమీంచి తలగడ మీదకు జారుతున్నాయి.

“అమ్మా తమ్ముడి దోపీ....” మెల్లిగా అన్నాడు కళ్ళు మూసుకునే.

“అలాగే బాబీ, తమ్ముడికి దోపీ పెడతాను బాబూ. నువ్వే కాస్త ఈ పాలు తాగు....” అంటూ, దోపీ పెట్టిన చంటివాణ్ణి ఒక చంకలో వేసుకుని, మరో చేత్తో గ్లాసు అందించింది బాదిగాడికి.

బాదిగాడు మెల్లిగా కళ్ళు తెరిచి, ఆశగా దోపీవేపు చూశాడు. వాడి కళ్ళల్లో వెలుగు మెరిసింది. పాలు అందుకోబోయాడు. చెయ్యి జారి, పాలు పక్కమీద ఒలికిపోయాయి.

“అయ్యయ్యో పక్కంతా తడిసిపోయింది గదలా. లే....లేచి కాస్త ఇలారా....దుప్పటి మారుస్తాను....” అంది నీరస.

బాదిగాడు నీరసంగా లేచి, గోడకి చేరగిరి బద్దాడు. నీరస దుప్పటి మార్చింది. మళ్ళా మరో గ్లాసు పాలు కలిపి తెచ్చింది. బాదిగాడు మూతి బిగించుకున్నాడు. అక్కర్లేదని బుర్రతోనే చెప్పాడు. నీరస ఎంత బతిమాలినా ప్రయోజనం లేకపోయింది.

సాయంత్రానికి బాగా జ్వరం ఎక్కువై పోయింది. రామకృష్ణ వచ్చి—“దాక్టరుగారు కేంపు వెళ్ళారు. ఈ మాత్రలు ఇచ్చారు. గుండ చేసి పాలతో పట్టమన్నారు. లేపు చూద్దానికి వస్తానన్నారు” అన్నాడు మాత్రం పొట్లం నీరసకు అందిస్తూ.

నీరస మాత్రలు గుండచేసి, కొంచెం పాలలో కలిపి, బాదిగాడికి బలవంతాన పట్టింది. “వాడు ఇముడ్చుకోలేక, భుక్కున కక్కేశాడు.

“వెధవ....వెధవా! ఆ మాత్రం మింగలేవ్. ఇలా అయితే ఎలా తగ్గుతుందిరా....” విసుక్కున్నాడు రామకృష్ణ.

“అబ్బబ్బ ఏమిటా విసుగూ అసలే జ్వరంతో పిల్లలు బిక్కు బిక్కుమంటూంటే, ఇలాగేనేవిటి కేకలేయడం? ఇంకా మాత్రలున్నాయిగా....” నీరస బాదిగాడి గుండెరాసింది.

ఆ రాత్రి బాదిగాడి జ్వరం ఏ మాత్రం తగ్గలేదు.

“నన్నా ఆ పొట్లం నాకివ్వవూ....”

“అమ్మా తమ్ముడి దోపీ....!”

“ఇగో కుమారీ చూశావా ఎంచక్కా నా....” ఇలా రకరకాలుగా పలవరించడం మొదలు పెట్టాడు.

“పిల్లలు బాగా భయపడిపోయాడండీ.... మీరు మరీను. వేరెడంత వెధవని పట్టుకుని

అలాగేనా కొడతారు! ఎప్పుడు తెల్లవారు తుందో....ఎప్పుడు దాక్టరుస్తాడో....” విలవిల్లాడి పోయింది నీరస ప్రాణం.

ఆ రాత్రి బాదిగాణ్ణి, చంటాణ్ణి చెరో పక్కనా పడుకోబెట్టుకుంది నీరస. రాత్రంతా కంఠ నిద్రే. రామకృష్ణ మాత్రం మామూలుగా గుర్రపెట్టి మంచంమీద నిద్రపోయాడు.

పక్కంతా తడి కావడంతో చికాగ్గా లేచింది నీరస. కిటికీగుండా పర్చిని తెల్లని వెలుగు పరుచు కుందోంది. దూరంగా కాకులు అరుస్తున్నాయి.

బాదిగాడు నిశ్చలంగా నిద్రపోతున్నాడు. వాడి వేపు చూసి, ఆశ్చర్యంగా తన దృష్టి చంటివాడి వేపు తిప్పింది నీరస. వాడి తలమీద వుండారిన దోపీ, బాదిగాడి గుండెం మీద వుంది. దోపీని చేతులతో గట్టిగా అదిమి పట్టుకున్నాడు వాడు.

జ్వరం ఎలా వుందో చూద్దామని, మెడ మీద చేతులు వేసిన నీరస, గాభరాగా — “ఏవండీ లేవండీ తొందరగా. బాదిగాడి ఒళ్ళు ఇంత చల్లగా వుండేవిటండీ....” గుడ్ల వీరు కక్కుతూ లేచింది రామకృష్ణని.

“ఏమిటే నీ గోం. కాస్తంత నిద్రపోనివ్వవ్ గదా....”

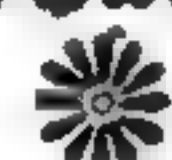
“మీ నిద్ర బంగారంగానూ ముందు లేవండీ....” నీరస భర్తను బలంగా తట్టి లేపింది.

రామకృష్ణ లేచి, బాదిగాడి ఒళ్ళు తడిమి “బాబీ....ఒరే బాబీ లే అమ్మా. ఇలా ఓసారి చూడు బాబూ....” అన్నాడు భయంగా.

కళ్ళు తెరిచి చూడడానికి ఇంకా బాదిగాడిలో ఏం మిగిలందని!!

‘తమ్ముడు పుట్టడంతో, ఇంట్లో అంతా తనని మరిచిపోయారని, ఇక తన ఏ కోరికా తీరే అవకాశం లేదని, అంతా తనని నిర్లక్ష్యం చేస్తున్నారని—’ బాదిగాడు అనుకున్నాడో లేదో తెలీదుగానీ, వాడి గుండెంమీద చంటాడి ఎర్ర దోపీ చూసి, నీరస మాత్రం—“అయ్యో.... దోపీ అంటే ఎంత ఇష్టపడ్డాడో—ఆ కోరిక తీరక పసిప్రాణం ఎంత విలవిల్లాడిపోయిందో....? భగవాన్! మామూలుగా ఏదో అంటున్నారనే అనుకుంటాంగానీ, పిల్లల గుండెల్లో కొన్ని కోర్కెలు ఎంత బలంగా వుంటాయో....” అనుకుని కుమిలిపోయింది.

ఇక ఎవరెంత బాధపడినా ఏం ప్రయోజనం!

‘భార్యా భర్తలు పరస్పరం నమ్మకంతో జీవి-
తాంతం కలిసి మెరిసి ఉండాలి’ అంటుంది మను
ధర్మశాస్త్రం. అయినా ఇవాళి పరిస్థితులలో ఇది
ఎంతవరకూ సాధ్యం? సమాజ వికాసానికి
పునాదియైన వివాహ వ్యవస్థ ఈనాడు రోప
భూయిష్టంగా పరిణమించింది. అందువల్ల పలు
పురుష-పరురకాల నమస్కరకు గురికావడం విత్య
జీవితంలో చూస్తున్నాం.

భార్యా భర్తలు అన్యోన్యంగా జీవించాలనే
అందరూ అభిప్రాయం. ఐతే ఏ విధంగానూ
సర్దుకు పోలేని కొన్ని అనివార్యకారణాల వల్ల
కలిసి మెరిసి జీవించలేని భార్యా భర్తలు విడాకు
లను పొందవలసిందే. అయితే కొందరు - ఇది
ఒక సామాజిక సమస్య - అన్న విషయాన్ని
మరచి చట్టం ముసుగులో - స్వార్థంతో తమకు
గల హక్కులను దుర్వినియోగం చేస్తున్నారు.
అందువల్ల చాలా కుటుంబాలు ఎన్నో కష్టాల
సంకెళ్ళ మధ్య యిరుక్కుపోతున్నాయి.

ప్రతి ఒక్కరూ-అంటే పెళ్ళి చేసుకోకున్న
స్త్రీ, పురుషుడూ, వాళ్ళ పెద్దలూ - వివాహానికి
ముందు అన్ని విషయాలూ బాగా ఆలోచించి,
ఆ తర్వాత కార్యరంగంలో దిగి. గుణ
గణాలు, ఆర్థికతలకు అనుగుణంగా జీవన ఛాగ
స్వామిని ఎంపిక చెయ్యాలి. దట్టే ప్రధానంగా,
అందమే లక్ష్యంగా పెళ్ళిళ్ళు జరిపిస్తే-అవి చాలా
వరకు దుఃఖంతారే అవుతాయి.

వివిధ మతాలకు నియం మనదేకం. అందు
వల్లనే మనదేశంలో - హిందువులు, మహమ్మదీ
యులు, క్రైస్తవులు, పారశీకులు - అంటూ వారి
వారికి విడి విడిగా వివాహ చట్టాలు ఉన్నాయి.
ఇవిగాక 1954 ప్రత్యేక వివాహ చట్ట (Special
marriage Act) ప్రకారం - ఒక నిర్దిష్టమైన
వయసులో స్త్రీ పురుషులు, ‘రిజిస్టర్డ్ మేరేజ్’
చేసుకోవచ్చు. వాళ్ళు ఏ జాతి మతాలకు చెందిన
వారైనా కావచ్చు. విడాకులకు కూడా ఈ చట్టం
కొన్ని పద్ధతులను నిర్దేశించింది.

భారతదేశంలో అధిక సంఖ్యాకులు హిందు
వులే కాబట్టి, మొట్ట మొదట హైందవ వివాహ
చట్టం ఏమి చెబుతుందో చూద్దాం.

1954లో అమలులోకి వచ్చిన హైందవ వివాహ
చట్టం - ఇప్పుడు - వివాహ శాసనం (సవరణ)
చట్టం 1976 [The Marriage Laws
(Amendment) Act 1976] చే సవరణ

మద్రాసు మహిళా న్యాయవాదుల సంఘం కార్యదర్శి
కుమారి వి. మాలిని ‘వనిత’ పాఠకులకు పరిచితురాలు.
(అమెతో జరిపిన గోప్తి ‘76 నవంబరు 15 వ తేదీ సంచికలో
ప్రచురింపబడింది). వైవాహిక జీవితంలో విడాకుల పాత్ర గురించి,
వృత్తిరీత్యా తాము పరిశీలించిన కొన్ని విడాకుల
కేసుల గురించి అమె ఈ శీర్షికలో వివరిస్తూ వుంటారు:

చేయడం జరిగింది. దీని ప్రకారం 18 యేళ్ళ
పురుషుడూ, 15 సంవత్సరాల స్త్రీ-వివాహం
చేసుకోవచ్చు.

వివాహ జీవితం ప్రకాంతంగా, సాఫీగా సాగ
నప్పుడు-దాని నుంచి బయటపడే మార్గాన్ని కూడా
ఈ చట్టం నిర్దేశించింది. ఈ చట్టంలో ఒక అంశాన్ని
Restitution of conjugal Rights
అంటారు. అంటే తగిన కారణాలు లేకుండానే
అలుమగలు విడిపోతే, విడిపోయిన భార్య లేదా
భర్త - ‘తనతో మళ్ళీ వివాహ జీవితాన్ని కొన
సాగించాలి’ - అని తన జీవిత భాగస్వామిపై
జిల్లా న్యాయస్థానంలో కేసు పెట్టవచ్చు.

మరో అంశం ‘చట్టరీత్యా విడిపోవడం’
(Judicial Separation) ‘ఇక పై కలిసి
జీవించలేము’ అన్న నిర్ణయానికి వచ్చిన దంప
తులు ‘జ్యుడిషియల్ నెపరేషన్’ పొందవచ్చును,
అంటే వాళ్ళు విడివిడిగా జీవించవచ్చును. కానీ
వారి మధ్య ఉన్న వివాహబంధం తెగిపోదు.
అందువల్లనే వాళ్ళు మళ్ళీ వివాహాలు చేసుకోడానికి
ఏలుకాదు. విడాకులు కోరడానికి అవసరమైన
కారణాలే - ‘జ్యుడిషియల్ నెపరేషన్’కు కూడా

సరిపోతాయి.

విడాకులు (Divorce)

వివాహ జీవితం దుర్భరమై, తమ కాపురం
సాఫీగా కొనసాగడానికి ఏలుకాకుండా, భార్యా
భర్తలు ‘కలిసి జీవించలేని’ పరిస్థితి యేర్పడి
నప్పుడు, భార్యకాని, భర్తకాని విడాకుల కోసం
కోర్టుకు విన్నవించుకోవచ్చును.

విడాకులు కోరడానికి కావలసిన కారణాలు:

1. వివాహానికి తర్వాత-భార్యకాని, భర్తకాని
వేరొక పురుషునితోనో, స్త్రీతోనో తగని సంబంధం
ఏర్పరచుకోవడం.
2. క్రూరంగా ప్రవర్తించడం.
3. రెండేళ్ళకు పైగా వదిలివేయడం (Deser-
tion).
4. అన్యమత స్వీకారం.
5. నయం చేయడానికి సాధ్యంకాని మనో
రుగ్గుత.
6. బాగుపరచలేని కుష్టువ్యాధి.
7. లైంగికవ్యధులు.

విడాకులు ఎందుకు

-వి.మాలిని

8. కుటుంబ భార్యలను వదలివేసి సన్యాసం పుచ్చుకోవడం.

9. ఏదేళ్ళకు పైగా ఎక్కడ ఉన్నదీ తెలియకుండా పోవడం.

10. 'రెస్టిట్యూషన్ ఆఫ్ కంజగర్ రైట్స్' పుచ్చుకొని ఒక యేడాదికి పైగా ఆరుమగలు కలిసి జీవించలేని పరిస్థితి.

11. 'జ్యూడిషియల్ నెపరేషన్' కోర్టు ద్వారా పొందిన ఒక సంవత్సరం తర్వాత కూడా-ప్రతివాది వైవాహిక జీవితాన్ని కొనసాగించలేని పరిస్థితి.

పైన పేర్కొన్నవి - కొన్ని సామాన్య కారణాలు. ఇవికాకుండా భార్య - భర్తపై విడాకుల కేసు పెట్టడానికి మరికొన్ని-ప్రత్యేక కారణాలు ఉన్నాయి. అవి :

1. భర్తకు వేరొక భార్య ఉండడం.
2. భార్యకు ఇష్టం లేనప్పుడు బలవంతంగా రైంగిక ముఖం పొందడానికి ప్రయత్నించడం, సోదామీ (అసహజ సంవర్కం) లాంటి నేరాలు చెయ్యడం.
3. శ్రీకి 15 సంవత్సరాలు పూర్తి కాకముందే వివాహం జరిగి, తనకు 18 ఏళ్ళు దాటకుండా ఆమె ఆ పెళ్ళిని తిరస్కరించడం వంటివి.

ఇవి కాకుండా నూతన చట్టంలో ఒక సరికొత్త విధానం చేర్చడం జరిగింది. పూర్వం 'స్పెషల్ మేరేజ్ యాక్ట్ 1954'లో ఉన్నట్లు పరస్పర అంగీ

కారంతో విడాకులు పొందే పద్ధతి - (Divorce by mutual consent) ఇప్పటి హైందవ వివాహ చట్టంలో కూడా చోటు చేసుకుంది.

దీని ప్రకారం, దంపతులు ఇద్దరూ కలిసి-తాము ఒక సంవత్సరం పైగా విడిపోయి, విడి విడిగా జీవించినట్లు-ఇకపైన కూడా కలిసి జీవించడానికి ఏయకాక పోవడంతో - వివాహాన్ని రద్దు చేసుకోవడానికి పరస్పరం ఒప్పుకుంటున్నట్లు కోర్టుకు విన్నవించుకోవాలి. ఆరు నెలల తర్వాత ఆ వివాహం చట్టరీత్యా రద్దు చేయబడుతుంది.

కొన్నేళ్ళక్రితం - వివాహం జరిగి మూడేళ్ళు అయితేనే, విడాకులు కోరడానికి అవకాశం ఉండేది. ప్రస్తుతం-వివాహం జరిగి ఒక యేడాది నిండితే చాలు పైన పేర్కొన్న కారణాలు వుంటే విడాకులను కోరవచ్చు.

వైవాహిక జీవితంలో చివరి ఆధ్యాయం విడాకులు. అయినా కొందరు దంపతులు తొందర వదిలి కోర్టుకు వస్తుంటారు. కోర్టుకు వచ్చిన తర్వాత దానిని ఒక ఆత్మగౌరవ సమస్యగా భ్రమపడి విడాకులు పొందేవరకు ఒంటి కాలిపై నిలుస్తారు. ఈ ఘర్షణలో ఏర్పల ప్రేమానురాగాలను పోగొట్టుకుంటారు. పైగా సమాజంలో గౌరవ మర్యాదలు నష్టపడుతాయి. దాంతో తమపై తాము ఒక రకమైన న్యూనతాభావాన్ని పెంచుకొని జీవితాలను తెగిన గాలిపటాలుగా చేసుకుంటారు.

ఇన్ని తరంగాలు అయిన తర్వాత, మళ్ళీ పెళ్ళి చేసుకోదలిస్తే, విడాకులు పుచ్చుకున్న వారిని వివాహమాడడానికి ఎవరు ముందుకు వస్తారు?

భార్యాభర్తల జీవితంలో ఇలాంటి దారుణమైన పర్యవసానాలు రాకుండా చేయడానికి, విడాకుల కేసులను విచారించే న్యాయమూర్తిపై ఒక గురు తరమైన భార్యత వుంది. కోర్టులో కేసు విచారణకు రాకముందే-అంటే కేసు గాఢులు చేసిన వెంటనే దంపతులు రాజీ పడడానికి అవకాశం వుంటే న్యాయమూర్తి అందుకు అన్ని విధాలా ప్రయత్నించాలి.

పాశ్చాత్య దేశాలలో వైవాహిక సమస్యలకు సంబంధించి-అవసరమైన సూచనలు చేయడానికి Conciliation Officersను ప్రభుత్వమే నియమిస్తుంది. ఇలాంటి సదుపాయం మన దేశంలో కూడా వుంటే బావుంటుంది.

విడాకులవల్ల విపరీతమైన కష్టనష్టాలకు లోనయ్యేది స్త్రీలే. చట్టప్రకారం స్త్రీలు పునర్వివాహం చేసుకోవచ్చును. అయినా అందుకు తెగించగలవారు ఎంతమంది వుంటారు? వారు తెగించినా విడాకులు పొందిన స్త్రీని పెళ్ళి చేసుకోడానికి ముందుకురాగల పురుషులు ఎంతమంది వుంటారు? పైగా కొందరు స్త్రీలు బిడ్డలతో, భర్తను వదలి బ్రతకవలసివస్తుంది. ఆమెను పునర్వివాహం చేసుకోవడానికి సిద్ధపడినా, ఆమె నిల్లెలకు తండ్రిగా భార్యలను స్వీకరించడానికి ముందుకొచ్చే మహాత్ములు ఎందరు?

విడాకుల తర్వాత స్త్రీ పురుషులు మళ్ళీ పెళ్ళి చేసుకోవచ్చు కానీ అంతకు ముందు పుట్టిన తమ నిల్లెల భవిష్యత్తు ఏమిటి? కన్నవాళ్ళు చేసిన తప్పులకు పసిపిల్లలు బలిపశువులు కావలసిందేనా?

ఇవన్నీ కొన్ని సామాజిక సమస్యలు. ఇలాంటి సమస్యలూ, భారలూ మగజాతికి వున్నాయా? అంటే-లేవు. ఎందుకు లేవు? అది అంతే! ఇది-ఈనాటి సమాజంలో మగువ పరిస్థితి!

దాంపత్య జీవితంలో శాంతి సౌఖ్యాలు నశించి, భార్యాభర్తల మధ్య రకరకాల ఘర్షణల కారణంగా విడాకుల కోసం కోర్టులకెక్కి, అవస్థలపాలైన వారు ఎందరో వున్నారు. అటువంటి కుటుంబాల గాథలు, ఆ వనితల కన్నీటి కథలు మీకు చెప్పాలనుకుంటున్నాను. అవి చదివిన తర్వాతైనా మీమీ అంతరంగ జీవితాలను రచ్చకెక్కించక సమస్యలను తేలికగా పరిష్కరించుకుని మీమీ జీవితాలను సరిదిద్దుకోగలిగితే, నా ప్రయత్నం విజయవంతమై నట్టుగా భావిస్తాను. □

‘ఆరోగ్యమే మహా ధాగ్యం’ అన్నారు పెద్దలు. ఆరోగ్యంగా వుండాలంటే బలమైన పోషక పదార్థాలు కావాలి. కశ్రి మయమయిన ఈ కలియుగంలో స్వచ్ఛమైన ఆహార పదార్థాలు కంటికి కనిపించడమే గగనంగా వుంది! ప్రభుత్వం ఎన్ని నిబంధనలు రూపొందించినా, ఎన్ని ‘మార్కు’లు వేసినా వ్యాపారస్తులు ఎప్పటికప్పుడు ఎత్తుకు పై ఎత్తులు వేస్తూ ‘కశ్రి’తో మనల్ని సగభాగం చేసేస్తున్నారు. మనిషి నిండుగా, పరిపూర్ణమైన ఆరోగ్యంతో వుండాలంటే అటువంటి కశ్రి లేని పోషక పదార్థాలు అవసరం. అలా చూసుకున్నప్పుడు - కశ్రిదారుల చేతుల్లో కశ్రి కానిది, వారు చెయ్యలేనిదీ ఒక్క కోడి గ్రుడ్డు మాత్రమే.

కోడిగ్రుడ్లు మనం బజారులోనే కొనుక్కోవాలన్న నియమం ఏమీలేదు. ఎవరిళ్ళల్లో వాళ్ళే ఒక చిన్న కోళ్ళ పరిశ్రమ ప్రారంభించవచ్చు; తమ ఆరోగ్యాన్ని పెంపొందించుకుంటూ ఆదాయాన్ని కూడా పొందవచ్చు. ఇందుకు బ్యాంకులు, సహకార సంఘాలు ఋణాలు కూడా మంజూరు చేస్తున్నాయి.

ఐతే, మామూలుగా పెరటిలో పెరిగే కోళ్ళకి, వ్యాపార దృష్టితో పెంచే కోళ్ళకి పోషణ పద్ధతులలో చాలా తేడా వుంది. ఈ రోజుల్లో గ్రుడ్లు పెట్టడానికి పుంజులు అవసరం లేదు. ‘ఇంజక్షన్’ల ద్వారానే కోడిపెట్టలు గ్రుడ్లు పెట్టేస్తున్నాయి.

హైదరాబాదులోని కొన్ని సంస్థలు కోడిపిల్లలని సరఫరా చేస్తున్నాయి. వాటికి కావలసిన టీకాలు మొదలైన విషయాలు కూడా వారే చూస్తారు. ఆ సంస్థల చిరునామాలు వేరేచోట యివ్వబడ్డాయి. కావలసిన వారు కోడిపిల్లలని ఆయా సంస్థల ద్వారా తెప్పించుకుని తమ గృహంలోనే కోళ్ళ పరిశ్రమ స్థాపించవచ్చు.

కుటిర సరిశ్రమ:

కోళ్ళ పెంపకం

ఇక-కోళ్ళ పెంపకం, వాటి రోగాలు-వాటి నివారణ గురించి తెలుసుకుందాం.

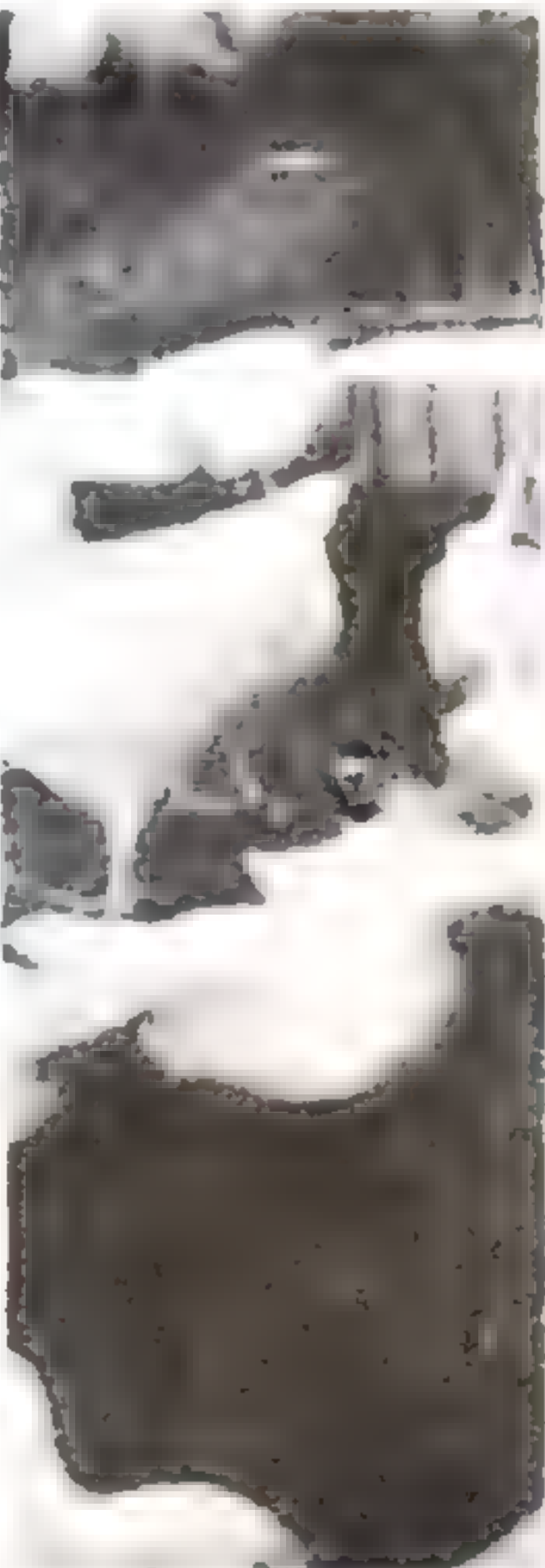
కోడిపిల్లలని పెంచే విధానం:

నెలరోజుల రోవుగల కోడి పిల్లలకి బయటి వాతారణం కన్న ఉష్ణం అధికంగా కావాలి. అందుకుగాను విద్యుత్ జల్పులతోగాని, కిరోసిన్ స్టవ్ తోగాని పొదోలో చూపించిన రీతిలో ఒక ‘ట్రూడర్’ (గుడ్లు పొదిగేందుకు ఉపయోగపడే

సాధనం)ని తయారు చేసుకోవాలి. దీనిని అట్టతోగాని, తడితేతోగాని లేక గోనె పట్టాతోగాని సులభంగా తయారు చెయ్యవచ్చు. నెలరోజుల తరువాత పిల్లలను కోళ్ళ కొట్లంలో స్వేచ్ఛగా విడిచి పెట్టవచ్చు.

కోళ్ళ రోగాలు-వాటి నివారణ:

సాధారణంగా కోళ్ళకి మూడు నెలల వయస్సు

రోపం రోగాలు అధికంగా వచ్చే అవకాశం వుంది. అందువల్ల ముందుగానే టీకాలు, మందులు ఈ క్రింద సూచించిన విధంగా వాడి రోగాలని నివారించాలి.

(i) రక్త విరోచనాలు (Coccidiosis): దీని లక్షణం రెట్టలు ఎర్రగా వుండడం. రెక్కలకి, కాళ్ళకి ఫక్షవాతం రావడం— పిల్లలు చనిపోతూ వుండడం. ఈ వ్యాధి నివారణకి ఉపయోగపడే మందులు 'టైప రన్' లేక 'ఏంప్రాసర్.' వీటిని వీటిలో కలిపి మందుగా వాడాలి.

(ii) కొక్కెర (Rahikhet Disease): రక్త విరోచనాలు, కాళ్ళకి ఫక్షవాతం రావడం వంటి లక్షణాలు పూర్తిగా కనపడక ముందే అధిక సంఖ్యలో యివి చనిపోతూ వుంటాయి. అంచేత ఆరువారాల వయస్సులో టీకాలు వేయించడంవల్ల ఈ వ్యాధి నివారణ జరుగుతుంది.

(iii) స్పోటికం (Fowl-Pox): ముఖం మీద, కాళ్ళమీద స్పోటికపు బొప్పలు కనబడతాయి. ఎనిమిది వారాల వయస్సులో టీకాలు వేయించాలి.

(iv) ప్రేగులలో పాములు (Intestinal Parasites): ఇందువల్ల కోళ్ళకు గ్రుడ్లు పెట్టే శక్తి తగ్గిపోవడం, రెట్ట పలుచగా వెయ్యడం జరుగుతాయి. 'పైప్ వాజిన్' అనే మందును వీళ్ళల్లో కలిపి నెంకి ఒక సారి వాడాలి.

(v) పేలు (External Parasites): కోళ్ళకి కూడా పేలు పడతాయి. ఇవి కనపడగానే

కోళ్ళ పాఠం మొదలు పెట్టడానికి అయ్యే పెట్టుబడి, రాబడిల వివరాలు ఈ పట్టిక ద్వారా తెలుసుకోవచ్చు.

(500 కోళ్ళు గల పెద్ద పాఠంకి*)

పెట్టుబడి	రూ.	పై
1. ఒకరోజు వయసుగల కోడి పిల్లల ఖరీదు	—	2,000 — 00
2. ఆరు మాసాలవరకు వాటి ఆహారానికి అయ్యే ఖర్చు (గ్రుడ్లు పెట్టేవరకు)	—	8,250 — 00
3. పరికరాల ఖరీదు	—	1,000 — 00
4. మందుల ఖరీదు	—	1,500 — 00
5. కోళ్ళ పాకకి అయ్యే ఖర్చు	—	3,000 — 00
6. ఆరు నెలల నుంచి పద్దెనిమిది నెలలవరకు ఆహారానికి అయ్యే ఖర్చు	—	27,000 — 00
మొత్తం పెట్టుబడి	—	42,750 — 00
రాబడి		రూ. పై
1. గ్రుడ్లు అమ్ముగా వచ్చే వైకం (గ్రుడ్లు 1కి రూ 0-35 చొప్పున 1,25,000 గ్రుడ్ల ఖరీదు)	—	43,750 — 00
2. కోళ్ళ ఎరువుల ఖరీదు	—	2,000 — 00
3. 18 నెలల తరువాత కోళ్ళు అమ్ముగా వచ్చే ఆదాయం. (కోడికి రూ 10 చొప్పున).	—	5,000 — 00
4. ఆహారపు గోనె సంచులు (భావి) అమ్ముగా వచ్చే ఆదాయం	—	1,000 — 00
మొత్తం రాబడి	—	51,750 — 00
మొత్తం రాబడి :		51,750 — 00
మొత్తం పెట్టుబడి :		42,750 — 00
నికరాదాయం :		9,000 — 00

* వీటినే చిన్న మొక్కాల్లో, చిన్న చిన్న పెట్టుబడులలో కూడా చేసుకోవచ్చును.

1% మలారియన్ మందు వీటిలో వేసి ఒక్కొక్కకోడిని ఆ వీటిలో పూర్తిగా మునిగేదాకా వుంచి తీసేయాలి.

కోళ్ళ కొట్టం రోపం ఎప్పుడూ పొడిగా వుండేటట్లు చూసుకోవడం చాలా ముఖ్యం. కోళ్ళ పరిశ్రమలో 'రోగ చికిత్సకన్న రోగ నివారణ ప్రధానమైనది' అనే సూత్రాన్ని మరువకూడదు.

కోడి శరీర ఉష్ణోగ్రత 107°F. అందువల్ల అవి వుండే ప్రదేశంలో గాలి, వెలుతురు అధికంగా లభించాలి. ప్రతి కోడికి కనీసం 28 అడుగుల చదరపు స్థలం కావాలి. ఉదాహరణకి వంద అడుగుల పొడవు, ఇరవై అడుగుల వెడల్పుగల కొట్టం వెయ్యి కోళ్ళకి సరిపోతుంది. వెయ్యి కోళ్ళుగల పరిశ్రమకి ఖర్చులన్ని పోను

నెంకి నికరాదాయం వెయ్యి రూపాయలదాకా వుంటుంది.

కోళ్ళ కొట్టం చుట్టూ 28 అడుగుల ఎత్తు వరకు గోడకట్టి దానిమీద దాదాపు నాలుగు అడుగుల ఎత్తువరకు తీగ అల్లిక (మెష్)తో దిగించాలి. వైకప్పు తాటాకుతోగాని, రేకులతోగాని కట్టవద్దు.

కోళ్ళకి కావలసిన ఆహారం :

ప్రస్తుతం అనేక సంస్థలు కోళ్ళ ఆహారాన్ని తయారు చేస్తున్నాయి. అవి మార్కెట్లో విరివిగా లభిస్తున్నాయి. కోళ్ళ ఆహారానికి కావలసిన గింజలు, చెక్క, తవుడు, చేపపొట్టు, లవణాలు, విటమిన్లు ఒక ప్రత్యేకమయిన నిష్పత్తిలో వుంటాయి. పెద్దగా కోళ్ళ పరిశ్రమలున్నవారు - వారికి కావలసిన ఆహారం వారే తయారు చేసుకుంటే ఖర్చు కలిసి వస్తుంది.

గ్రుడ్ల సరఫరా :

కోస్తా ఆంధ్రప్రాంతం నుంచి మద్రాసు, హైదరాబాదు, కలకత్తా నగరానికి కోడిగ్రుడ్లు

కొత్త వస్తువులు

వస్తువులు. సౌందర్య సాధనాలూ తయారు చేసే ప్రసిద్ధ - 'గోడ్రెజ్ సోప్స్ లిమిటెడ్' వారు బట్టలు ఊరికే పొదివి (డిటర్జెంట్ పౌడర్) తయారు చేసి ఈ మధ్య విడుదల చేశారు. ఆ పౌడర్ పేరు - "కీ." ఇందులో "మహత్తర శక్తితో బట్టలను కాంతివంతం చేసే సాధారణం వుంది" అనీ, "పేరెన్నికగన్న ఇతర డిటర్జెంట్ల కన్న 30 శాతం తక్కువ ధరగలది" అనీ - గోడ్రెజ్ సోప్స్ సంస్థవారు తెలియజేస్తున్నారు. ఈ డిటర్జెంట్ పౌడరు, ప్రస్తుతం దేశమంతటా లభిస్తోంది. ఆంధ్రదేశంలో "కీ" ధరలు (అమ్మకం పన్నుతోసహా) ఇలా వున్నాయి.

1000 గ్రా. దబ్బా - రూ. 8-00; 500 గ్రా - రూ. 4-32; 200 గ్రా - రూ. 2-20; 50 గ్రా - రూ. 0-58 పై.

హైదరాబాదులో వున్న కోడిపిల్లలని సరఫరా చేసే సంస్థలు, వాటి చిరునామాలు :

వెంకటేశ్వర హాచరీస్,
ఇబ్రాహీం గ్రామం,
వాగార్జునపాగర్ వీధి,
సహ్యాన్ నగర్ పోస్ట్,
హైదరాబాదు-500 035

వికాస్ ఫారమ్,
5-9-22/36
అదర్స్ నగర్,
హైదరాబాదు-500 004

హై-పెడ్ హాచరీస్,
4-1-877 రింగ్ రోడ్,
హైదరాబాదు-500 061

వాగార్జున హాచరీస్,
3-5-1138/1/4
కాచిగూడ చౌరస్తా,
హైదరాబాదు-500 027

సరఫరా చెయ్యటానికి ఆవకాశాలు వున్నాయి. రైలు ద్వారా అయితే అందుకయే ఖర్చు స్వల్పం.

కోడిగ్రుడ్లు - ఆహారపు విలువ

కోడిగ్రుడ్లు ఎంతో పోషక విలువగల ఆహార పదార్థం. మనదేశపు ఆహారంలో ముఖ్యంగా రోపించే మాంసకృత్తులు - గ్రుడ్లలో పుష్కలంగా లభిస్తాయి. అంతే కాకుండా గ్రుడ్లలో విటమిన్లు ఇ. డి. బి. బి. తదితర బి. కాంప్లెక్స్ విటమిన్లు సమృద్ధిగా వున్నాయి.

పెరిగే పిల్లలకు, దీర్ఘకాలిక రోగులకు, గర్భిణీ ప్రీలకు పొలిచ్చే తల్లిలకు గ్రుడ్లు చాలా అవసరం.

మనదేశంలో సంవత్సరానికి ఒక మనిషి - పగలున ఎనిమిది గుడ్లని మాత్రం తీసుకుంటూ వుంటే అమెరికా దేశంలో ప్రతి మనిషి 450

గుడ్లను తీసుకుంటున్నారు. దేశవాళి కోడికి సంవత్సరానికి 50-80 గ్రుడ్లు పెట్టే శక్తి వుంటే విదేశీ జాతి కోళ్ళు (white leg hens) 250 గ్రుడ్లు దాకా పెట్టగలుగుతాయి.

కావాహర గ్రుడ్లు :

మనలో చాలామంది ముఖ్యంగా కావాహరులు - గ్రుడ్లని మాంసాహారం కింద పరిగణించి వాటి జోలికి పోకుండా వుంటారు. అటువంటి వారు పోషకపదార్థం కోసం మరో ఆహారాన్ని వెతుక్కో నవసరం లేదు. వాళ్ళు గ్రుడ్లు తినవచ్చు. కాని ఈ గ్రుడ్లు కావాహరపు గ్రుడ్లు. కేవలం కావాహరుల కోసమే అన్నట్లుగా కాస్తజ్ఞులు వుంటా సందర్భం లేకుండా - పెట్ట-గ్రుడ్లని పెట్టే విధానం కనిపెట్టారు. వాటిల్లో జీవపదార్థం వుందదు కాబట్టి యివి పూర్తిగా కావాహరపు గ్రుడ్లు. ఆహారపు విలువ లలో వీటికి, మామూలు గ్రుడ్లకూ ఏ మాత్రం భేదం వుందదు. పైపెచ్చు యివి ఎక్కువ రోజులు నిలువ వుంటాయి కూడా.

—మా. అన్నపూర్ణ

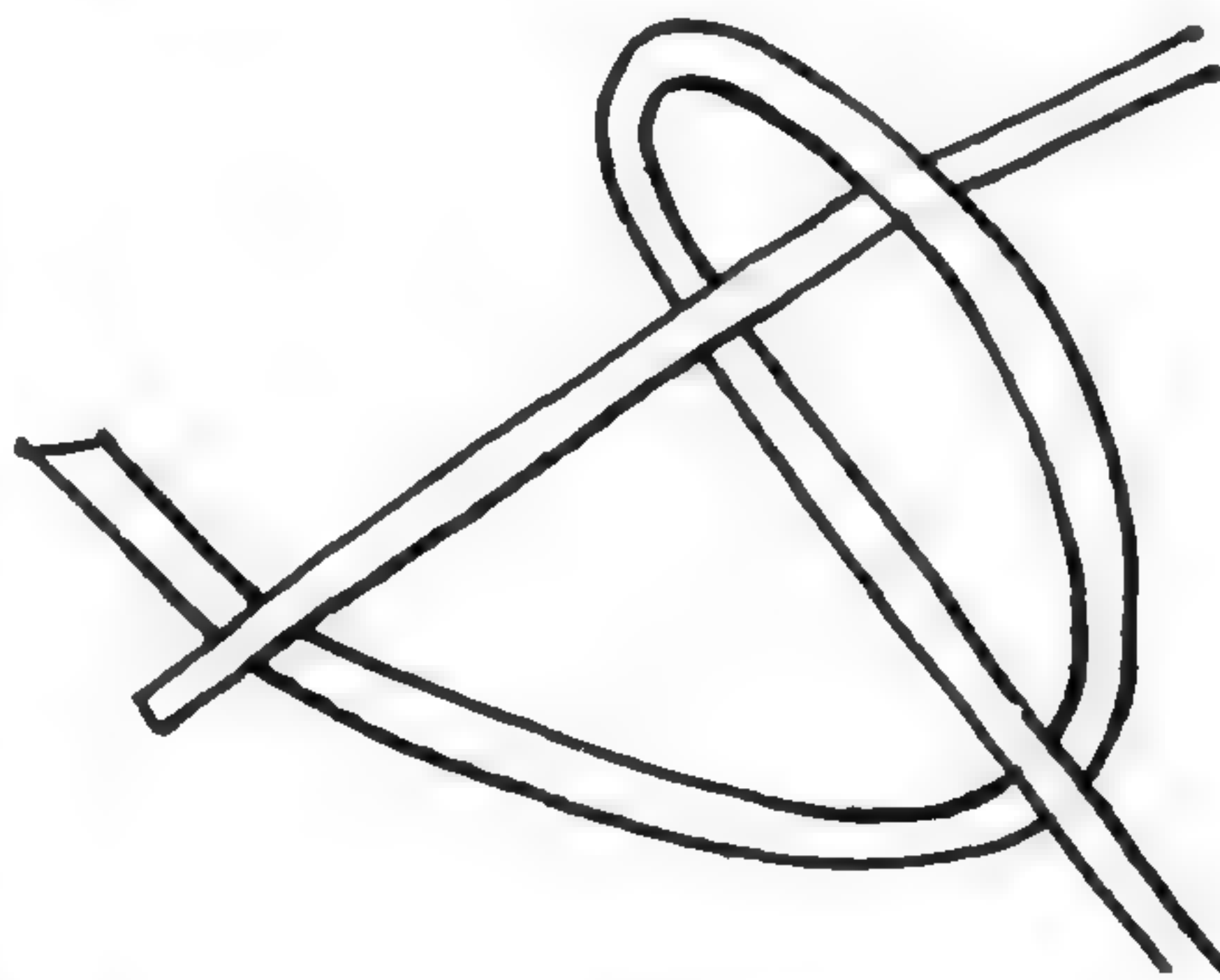
మరొక రకం

దీనికి సన్నటి వయరు కావాలి. ఒక్కొక్క వయరు పొడవు - 80 అంగుళాలు లేదా 5 ప్లేట్స్. కావలసిన వయర్లు- $80+80=120$ పూసలు- $12 \times 4=48$. మెటర్ హాండిర్ వెడల్పు (క్రింద)-8 అంగుళాలు.

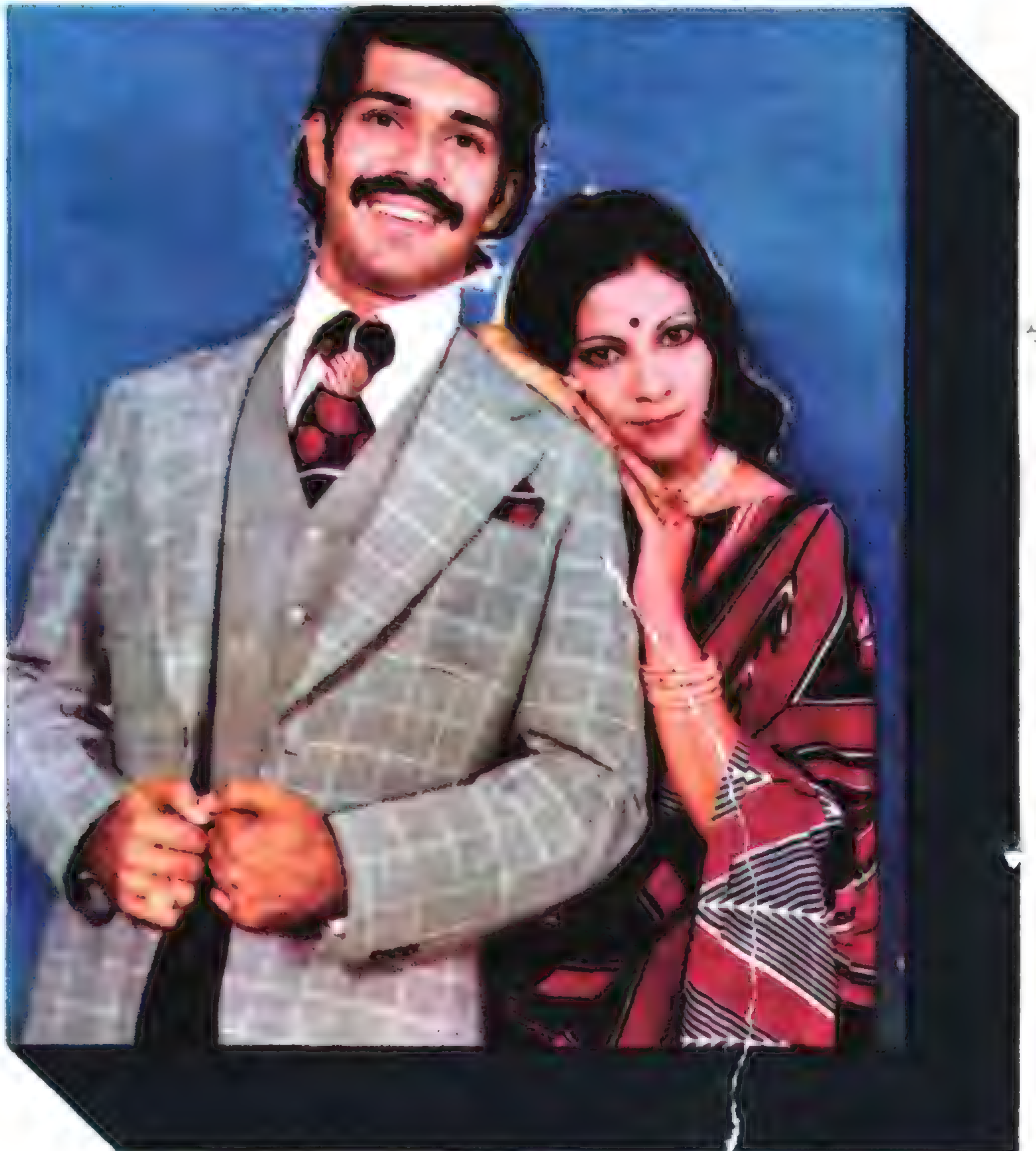
మొదట ఒక హాండిర్ తీసుకొని దాని చుట్టూ వయరు గట్టిగ కట్టాలి. అంటే చుట్టాలన్నమాట. ఒక హాండిర్ కు 80 వయరు ముక్కలు ఎక్కించాలి. ఎలాగంటే వయరును మధ్యకు మడచి హాండిర్ పైనుండి అడుగుకు తీసుకుని, పైనున్న రెండు విడి వయర్లు దానిలోనుండి బయటికి తీసి, పై వయరును లాగాలి. ఇలా 80 వయర్లు దగ్గర దగ్గరగ ఎక్కించుకోవాలి. నాలుగో వయర్లు చొన తీసుకొని ముడివేస్తూ తీవాలి. ఇక దీక్షైను మొదలవుతుంది. రెండు కొనలలోను రెండు రెండు చొన వయర్లు వదలి అంతా ముడి వేయాలి. ప్రతి రైనుకూ అటు రెండు ఇటు రెండు చొన వయరుతూ నాలుగు రైనులు వేస్తే ఇటు ఎనిమిది, అటు ఎనిమిది వయర్లు విడిగ వుంటాయి. తొమ్మిది వయర్లు వదలి, 10, 11 వయర్లకు కలిపి ఒక పూస ఎక్కించాలి. ఇక కాస్త జాగ్రత్తగ చూసుకోండి. హాండిర్ ను అద్దంగ పెట్టుకోవాలి. పూసలో వున్న రెండు వయర్లలోని ఎడమ వయరును, అంటే 10వ-వయరును నడుముకు దోపుకోవాలి. కుడి వయరు అంటే 11వ వయరును ఏటవాలుగా ఎడమ

చూపురు వేయకు 2, 3 మార్లు చుట్టుకోవాలి. కుడి చేతిలో ప్రక్కనున్న వయరును అడుగునుండి తీసుకొని, వ్రేలుకు చుట్టుకొని వున్న వయరు మీదుగ పోనిచ్చి ముడిలాగ వేయాలి. ఇలాంటివి రెండు ముళ్లు కావాలి. ఇలా వయరుకు రెండు చొన 9 వయర్లకు ముడి వేసి, ఆ వయరును వ్రేలినుండి తీసి వెయ్యాలి. తర్వాత అడుగున వున్న ఇంకొక వయరును వ్రేలికి చుట్టుకొని

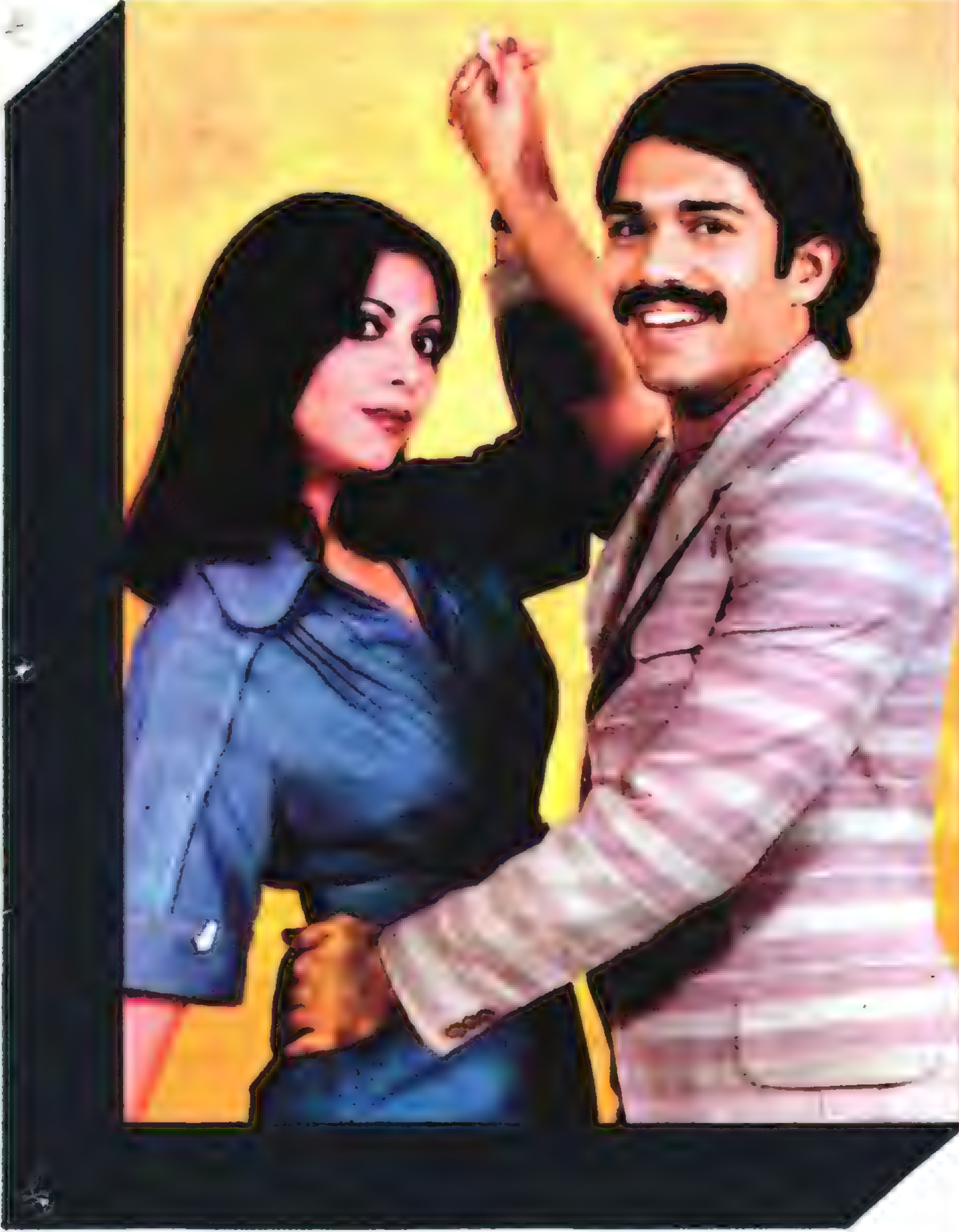
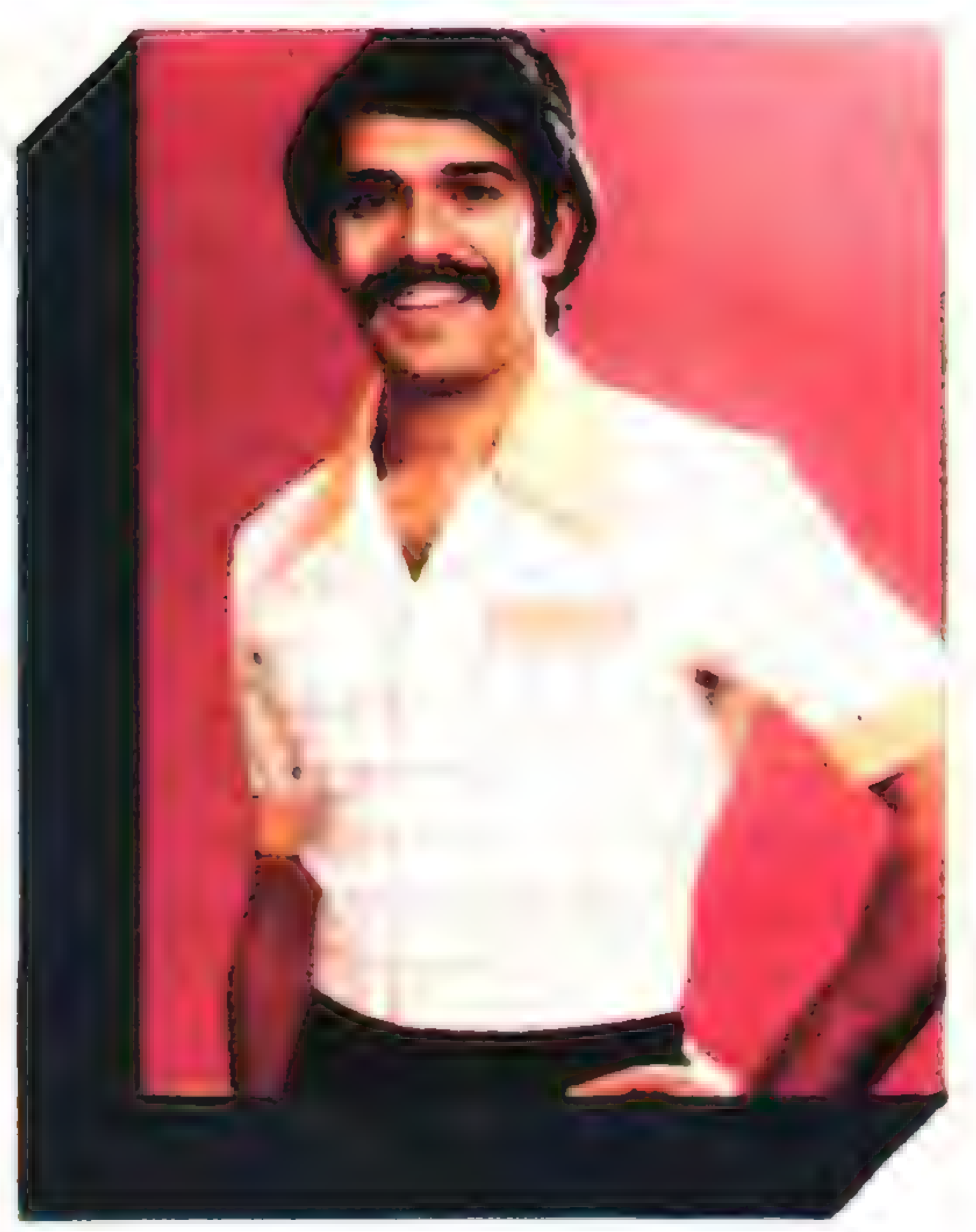
మొదటిదానికి దగ్గరగ వుంచుకొని అన్ని వయర్లకు రెండు చొన ముక్కువేయాలి. తర్వాత అడుగునవున్న ఇంకొక వయరు చుట్టుకొని ముక్కు వేసుకోవాలి. మొత్తం 3 రైనులు రావాలి. ఫోదోలో చూస్తే తెలుస్తుంది. ఈ వైపు అయి పోయింది. తర్వాత నడుం నుండి వయరు తీసి, దానిని కుడిచేతి చూపురు వ్రేలికి చుట్టుకొని

(ఏటవాలుగా) ఎడమచేతితో ముక్కు వేస్తూ పోవాలి-మూడుమార్లు. ఒక పూస పని అయిపోయింది. మరల తొమ్మిది వయర్లు వదలి 10, 11 వయర్లకు పూస ఎక్కించి ఇలానే వేయాలి. దీని అఖరు వయరు, మొదటిదాని అఖరు వయరులో నుండి పోనిచ్చి తీస్తే మధ్యలో గ్యాప్ రాదు. ఈ హాండిర్ కు ఒక రైను పూసలు అరు ఎక్కించి వేసుకొని ఓ వైపు వుంచుకొని, ఇంకొక హాండిర్ కు కూడ ఇలానే వేసుకోవాలి. ఇప్పుడు రెంటిలోను ఒక్కొక్క వయరు తీసుకొని కలిపి పూస ఎక్కించి మామూలుగా అంటే మొదటి రైనులాగ అల్లాలి. మొదటి రైను రెండు పూసల మధ్య రెండవరైనులోని పూస వస్తుంది. ఇలాగ నాలుగు వరసలు పూసలు ఎక్కించివేసి, తర్వాత మామూలుగా ముక్కు వేయాలి-5, 6 రైనులు. ఇప్పటికి పర్వ అల్లకం పూర్తయింది. రెంటిని తిరగవేసి అడుగు కంపాలి. నాలుగు వయర్లు తీసుకొని 2, 3 ముక్కు వేసి కొనలను అటు ఇటు వయర్లలోకి దూర్చి కట్టేయాలి. దీనికి సాటిన్ గుడ్డ రైనింగ్ అయితేనే బాగుంటుంది. తగిన జిప్ కుట్టుకోవాలి. ఫోదోలోని పేజ్ కావాలంటే నేను చెప్పిన వైజా హాండిర్ బాగుంటుంది. వెడల్పు కావాలంటే ఇంకో రెండు అంగుళాల వెడల్పు ఎక్కువ వున్న హాండిర్ వేసుకోవాలి.

పరింగ్
టెండ్
సూటింగ్

పురుషుల అంద చందాలు పురుషుల కంటే స్త్రీలకే
బాగా తెలుస్తాయి. అలాగే, పురుషులు ఏ రకమైన, ఎలాంటి
దుస్తులు ధరిస్తే అందంగా కనిపిస్తారో కూడా స్త్రీలకు బాగా తెలుస్తుంది.
అందుకనే - పురుషుల దుస్తులను సాధారణంగా స్త్రీలే
ఎన్నిక చేస్తూ వుంటారు. ఆ ఎన్నిక పురుషులకూ తృప్తికరంగానే

కనిపిస్తుంది. ఎన్నోరకాల చీరలు తయారు చేస్తూ, స్త్రీల
అభిమానం పొందుతున్న పారగన్ టెక్స్టైల్ మిల్స్ వారు —
ఫైన్, చెక్స్, డిజైన్స్ లో పురుషులకు కావలిసే షర్టింగ్స్, సూటింగ్స్
కూడా తయారు చేస్తున్నారు. అవి ఎన్నిక చెయ్యడం—స్త్రీల వంతు!

చక్కని చిన్న దాదా ఇల్లు, ఇంటిని వింపుతూ అవసరమయిన ఫర్నిచరు, సామగ్రి, అన్నిటిని మించి ఏం కావాలన్నా నిమిషాల్లో తెచ్చిపెట్టే శ్రీవారు - కొత్తగా కాపురాని కొచ్చిన ఏ యువతి అయినా ఇంతకన్నా కోరుకునేదేముంది? పెళ్ళయిన నెల రోజులకి అవేళే శ్రీవారి వెంట ఆ ఇంట అడుగుపెట్టిన నేను, ఆయన్ని మెచ్చుకోకుండా ఉండలేపోయాను.

సాయంత్రం ముఖం కడుక్కుని, మేడ మీద గదిలో కిటికీ దగ్గర నిలుచుని చుట్టూ చూశాను. వాతావరణం ప్రశాంతంగా వుంది. సూర్యాస్తమయం దగ్గరవుతుండటం వల్ల, వెలుగు తగ్గుతూ వుంది. నా దృష్టి హఠాత్తుగా ఎదురుగా వున్న మేడపై పడింది. సరిగ్గా మా కిటికీ కెదురుగా వున్న నాళ్ళ కిటికీ తెరచి వుంది. ఆ కిటికీ దగ్గర ఒకతను కూర్చుని వున్నాడు. వయసు పాతికేళ్ళుం దొచ్చు. పచ్చని ముఖం, ఉంగరం జుత్తు

సాయంకాలం శ్రీవారికోసం ఎదురు చూస్తూ మళ్ళీ మేడ కిటికీ దగ్గర నిలుచున్నాను. అక్కడి నుంచి ఐతే వీధి చివరిదాకా చక్కగా కనిపిస్తుంది. అసంకల్పితంగా నా దృష్టి ఎదురు కిటికీ పైనా, అందులోంచి కనిపిస్తున్న వ్యక్తి పైనా పడ్డది. అచ్చం నిన్నలానే కూచుని ఇదే చూస్తున్నాడు. నాకెందుకో భయంవేసింది అటు చూడటానికి. ఇంతలో ఆ గదిలో తెవరో రావటం, అతడిదృష్టి మళ్ళీటం గమనించాను. కూతురుహలంగా చూస్తే ఓ యువతి కనిపించింది - అతడితో మాట్లాడుతూ. మాట్లాడుతున్నప్పుడు ఆమె ముఖం, అతడితో ప్రదర్శిస్తున్న చనువు చూస్తే, తప్పకుండా అతగాడి భార్య అయివుండాలనిపించింది. 'అంత చక్కని భార్య వుందీ, ఇతగాడికి కిటికీ దగ్గర కూచునే రోగమేమిదో?' అనుకున్నాను. అతగాడు కిటికీలోంచి చూస్తేమాత్రం - నేనెందుకు చూడాలి? అనుకుని నాల్గొరుక్కున్నాను. మళ్ళీ శ్రీవారి

చిరాకుగా కిందకి వెళ్ళిపోయాను. మా కిటికీని మేము ఉపయోగించుకోకుండా ఈ న్యూవెన్స్ ఏవిట్రా దేవుడా అనుకున్నాను. కొంతమంది మగాళ్ళకిదో జబ్బు కాబోయి. చక్కని భార్య, ముచ్చటయిన పాప వున్నా వాడికిదేం రోగం? ఈ ఇంట్లో ఎవరున్నా ఇదే కిక్ అనుభవించాల్సిందేనా? లేక మేము వచ్చాకే ఇలా మొదలు పెట్టేదా? అర్థం కాలేదు. పోనీ ఆయనకి చెబుదామా అనిపించింది. అంతలో నా అలోచనకి నాకే నవ్వొచ్చింది. ఆయనకి చెబితే మాత్రం ఆయనేం చేస్తారు? ఎదురింటి అతడి దగ్గరికి వెళ్ళి, "ఏవయ్యో! మా ఇంటి వయివలా చూడకు. మా అవిధకి చాలా కష్టంగా వుందట!" అని చెబుతారా? చెబితే మాత్రం, "నా ఇంట్లో నా ఇష్టం వచ్చినట్లుంటాను. మధ్యన మీ గొడవేమిటి?" అని అతను అనకుండా వుంటాడా? ఈ సమస్యకి ఒకటే పరిష్కారం. ఈ కిటికీ దగ్గర నిలుచోటం

మరిచి

'వింధ్యవానిని'

ఇక్కడికే స్పష్టంగా కనిపిస్తున్నాయ్. కొద్ది క్షణం పాటు అదే చూస్తున్న నేను, ఉన్నట్లుండి అతగాడి దృష్టి ఇదే వున్నట్లు గుర్తించటంతో ఉరిక్కిపడి అక్కడినుంచి తప్పుకున్నాను. నా చూపు అతని చూపుతో కలిసినప్పుడు అతడు చిన్నగా నవ్వినట్లు కూడా అనుమానం రావటంతో నా గుండెలు కొట్టుకున్నాయ్. అలాగే వాలు కుర్చీలో కూచుండిపోయిన నేను శ్రీవారి విలుపుతో గానీ తేరుకోలేకపోయాను.

"ఏవిటోయ్? ఇంకా అలాగే కూచుండి పోయావ్? రెడీ అయింటావేమో, నీకు పూరంతా చూపిద్దామని నేననుకుంటుంటే...." అన్నారు.

"నాదేముంది? వసంతా అయిపోయిందిగా? మీదే అలస్యం. పదండి - ముందు కానీ తీసుకుందురుగానీ" అంటూ వంట గదిలోకి దారి తీశాను. అటు తర్వాత శ్రీవారి ప్రేమలో, మాటల్లో వికారులో పడి ఆ సాయంత్రం జరిగిన విషయాన్ని పూర్తిగా మరిచిపోయాను. మరురోజు

రాకతో అంతా మరిచిపోయాను.

మరుసటి రోజు ఉదయం శ్రీవార్ని సాగనంపి తలుపు వేసుకుంటుండగా ఎదురింటి తలుపు దగ్గర నిన్న కనిపించిన యువతి, అయిదేళ్ళ పాప కనిపించారు. పిరికల్లాంటి రెండు జడలు, చక్కని యూనిఫాం, స్కూల్ బాగ్ తో ముచ్చటగా వుంది పాప. మెట్ల మీద నిలుచుని, "అమ్మా బాబూ" అంటూ గేటువైపుగా వచ్చింది పాప. అయితే అతగాడికో పాప కూడా ఉందన్న మాట అనుకున్నాను.

సాయంత్రం మేడగది కిటికీ దగ్గర కెళ్ళకూడదని నిర్ణయించుకున్నాను. ఆరుగంటలయినా ఆయనికా ఇంటికి కాలేదు. విసుగ్గా వుంది. ఓసారి కిటికీలోంచి చూస్తే ఏం - అనిపించింది. చూసీ చూడగానే ఎదురు కిటికీలో అతడి ముఖం కనిపించింది! చటుక్కున కిటికీ తలుపు మూసేసి,

మానెయ్యార్చిందే. తప్పుడు - అని నిర్ణయించుకున్నాను.

అమరురోజు అదివారం. మధ్యాహ్నం 11 గం.కి కాబోయి ఆయనేదో అవీసుపని చేసుకుంటున్నాడు. మేడగదిలో కూచుని, ఓ కప్పు కానీ తెమ్మంటే, తీసుకుని పైకి వెళ్ళాను. ఆయన చేతికి కప్పు అందిస్తూ, కిటికీవైపు చూశాను. ఎదురింటితను కనిపించాడు. ఎంత దైర్యం! ఈయన ఇంట్లో వుందగా, మా ఇంటివైపు అలా చూస్తాడేంటి - అనుకున్నాను. కప్పుతోపాటే చేతిని కూడా అందుకుంటే, కుర్చీ చేతి మీద కూచోదెట్టుకుని, "సగం నువ్వు తీసుకోవూ!" అంటున్నారాయన.

ఆయన చేతిని విడిచించుకుంటూ, "ఏవిటి సరసం? అటు చూడండి" అన్నాను.

ఆయనా కిటికీవైపు చూశాడు. పక్కమని నవ్వి, "చూడనీ మనకేం? ఎంత అన్యోన్యంగా వున్నారని అసూయపడతాడు," అన్నారు తేలిగ్గా.

వేనంత తేలిగ్గా అనుకోలేకపోయాను. వెళ్ళి కిటికీ తలుపు వేసి మరీ వచ్చి కూచున్నాను.

సాయంత్రం నాలుగంటలకి శాబోలు వీధి తలుపు చప్పుడయితే వెళ్ళి తలుపు తీశాను. ఎదురుగా వట్టచీర కట్టుకుని, ఎదురింటామె నిలుచునుంది. ఆమె చేతిని వట్టుకుని వాళ్ళ పాప.

అనుకోకుండా చూడటంవల్లనేమో అయోమయంలో పడిపోయి తేరుకుని రోవరికి ఆహ్వానించాను.

“లేదండీ! మరోసారెప్పుడయినా వచ్చి కూచుంటాను. ఈవాళ మా పాప పుట్టిన రోజు. హారతి ఇస్తాము. ఒకసారి వచ్చి పాపని ఆశీర్వా

దించి పొమ్మని నిలవాలని వచ్చాను.” అన్నది నవ్వుతూ.

“అలాగా! మంచిది. తప్పకవస్తాను” అని బొట్టుపెట్టి పంపించాను. వెనుదిరిగి వెళుతూ మెల్ల మీద నిలుచుని వెనక్కి తిరిగిన పాప. “తప్పక రావారి అంటే” అన్నది ముద్దుగా.

“అలాగేనమ్మా” అన్నాను.

వాళ్ళు వెళ్ళాకగాని గుర్తు రాలేదు - పాప పేరైనా అడగలేదని.

వెళ్ళాలా వద్దా అని కాసేపు తర్జనభర్జన పడ్డాను. ఏమీ తోచలేదు. మెల్లిగా శ్రీవారితో ప్రస్తావించాను. “దీనికింత ఆలోచనెందుకూ? ఎదురింటికేగా? వెళ్ళొస్తే సరిపోలా? బజారు కెళ్ళి రెడీమేడ్ ప్రాక్ ఒకటి పట్టుకొస్తాను. తీసికెళ్ళి ప్రెజెంట్ చెయ్యి.” అన్నారు. ఏమనాలో తోచక సరేనన్నాను.

ఆరుగంటలు కావస్తుండగా శ్రీవారు తెచ్చిన పాకెట్ పట్టుకుని, బయలుదేరాను. నేవెళ్ళేసరికి, వరండా వెనకే వున్న పెద్ద హాలులో ఓ పది మంది దాకా ఆడవారు కూచుని వున్నారు. బెరుగ్గా తలుపుదగ్గరే నిలుచున్నాను. కొత్త ప్రాక్ వేసుకుని ఎవరో మరో పాపతో ఆరుకుంటున్న వాళ్ళ పాప నన్ను చూసి పరిగెత్తొచ్చింది.

“రండి అంటి” అంటూ చేయి పట్టుకుని రోపరికి లాక్కెళ్ళింది. వాళ్ళమ్మ దగ్గరికి.

“సరిగ్గా సమయానికొచ్చారు. ఉండండి మిమ్మల్ని మన వీధిలో వాళ్ళకి పరిచయం చేస్తాను....అయ్యో నా మతి మందా, మీ పేరే అడగలేదు. నా పేరు మనోరమ. మా పాప పేరు సురేఖ,” అన్నది అవిడ హడావిడిగా మాట్లాడుతూ.

“నా పేరు ఉమ అంటి” అన్నాను.

తరవాత అయిదునిమిషాలు, పరస్పర పరిచయాలతో గడిచిపోయాయి. వీధిలో వాళ్ళందరితో ఈవిడకి బాగా స్నేహంలా వుంది. అందరితో వరసలు పెట్టి మరీ మాట్లాడుతున్నది.

ఎత్తుగా ఓ కుర్చీ వేయించి దానిపైన పాపని కూచోబెట్టి, హారతిచ్చింది మనోరమ - మంచి పాదాకటి పాడుతూ. తర్వాత వచ్చినవాళ్ళలో ఒకరిద్దరు కూడా కాసేపు బతిమాలించుకుని పాటలు పాడేరు. తర్వాత వరసగా ఒక్కొక్కరే రేచి, పాప తలపై ఆక్షతలుంచి, తాము తెచ్చిన బహుమతులుంచి రావటం మొదలయింది. చివరగా నేనూ వెళ్ళి ఇచ్చాను.

మెల్లిగా ఒక్కొక్కరే మనోరమ ఇచ్చిన స్వీట్స్ కవర్లు పుచ్చుకుని బయలుదేరారు. నేనూ రేవదోయాను. “మీకేమిటి-తొందర కూచోండి కాసేపు. ఎదురిల్లేగా” అని వుంచేసింది నన్ను. హఠాత్తుగా గుర్తొచ్చినదానిలా, “బుట్టి, నాన్నారికి

ప్రేమ ‘స్వప్నాంశం’ ఏమిటి?—

బ్రిటన్ లోని ప్రముఖ వనితా పత్రిక ‘వుమన్స్ వోన్’ జరిపిన ‘సర్వే’ ద్వారా— కలలు కనడంలో ఎక్కువమంది స్త్రీలు ‘సెక్స్’ ప్రధాన విషయంగా కలలు కంటారని తేలింది. ఆ పత్రిక జరిపిన సర్వేలో 77 శాతం ‘సెక్స్’ విషయంగా ఎక్కువగా కలలు కంటామని చెప్పగా - 72 శాతం తాము ఎవరిచేతనో తరమబడుతున్నట్టుగా ఎక్కువగా కలలు కంటామని చెప్పారు. ఎక్కువగా తమ కుటుంబాల గురించి కలలు కనేవారి శాతం-71

దణ్ణం పెట్టావులే?” అన్నది. “ఓ! ఎప్పుడో పెట్టాను. ప్రెజెంట్ షన్ పుచ్చుకున్నాను. నువ్వు చెప్పేదాకా ఆగుతానేంటి?” అని గెంతుతూ వరండాలోకెళ్ళిపోయింది పాప.

కాసేపు నా గురించి ప్రశ్నించింది మనోరమ. జవాబులు చెబుతూనే, ఆలోచిస్తున్నాను. ఆ ఇల్లు తీరు, ఇంట్లో వున్న నౌకర్లు, చూస్తే బాగా డబ్బున్నవాళ్ళలా వున్నారు. మరిగ్రాండ్ స్టయిర్ లో పార్టీ ఇవ్వకుండా, ఇలా ఆడవాళ్ళ పేరంటం చేశారేమిటా అనుకున్నాను. ఒకవేళ అతగాడి

“బీదవానిని బాగ్యపురుషునిగను, బాగ్యు-నబాగ్యుని, రోగిని-నిరోగిగను, నిరోగిని, రోగిగను మార్చగల శక్తిని ప్రకృతి కల్గియున్నది.”

—వాగిరెడ్డి వెంకాయమ్మ

“భావగర్భితమును బినిత్రవంతమును నద్యుతమునగు నీ మానవ సృష్టికి స్త్రీ పురుషులు తలిదండ్రులు. వహ్నికి లేజము తెరగున, పూవునకు తావిరీల, చందురు నకు కాంతి కరణి, పురుషునకు పురంద్రి యట్టిది.”

—కొప్పలగడ్డ కారదాంబ

కిష్టంలేదేమోరే అనుకున్నాను. అతనేం చేస్తారని నేను అడగనూలేదు. అవిడ చెప్పనూలేదు. ఇంతలో ఎక్కడినించో కాలింగ్ బెల్ వినిపించింది.

వరండాలో ఆరుకుంటున్న పాప పరుగెత్తు కొచ్చింది.

“చూడు బుట్టి! నాన్నారేమో పిలుస్తున్నారు” అన్నది మనోరమ. పైకి పరిగెత్తిన పాప, గెంతుతూ దిగొచ్చి, “అమ్మా! మరే నాన్నారికి ఆకరేస్తుందట. ఇవాళ భోజనం పైకొద్దు. కిందికే వస్తాను - అంటున్నారు. నే తీసుకురానా మరి” అన్నది ఉత్సాహంగా.

“అలాగే వెళ్ళు గానీ, జాగ్రత్త! గెంతుతూ దిగకు. జాగ్రత్తగా తీసుకురా” అన్నది మనోరమ.

అతను కిందకి వస్తానని బెల్ కొట్టి చెప్పట మేమిటో, ఈ తీసుకురావటమేమిటో నాకేమీ అర్థం కాలేదు. అయినా, ఇంకా వుండటం బాగుండదని, “మరి నేనింక వస్తానంటే మనోరమా! మీరు భోజనాలు చేయారేమో” అంటూ రేచాను.

“ఒక్క నిమిషం వుండండి” అంటూ రోనికెళ్ళిందామె. అనుకోకుండా, హాలులో పక్కగా వున్న మేడమెట్ల వైపు చూస్తూ నిలుచున్నాను. పాప-వాళ్ళ నాన్నగారి చేయిపట్టుకుని మెల్లిగా మెట్లు దింపుతుంది. చివరి మెట్లు దిగుతూ, “రమా! అయిందా మీ పేరంటం? అంతా వెళ్ళిపోయారా?” అన్నాడతను.

“అమ్మ ఇక్కడలేదు. రోపరికెళ్ళింది నాన్నా. ఎదురింటి అంటి ఒకరే అక్కడ నిలుచునున్నారు. అంతా వెళ్ళిపోయారు” అన్నది పాప.

అప్పుడు చూశాను శూన్యంలోకి చూస్తున్న అతని గజకళ్ళ వైపు.

అతను పాప చేయి విడిచిపించుకుంటూ “అలాగా! నమస్కారమండీ” అన్నాడు చేతులు జోడిస్తూ.

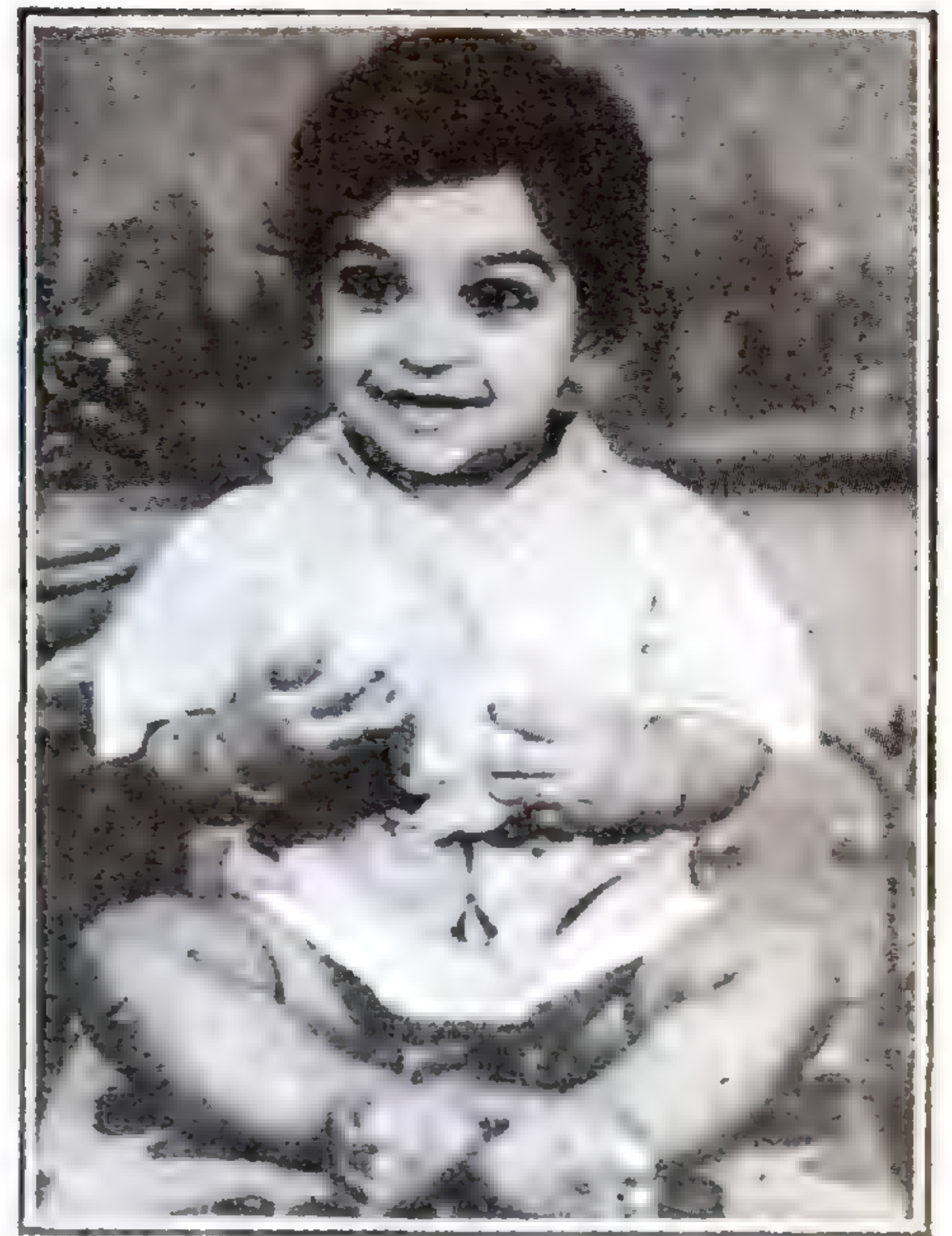
నేనేమీ అనకముందే, బయటికొచ్చిన మనోరమ, “వచ్చారా? వుండండి. ఒక్క నిమిషం!” అంటూ చేతిలో ఉన్న నాలుగు స్వీట్స్ పాకెట్స్ నా చేతిలో వుంచింది. వీధి తలుపు దాకా సాగ నంపింది.

కలలోలా ఆయోమయంగా నడిచి వెళుతున్న నేను, ఒక్కసారి వెనక్కి తిరిగి చూశాను. పాప, మనోరమ చెరొక చెయ్యి పట్టుకుని అతణ్ణి రోపరికి తీసుకెళ్తున్న దృశ్యం నా కళ్ళ బడింది. □

ఈ నెం 15-31 తేదీల మధ్య పుట్టిన
రోజులు జరిగే దారిల పోదోర్లో-
ఆ రోగ్యమైన వారిని, ఐదు
పోదోలు ఎన్నిక చేసి, ఇక్కడ
ప్రచురిస్తున్నాము. వీరిలో అందరి
కంటే ఆరోగ్యంగా కనిపిస్తున్న
వి. కళ్యాణ్ కుమార్ ను

'ఈ పక్షపు-శిశువు'గా నిర్ణయించి,
'పుట్టిన రోజు కానుక' ను పంపు
తున్నాము.

భావరాజు కిరణ్ (వనంకవారి) పుట్టిన తేదీ :
21-12-76 తల్లిపేరు : భావరాజు రాజేశ్వరి

వి. కళ్యాణ్ కుమార్ (హైదరాబాదు) పుట్టిన తేదీ :
16-12-76 తల్లిపేరు : విజయలక్ష్మి సూర్యకుమారి

టి. నవీన్ (విజయవాడ) పుట్టిన తేదీ :
22-12-75 తల్లిపేరు : టి. విజయ

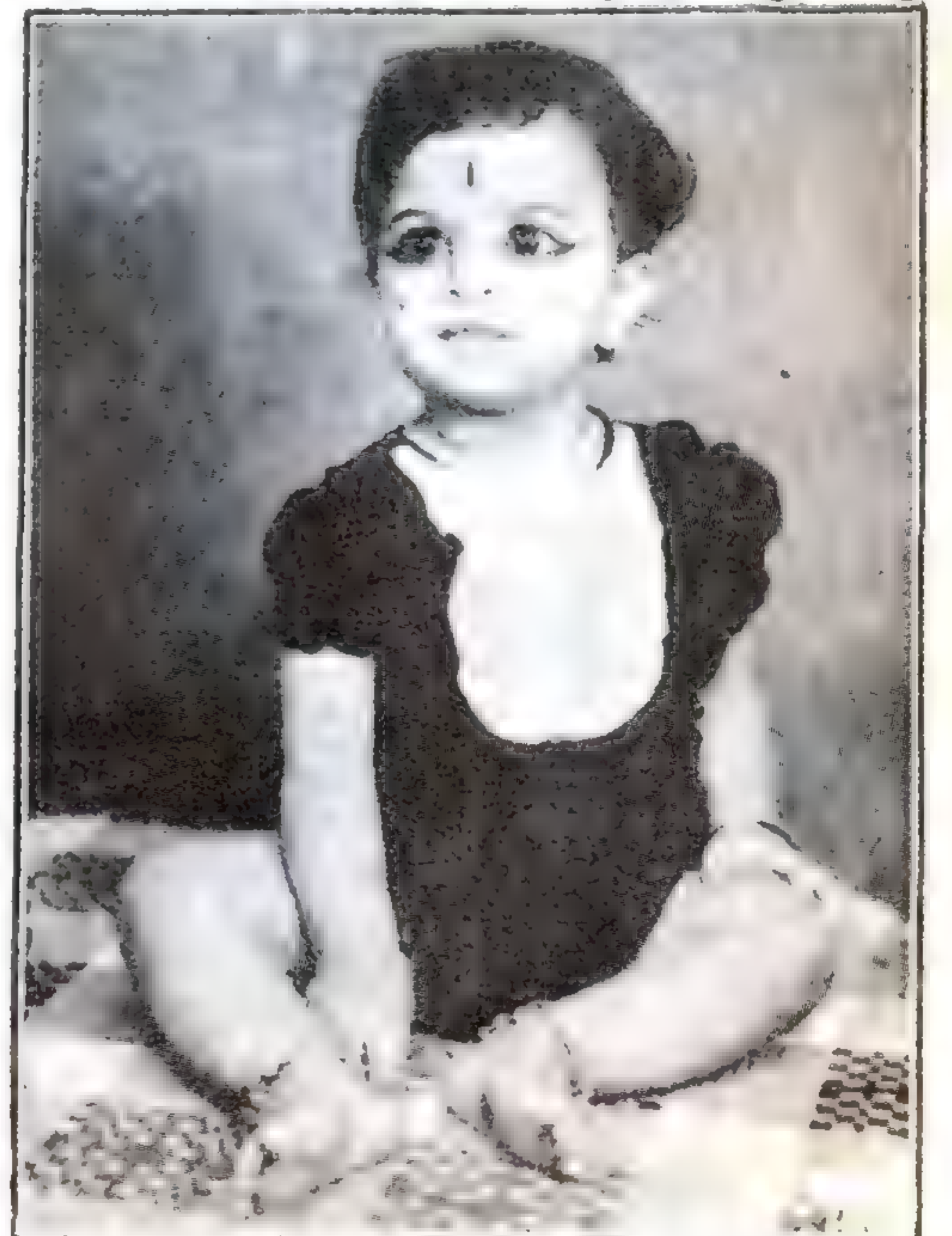
పుట్టిన

వెంకటేశ్వర్ల చంద్రశేఖర్ (బంగళూరు) పుట్టిన తేదీ :
22-12-76 తల్లిపేరు : వి. ఎస్. భవాని

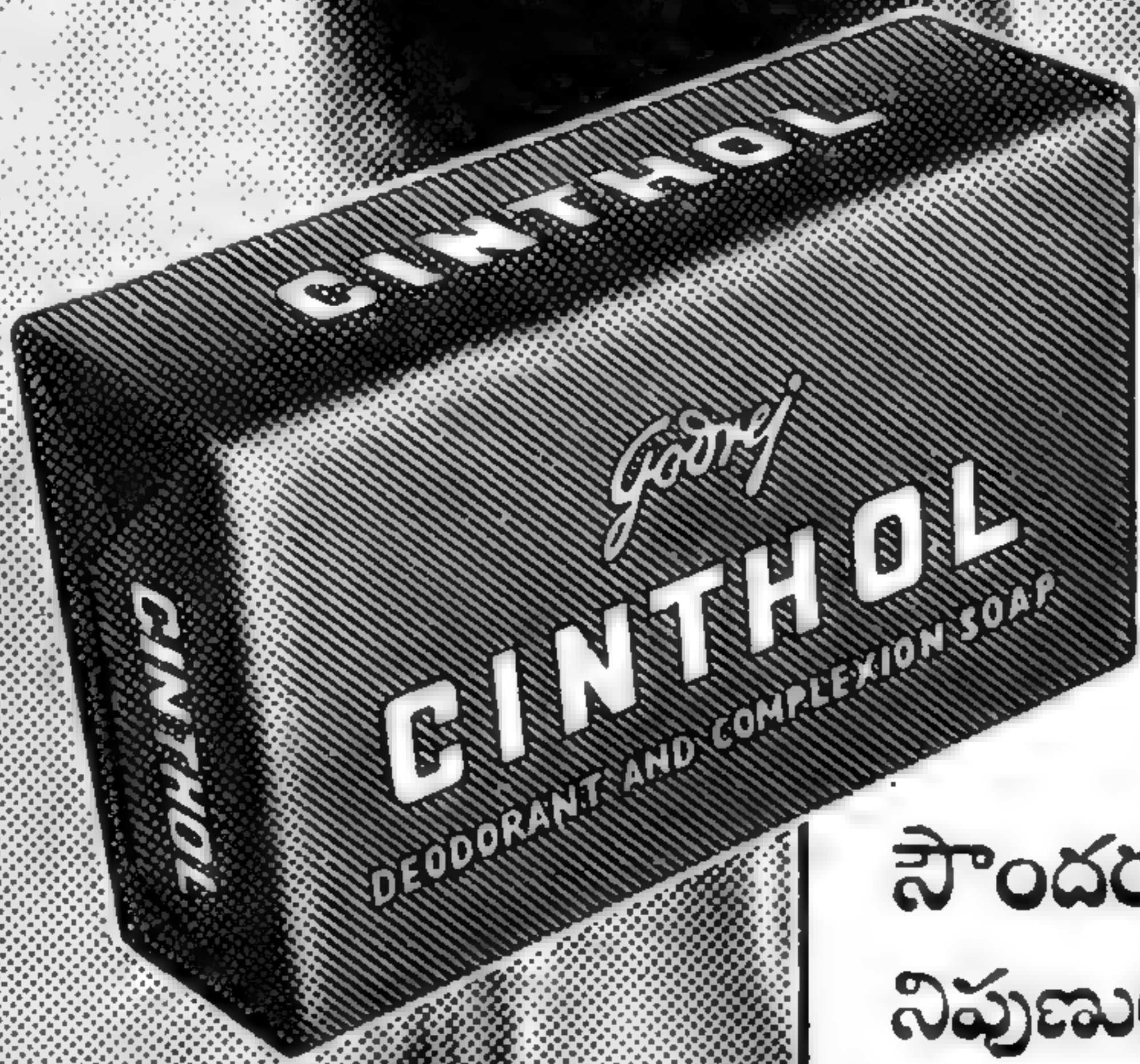

రాళ్ళు

టి. హనుమందు (త్రికైలము) పుట్టిన తేదీ :
25-12-76 తల్లిపేరు : తెమ్మవల్లి వద్దావతిశర్మ

సింథాల్
దుర్గంధాన్ని నిర్మూలించి తాజాదనం గల్గించే సబ్బు.

చమట వలన గలిగే శరీర
దుర్గంధాన్నిండి శక్తివంతంగా
కాపాడుతోంది.
ఏ సబ్బు పూర్తిగా వుంచనంత
తాజాగా మిమ్ములను
వుంచుతుంది.

సౌందర్య రక్షణకై చర్మ రోగ
నిపుణులచే సిఫారసు చేయబడింది.

నా జ్ఞాపకము

కొత్తపదవిలో....

వివిధ రంగాలలో విశేష కృషిచేసి జాతీయ, అంతర్జాతీయ ప్రశంసలు అందుకున్న శ్రీమతి కమలాదేవి చదోపాద్యాయను, భారత రాష్ట్రపతి అఖిల భారత సంగీత నాటక అకాడమీకి అధ్యక్షురాలిగా నియమించారు. డిసెంబర్ 24వ తేదీన వదనీ స్వీకారం చేసిన శ్రీమతి చదోపాద్యాయ - ఈ పదవిని అయిదు సంవత్సరాలపాటు నిర్వహిస్తారు. 'యునెస్కో' లోని అంతర్జాతీయ థియేటర్ సంస్థకి అనుబంధమైన 'వేషసర్ థియేటర్ ఆఫ్ ఇండియా' కి ఆమె స్థావక - అధ్యక్షురాలు. సంగీత నాటక అకాడమీలో సభ్యురాలుగా వుంటూ వచ్చిన శ్రీమతి కమలాదేవి 1956 నుంచి '60 వరకూ ఆ సంస్థ ఉపాధ్యక్షురాలిగా వున్నారు.

ఐ. పద్మ హేమమాలిని

హైదరాబాదులోని సిటీ సెంట్రల్ రైల్వరీలో ఈ మధ్య రైల్వరీ వారోత్సవాలు జరిగాయి. ఆ సందర్భంగా నాట్య పోటీలు జరిగాయి. ఆ పోటీల్లో - కూచిపూడి నాట్యంలో 'ఉత్తమ నాట్య శత్రు'గా ఈ పావ-ఐ. పద్మ హేమమాలిని బహుమతి పొందింది! ఇలా బహుమతులు సంపాదించడం ఈ పావకి ఇదే కొత్తకాదు-ఇదివరలో కూడా కొన్ని సంపాదించింది. ఇదో తరగతి చదువుతున్న - పద్మ 'హేమమాలిని' వయసు-తొమ్మిది సంవత్సరాలు. ప్రసిద్ధ నాట్య చాతుర్యాలు వేదాంత జగన్నాథశర్మగారి శిష్యురాలు.

నవంబరునెల 14 నుండి 20వ తేదీ వరకు దేశవ్యాప్తంగా జరిగిన జాతీయగ్రంథాలయ వారోత్సవాల సందర్భంగా 19వ తేదీన విశాఖనట్నం మహారాజీపేటలోని నట్నం మహిళా గ్రంథాలయం 'మహిళా దినోత్సవం' విజయవంతంగా జరుపుకుంది. అనాటి సభకు అధ్యక్షత వహించిన శ్రీమతి కె. గారడ, "మహిళా సభ్యురాలుగైతె వెంకటాచారయ్య సమావేశమయి, గ్రామప్రాంతాలలో వయోజన విద్యా వ్యాప్తి విమిత్తం గ్రామాలలో వర్కచించి, అచ్చటి మహిళలలో నిర్లక్షరాస్యతను పోగొట్టడానికి పాటు పడాలి" అని ఉద్బోధించారు. డా॥ ఇందిరాబాయి పిల్లల పెంపకం, వారి ఆరోగ్యం గురించి తీవ్ర వలసిన జాగ్రత్తల గురించి మాట్లాడారు. కుమారి పి. జగన్మోహిని-సంఘంలో శ్రీం హక్కుల గురించి చర్చించారు. శ్రీమతులు కె. లక్ష్మి, పిహెచ్. ఉమాశేమ, ఎ. వద్మావతి, కుమారి మల్లావా,

పిహెచ్. తులసిగార్లు కూడా వరకట్నాలు, శ్రీంకు పురుషంకో సమానమైన విద్యావకాశాలు మొదలైన అనేక శ్రీం సమస్యల గురించి ప్రవచించారు. రైల్వేయన్ శ్రీమతి డి. లక్ష్మి వందన సమర్పణతో సభ ముగిసింది.

ఈ గ్రంథాలయ వారోత్సవాల సందర్భంగా మహిళా గ్రంథాలయంలో ఏర్పాటు చేసిన పుస్తక ప్రదర్శన, వస్తుప్రదర్శన అత్యంతాకర్షణీయంగా వుండి-అనేకమంది మహిళలను ఆకర్షించాయి. డా॥ కొనల్య, రమణి తదితరులు అనేక పుస్తకాలను బహూకరించారు. మహిళలు తాము సొంతంగా తయారు చేసిన రకరకాలయిన రంగురంగుల అట బొమ్మలు ప్రదర్శించారు. శ్రీమతి దుహ్వరి లలితా రామమూర్తి 'ఎగ్జిబిషను'కు ప్రారంభోత్సవం చేయగా, కుమారి జగన్మోహిని ముఖ్య అతిథిగా పాల్గొన్నారు.

బాలబాలికలకు జరిపిన ఆటల, పాటల పోటీలలో, వ్యావరచన పోటీలలో గెలుపొందినవారికి శ్రీమతి సరస్వతమ్మ బహుమతులు పంచివెట్టారు.

—ఎలేకరి

అమలాపురంలోని 'లయన్ రేడిస్ ఆఫ్ఫీసరీ' తరపున, ఆ మధ్య ప్రభుత్వ ఆనువృత్తి 'డిస్ట్రిక్ట్ నాటర్ ఫీల్డ్'ను బహూకరించారు. పై పోటీలో కార్యదర్శి పి. కె. దేవి, అధ్యక్షురాలు (డిస్ట్రిక్ట్ నాటర్ ఫీల్డ్ను బహూకరించిన దాత) యస్. సూర్యనారాయణమ్మ, అవిష్కరణ చేస్తున్న కె. కామేశ్వరీబావ - కవివిస్తున్నారు.

వాహిని తలెత్తి ఒక్క నిమిషం ఆశీర్వాదం
దీక్షగా చూసింది. ఆ తర్వాత భర్తకన్న మెల్లగా
కేవలం ఆశనికే వినిపించేలా - "మరి మీరూ
నాకు వాగ్దానం చెయ్యండి. గతం గురించి
నా ముందెప్పుడూ పరిహాసానికై నా మాట్లాడనని."

భార్య చేతిలో చెయ్యి వేసాడు మధుసూదనం.
"పోరపాడైపోయింది వాహిని....! ఇంతెన్నడూ
నీ మనస్సుకి భార కలిగేలా మాట్లాడను. నన్ను
నమ్ము."

చిరునవ్వు నవ్వింది వాహిని.

ఆ నవ్వు ఆమె మొహంలోని ఆవేదనని
చెరిపివెయ్యలేకపోయింది.

రవి అమ్మా నాన్నలవేపు చిత్రంగా చూస్తూ
కూర్చున్నాడు. తెలిసీతెలియని వయస్సులో వున్న
వాడికి అమ్మానాన్నల సంభాషణ అర్థంకాలేదు.

"దిస్కంట్ తింటావా బాబూ! తీసియివ్వనా!"
అంది వాహిని.

"ఉహూ...." తల అడ్డంగా తిప్పాడు రవి.

"రవీ.....ఇలాంటి బాబూ!" విలిచాడు
మధుసూదనం.

ఒక్క పుడుటన కూర్చున్నచోటునించి లేచి
వచ్చి తండ్రి వాడిలో కూర్చున్నాడు బాబు.

"మనం తాతగారి పూరికి వెళుతున్నాం.
అక్కడ అల్లరి చెయ్యకుండా బుద్ధిగా వుండాలి.
ఏం వుంటావా?"

వుంటానన్నట్లు తలూపాడు బాబు.

"మరి నాన్నగారూ....! తాతగారు అక్క
పెళ్ళిక్కుడా రాలేదేమండీ!"

"తాతగారికి వాంట్లో బాగులేదు బాబూ
అంచేతే రాలేదు. అందుకే అమ్మమ్మ. మావయ్య
వచ్చారు. ఇదివరకు మవ్వడిగితే చెప్పాను.
మరచిపోయావు." అంది వాహిని చిరునవ్వుతో.

"నాకసలు తాతగార్ని చూసిన జ్ఞాపకమే
లేదమ్మా! అసలాయన నన్ను చూడనేలేదా!
మనమెప్పుడూ తాతగారి పూరికి వెళ్ళనేలేదే!"
కుతూహలంగా అడిగాడు బాబు.

"తాతగారు రెండుసార్లు వచ్చి చూసారా
బాబూ నిన్ను! నువ్వు ఆరునెలల పిల్లవాడిగా
వున్నప్పుడు ఒకసారి-నీ రెండో ఏట ఒకసారి.
ఆ తర్వాత ఆయన ఆరోగ్యం పాదయి మళ్ళీ
మన వూరు రాలేదు."

"పోనీ మనం వెళ్ళొచ్చుగా తాతగార్ని చూడ
టానికి! ఈ మూడేళ్ళుగా నువ్వెందుకు చూడ
లేదమ్మా తాతగార్ని!" తల్లి గుండెల మీద ఒక
అటంబాంబు పేర్చేసాడు రవి.

"బాబూ....!" ఆవేదనగా అంది వాహిని.

"ఈ మూడేళ్ళలోనూ ఒక్కసారైనా మీ
నాన్నగార్ని చూడాలని నీకనిపించలేదమ్మా! అలా
కాకపోతే తాతగారి మీద నీకు కోపం వచ్చిం
దమ్మా!" ఆమాయకంగా వింటిస్తున్న రవి
మాటలు గుండెల్లో ఈదెల్లా దిగబడుతుంటే
విలవిల్లాడింది వాహిని.

బాబు ప్రశ్నలకి తను ఏం సమాధానం
చెప్పగలడు!

వాహినిబదులు మధుసూదనం జవాబుచెప్పాడు.

"చూడు బాబూ అమ్మని నువ్వలా అనకూడదు.
తాతగార్ని చూడాలని అమ్మకి మాత్రం వుండదా!
మన వూళ్ళో బోట్లా పనులు. వెళ్ళడానికి
కుదరలేదు. చూడు. ఇప్పుడు తెలిగ్రాం రాగానే
వెళుతున్నాం. అవునా! తాతగారి మీద అమ్మకి
కోపం వుంటే వెళ్ళనా! దీనిని బట్టి అమ్మకి....
తాతగారి మీద కోపం....లేదా అని తెలుస్తోంది.
అవునా!"

"అవును. నాన్నగారూ! మీరన్నట్లు అమ్మకి

తాతగారంటే ప్రేమే! కోసం లేదు." వాప్పుకు న్నారు రవి.

"అమ్మా....! ఆ పూళ్ళో ఆడుకోవటానికి ఏర్పాటుంటారా?"

"ఎందుకుండరూ! మీ మావయ్యలున్నారుగా!" కొడుకుని మురిపెంగా చూసుకుంటూ అంది వాహిని.

రవి మరి మాట్లాడలేదు. కిటికీలోంచి బయటికి చూస్తూ కూర్చున్నారు.

వాహిని పెద్దోంచి మళ్లరూ తీసి యిచ్చింది. "చరిగలి వేస్తోంది. కట్టుకోండి" అంటూ.

రవికి తను కట్టింది.

"నువ్వు కట్టుకో వాహిని!" అన్నాడు మధుసూదనం.

"ఓహూ....చుట్టుకోవాలనిపించడంలేదు. చలి ఏమంత ఎక్కువగా లేదులేండి." అంది వాహిని.

"ఓహూ అయితే మాకేనన్నమాట చలి! చూడరా బాబూ....మీ అమ్మా, నూటికి నూరు పాళ్ళ భారతప్రీతి!" అంటూ నవ్వేడు మధు సూదనం. "నీకూ నాకూ ఎక్కడ బయలు చేస్తుందో అని ముందు జాగ్రత్తలు తీసుకుంది. తనకి బయలు చేసినా ఫరవాలేదన్న మాట."

"అమ్మోప్పుడూ అంతే నాన్నా....!" అన్నాడు రవి.

అసకావల్లిలో రైలాగినప్పుడు తనకి పేపరు, వాహినికి మాగజైను, రవికి బొమ్మల పుస్తకం కొని తెచ్చాడు మధుసూదనం.

ముగ్గురూ అవి చూస్తూ కూర్చున్నారు.

కాప్పేసయ్యాక మరి చదవాలనిపి చక మాగ జైను పెట్టె మీద పడేసి కిటికీ లోంచి చూస్తూ కూర్చుంది వాహిని.

తను పుట్టింటికి వెళ్ళి ఏదేళ్ళానస్తోంది. పూరంతా బాగా మారిపోయి వుంటుంది. శోభ పెళ్ళికి వచ్చినప్పుడు అమ్మ చెప్పింది. పూరికి కరెంటు కూడా వచ్చిందట. శారదమ్మగారి కోడలికి యింకా కాన్నే రాలేదుట. ప్రకాష్....! పురిక్కిపడింది వాహిని. ఏ జ్ఞాపకాలనయితే దూరంగా తరిమేయాలని తను ప్రయత్నిస్తోందో ఆ జ్ఞాపకాలే మళ్ళీ మళ్ళీ తన మనస్సు నాక్ర మించుకోవాలని చూస్తున్నాయి.

"ఏమండీ....!"

ఏమన్నట్లు పేపర్లోంచి తలెత్తాడు మధు సూదనం.

"మళ్ళీ మనం త్వరగా వచ్చేద్దామండీ!"

"బాగుంది....! ఇప్పుడు మనం మీ నాన్న గారికి వాంట్లో బాగులేదని కదా వెడుతున్నాం. ఆయన స్థితి ఎలా వుందో ఏమిటో! గమ్యస్థానం చేరకుండానే తిరుగుప్రయాణం గురించి ఆలోచిస్తే ఎలా?" నవ్వేడు మధుసూదనం.

"మీరన్నది నిజమే....కాని ఏమిటో అక్కడికి వెళ్ళాలంటే నాకేమిటోలా వుంది." దిగులుగా అంది వాహిని.

"కొన్ని కొన్ని బాధ్యతలలాంటివి వాహిని! మనకిష్టం లేకపోయినా కొన్ని కొన్ని పనులు చెయ్యకతప్పదు. మీ నాన్నగారు నిన్ను చూడాలని పాపం ఎంతగా తపించిపోతున్నారో! నీకూ ఆయన్ని చూడాలని మనస్సు తపించిపోతూనే వుంటుంది. అవునా?"

"నిజమే! నాన్నని చూసి మూడేళ్ళవుతోంది. నేనంటే ఎంతో అభిమానం. ఆయనకేం కావల్సినా 'వాహిని' అంటూ నన్నే పిలిచేవారు. ఆయన్ని చూడాలని నా మనస్సు ఎంతగా కొట్టుకుందోందో మీకెలా వివరించగలను! కాని....ఆ వాతావరణం లోకి వెడితే గుండెల్లో నెమ్మది నెమ్మదిగా మాను పడుతున్న పాతగాయం మళ్ళీ రేగుతుందేమోనని

భయంగా వుందండీ! అక్కడ వున్నాళ్ళూ యీ రవంత మనశ్శాంతి కూడా కరువైపోతుంది." అంటూ కళ్ళనీళ్ళు పెట్టుకుంది వాహిని.

"మనస్సుని ప్రశాంతంగా వుంచుకోవటానికి ప్రయత్నించు వాహిని! ప్రశాంతంగా వున్న హృదయం ఎటువంటి పరిస్థితులకీ చలించదు. రమణమహర్షి ఏమంటారో తెలుసా! హృదయాన్ని విస్తరంగా జరిదిలా వుంచుకునేందుకు కృషి చెయ్యమంటారు. విస్తరంగా జరిదిలో ఏ గురిక రాయి పడితే మాత్రం చలనముంటుంది!"

మనకదాదిన కళ్ళను పమిటకొంగుతో వాత్తు కుంది వాహిని.

రైలు తునిలో ఆగింది. పోర్టల్ల కేకలు. కూరీ....కూరీ....అంటూ అరుపులు. ప్లాట్ ఫారమ్ మీద ప్రయాణీకుల సందడి.

మధుసూదనం వెళ్ళి పూరీ. కూరపోట్లాలు మూడు కట్టించుకువచ్చాడు. అవి తిని కావీలు తాగారు ముగ్గురూ. రైలు కదిలింది.

మధుసూదనం మాగజైను తిరగ వేస్తూ కూర్చున్నాడు. వాహిని వెనక్కిపరుగులు తీస్తున్న కొండర్ని చూస్తూ కూర్చుంది.

చుట్టూ పచ్చటి ప్రకృతి. చల్లగాలికి తెరటాల్లా ఆల్లల్లాడుతున్న వరిచేలు - అనంతంగా వున్న తూరుపుకసుమలు - వాటి మీద కొంత భాగం చదునుచేసి వ్యవసాయం చేస్తున్నారు. ఆ ప్రదేశానికి మరి కాస్త దిగువగా పచ్చిక మేస్తున్న పశువులు. పచ్చపచ్చగా - తెల్లతెల్లగా చిత్రంగా వుందా దృశ్యం. ఆ పచ్చటి దృశ్యాల్ని చూస్తూంటే వాహిని మనస్సులో యిందాకటి దిగులు నెమ్మది నెమ్మదిగా అంతరించిపోయి ఒక విధమైన శాంతి నిండుకుని హృదయం తేలికైంది.

"అమ్మా.....! అమ్మా.....! తాతగారి పూరు వచ్చేకాం." సంతోషంగా కేకలేస్తున్న రవి గొంతు విని పురిక్కిపడి యీ రోకంరోకి వచ్చింది వాహిని.

అప్పటికే మధుసూదనం తలుపు దగ్గరికి వెళ్ళి పోర్టల్ని ఏలుస్తున్నాడు.

"ఏని బాబూ సామాన్లు.....!" అంటూ వచ్చాడు పోర్టరు.

వాహిని సామాన్లన్నీ ఒక చోటికి లాగింది.

సామాన్లన్నీ క్రిందికి దింపాడు పోర్టరు.

స్టేషను బయటికి వచ్చి రెండు రిక్షలు మాట్లా

డారు మధుసూదనం. ఒకదాంట్లో సామాను పెట్టించి మరొకదాంట్లో తనూ, వాహిని, రవి ఎక్కారు.

దారిపొడవునా వాహిని మనస్సులో దిగులు. నాన్న ఎలా వున్నారో! 'నాన్న క్షేమంగా వుండేలా ఆనుగ్రహించుకల్ల!' అంటూ త్రిపుర సుందరీదేవిని ప్రార్థించింది వాహిని.

అనేక మలుపులు తిరిగి రిక్షలు చివరికొక పెంకుటింటి ముందు ఆగాయి.

రిక్షలు ఆగిన చప్పుడు విని వాకిట్లోకి వచ్చిన వర్తనమ్మ మొహం విప్పారింది.

"వచ్చారా కల్లీ....! నూ రేళ్ళా యుష్టు. బెలిగ్రాం పరిగ్గా అందిందో లేదో....! ఇంకా రాలేదేమో అని యిప్పుడే మీమాట ఆను కుంటున్నాం." అంటూ వాహిని తల నిమిరి మనుమర్ని దగ్గరికి తీసుకుని ముద్దు పెట్టుకుంది. "మిమ్మల్ని చూడాలని ఒకటే కంవరించి పోతున్నార మీ నాన్నగారు." అంటూ కళ్ళనీళ్ళు పెట్టుకుంది రాఘవమ్మ.

"నాన్న తెలా వుందమ్మా!" వాహిని అడిగింది.

"ఏం చెప్పను! నిన్నరాత్రి చాలా భయపడ్డాం. దగ్గరే వూపిరి తిప్పుకోలేక పోయారమకో. దానికి తోడు ఆయాసం. తమ్ముడు వెళ్ళి రాక్లర్ని తీసుకు వచ్చాడు."

"ఏమన్నాడు?" అతృతగా అడిగింది వాహిని.

"ఏమంది! పరీక్షచేసి కొత్తమందులు రాసిచ్చాడు."

ముగ్గురూ రాఘవయ్య పడుకున్న గదిలోకి వెళ్ళారు.

గదిలోని అలికిడివిని కళ్ళు తెరచారు రాఘవయ్య.

"నాన్నా.....!" అంటూ వెళ్ళి తండ్రి మంచం మీద కూర్చుంది వాహిని. "ఎలా వుంది నాన్నా!" తండ్రి గుండెల మీద చేత్తో రాస్తూ గద్గదస్వరంతో అడిగింది వాహిని. ఆమె కళ్ళల్లో నీళ్ళు నిండాయి.

"వచ్చావాకల్లీ....! నిన్ను మళ్ళీ యిలా చూస్తానమకోలేదమ్మా.....!" బంహినంగా వున్న చెయ్యెత్తి వాహిని తల నిమిరారు రాఘవయ్య. అతడి కళ్ళు చెమ్మగిల్లాయి. పక్కకి తిప్పి రవివేపు చూసి "వచ్చావా బాబూ....ఇలారా కూర్చో...." అంటూ ఏలిచాడు.

రవి అలవాటు లేకపోవడంవల్ల తాతగారి వైపు కొత్తగా చూసాడు.

"పరవాలేదు బాబూ....రైల్వో తాతగారు.... తాతగారు....అంటూ కంవరించేసావు. వెళ్ళు!" అని వాహిని చెయ్యి పట్టుకుని రాఘవయ్య మంచం మీద కూర్చోబెట్టింది.

మనుమడి నడుంతుట్టా చెయ్యివేసి అప్యాయంగా తనకానించుకుంటూ, "వచ్చావా బాబూ! రాయగనే అమ్మాయిని తీసుకొచ్చావ్! చాలా సంతోషం నాయనా!" అన్నాడు రాఘవయ్య నవ్వుమొహంతో.

"మీరాట్టే మాట్లాడి హైరానా అవకండి," అన్నాడు మధుసూదనం. "మందులవీ వేళకి యిస్తున్నారా?"

"అ.....! మానవయత్నానికేలోటూ లేదు నాయనా!" అంది విషాదంగా రాఘవమ్మ. "అపైన రైవాదీనం!"

అంతలో వాహిని పెద్ద తమ్ముడు రామం వచ్చాడు.

"వచ్చావా అక్కా! ఎన్నాళ్ళయిందే నిన్ను చూసి! ఏమందోయ్ బావగారూ! కూలాసానా! ప్రయాణం బాగా జరిగిందా?" అంటూ పలక రిందాడు.

"అ....కూలాసాగా వున్నాం. ఏమేం మందులు వాడుకున్నార నాన్నగారికి?"

"బాధలేక్కవగా వుంటున్నాయంటే రాక్లరు గారు మాత్రలిచ్చారు. రోజూ రాత్రి పూట వేస్తూంటే బాగా విద్ర పడుతోంది. బాధలు తెలిపిందేదు. ఇదిగో ఇది నిలానికి టానిక్. ఇది దగ్గుకి, రోజూ ఖల్ద్రెషర్ మాత్రలు కూడా వేస్తున్నాము." అంటూ వివరంగా చెప్పి మందు సీసాలు చూపించాడు రామం.

వాటి కాపీగ్లాసులతో వచ్చింది. "బాగున్నావా అక్కా! ప్రయాణం బాగా జరిగిందా? ఇదుగో కాపీ తీసుకో!" అంటూ కాపీగ్లాసు వాహిని కిచ్చి "ఇదుగోనండీ బావగారూ కాపీ! ఏమి టందోయ్ బొత్తిగా నల్లపూనైపోయాడు! మీరు రాకపోతే మానె కనీసం మా అక్కయ్యనైనా పంపించ కూడదా! అది యీ పూర్చి ఎన్నేళ్ళ యిందో తెలుసా! రవిబాబుని కడుపుతున్నప్పుడు. అంతే మళ్ళీ అప్పటి కిప్పుడు." అంది కళ్ళు తిప్పుకుంటూ కొంచెం నిష్ఠూరంగా.

మరదలి చేతిలోని గ్లాసందుకుంటూ "మరదలు

పిల్ల మాటలు బాగా నేర్పిందే. రాక....రాక.... గడపలో అడుగెట్టానో లేదో పెళ్ళం కన్న ఎక్కువగా సాదిస్తోంది." అని వర్తనమ్మతో నవ్వుతూ అని, వాణివైపు తిరిగి, "మీ అక్క ఎప్పుడూ నన్ను విమర్శించి ఎరుగదు తెలుసా! నా మాటంటే వేదవాక్కు. అయినా ఏ విషయం లోనూ నా అభ్యంతరం ఎప్పుడూ వుండదు. అంతా మీ అక్క యిష్టమే. కావాలంటే తననే అడుగు. 'మీ వాళ్ళింటికి వెళ్ళిరాకూడదా' అంటే తనే వెనక్కి లాగేది." అన్నాడు నవ్వుతూ మధుసూదనం.

నోరు విప్పి ఏదో అనబోతున్న వాణిని "సరి సరి....వాణీ! బావగారితో ఏమిటా వాదం! వూరుకో!" అంటూ మందలించింది వర్తనమ్మ.

"పరవాలే దత్తయ్యగారూ! అనసీయండి. రాక రాక వచ్చిన బావని అనడానికి మరదలుపిల్ల కామాత్రం హక్కు మన పెద్దలెప్పుడో యిచ్చారు" హుషారుగా అన్నాడు మధుసూదనం.

సంభాషణ వుత్సాహ భరితం కావటంతో వాతావరణంలోని విషాదం కాస్తేపు ఎటో పారి పోయింది.

వాళ్ళ సంభాషణ వింటూన్న రాఘవయ్య ఎండిపోయిన పెదవుల మీద చిరునవ్వాకటి మెరిసింది.

అది చూసిన వర్తనమ్మ మనసులో చిరు జల్లోకటి కురిసింది.

18

రెండ్రోజులు రాఘవయ్య వంట్లో కాస్త తేలిగ్గా వున్నట్లునిపించింది. అన్నం కూడా సయించి రెండు ముద్దలు తిన్నాడు. వెనకాల పరుపు చుట్ట పెడితే దానికానుకుని కూర్చుని అందరితోటీ యోగక్షేమం మాట్లాడుతున్నాడు. ముఖ్యంగా రవిని దగ్గర కూర్చోబెట్టుకుని వాడి స్కూలు సంగతులు అడిగి తెలుసుకుంటున్నాడు.

మరచిపోవాలని ప్రయత్నిస్తున్న కొద్దీ గత స్మృతులు వాహినిని నీడల్లా వెంటాడుతున్నాయి.

ఏళ్ళు తోడుదామని నూతి దగ్గరకి వెడితే అనాటి రాత్రి జరిగిన సంఘటనే ఎంత వద్దను కున్నా కళ్ళ ముందు కదలాడసాగింది. తను నూతిలో దూకబోవడం, వెనుకనుంచి వాణి వచ్చి

పెంపుడు కొడుకు

(నవల)

[రచన: కావలిపాటి విజయలక్ష్మి; పేజీలు: 199; వెల: రూ 6-00; ప్రచురణ: హరి వల్లిశేషన్స్, విజయవాడ-2 డిస్ట్రిబ్యూటర్స్: హ్యూ స్టూడెంట్స్ బుక్ సెంటర్, విజయవాడ-2.]

డాక్టరు చంద్రశేఖరంగారి పెంపుడు కొడుకు ప్రదీప్. ప్రేమ అనబడే నర్సను ప్రేమించి వర్ణం తర వివాహం చేసుకుంటాడు. కొన్ని రోజులకు వారి మధ్య అభిప్రాయభేదాలు వచ్చి కలతలు కలగటంతో కథ ముందుకు సాగుతుంది.

చితికిన చంద్రశేఖరంగారి కుటుంబాన్ని నిస్వార్థంగా తీర్చి దిద్దుతాడు కాని....ప్రేమకు ప్రదీప్కు డాక్టర్ కరెక్ట్ కారణంగా అనుమానాలు ఎక్కువై దూరమవుతారు.

చివరికి ఆ కరెక్ట్ బాబు ప్రేమకు అన్నగారుగా మారి వాళ్ళిద్దర్నీ కలుపుతాడు. ప్రదీప్ ఉన్నత హృదయం పాఠకులకు అర్థం కావటంతో నవల ముగుస్తుంది.

కథలో వేగం తక్కువగా కనిపిస్తుంది. కథనంలో కొత్తదనం కన్పించదు.

రచయిత్రుల పేరు చూసి రచనలు చదివే పాఠకులకు నిరాశ కల్గించకుండా వుండటం కథకుల కనీస ధర్మం. కాదా!

కథానాయకి

(నవల)

[రచన: కురుమదూరి విజయలక్ష్మి; పేజీలు: 252; వెల: రూ 8-00; ప్రచురణ: హరి వల్లిశేషన్స్, విజయవాడ-2 డిస్ట్రిబ్యూటర్స్: హ్యూ స్టూడెంట్స్ బుక్ సెంటర్, విజయవాడ-2.]

కథానాయకి (అసలు-'కథానాయకి' అన్న మాటే లేదు; 'కథానాయిక' అని వుండాలి.) అనుపమ అంధురాలే అయినా అందాలబొమ్మ. చిన్నతనం నుంచి రాజు ఆమెను అభిమానిస్తాడు. రాజు స్నేహితుడు వెంకట్ వల్ల గర్భవతి అయిన అనుపమకు మూడో పెళ్ళి వాడితో వివాహం జరుగుతుంది. మూడు నెలల తర్వాత, పెళ్ళికి ముందే అనుపమ గర్భవతైన విషయం తెలుసు కున్న అశను, ఆమెను రైలెక్కించడం, అందులో వ్యభిచారవృత్తి చేసే రంగాజమ్మ చేతుల్లో చిక్కటం, పుట్టిన పాపను ఎరగా పెట్టి అనుపమను వృత్తిలోకి దించటం జరుగుతుంది.

చివర్లో రాజు అనుపమను కలుసుకోవటంతో కథానాయకి కష్టాలతోబాటు పతితల కష్టాలు కూడా గట్టెక్కుతాయి.

ఇందులో - అంధురాలితో వ్యభిచారం చేయించటం ప్రధాన అంశంగా తోస్తుంది. సాంఘిక నవలల్లో వైవిధ్యం చూసిస్తానని ముందు పేజీలో చెప్పిన ఈ రచయిత్రు ఇలా రచించటం పాఠకులు ఎలా భరించగలరో!

తనను గట్టిగా పట్టుకోవడం, మళ్ళీ జరుగుతోందా అన్నంత భయంతో గజగజలాడిపోయింది వాహిని. 'అవి ఎంత గడ్డురోజులు!' అక్కడ నిలబడలేక యింట్లోకి గజగజా వెళ్ళిపోయింది.

"ఏమక్కయ్యా! ఆలా వున్నావు....?" అంటూ వాణి దగ్గరికి వచ్చింది.

"అబ్బే....ఏం లేదమ్మా....!" అంటూ కళ్ళల్లో నీళ్ళు చెల్లెలి కంట ఎక్కడ పడతాయో అన్నట్లు సక్కకి తిరిగి చటుక్కున కళ్ళొత్తుకుంది వాహిని.

"ఏం....అక్కయ్యా....! నువ్వు చెప్పక పోతే నేనూహించలేననుకున్నావా....! ఎందు కక్కయ్యా అస్తమానూ ఆ నీడకంటి జ్ఞాపకం చేసుకుంటావు? నీ గుండె యింత బలహీన

మైనదా! పెళ్ళయి ఏదేళ్ళయింది. దేవుడిలాంటి భర్త, రత్నంలాంటి కొడుకు, కావలసినంత ఆస్తి. ఎందుకు అక్కయ్యా ప్రళాంతంగా వుండక లేనిపోనివి ఆలోచించి మనస్సు పాడు చేసుకుంటావ్?"

"వాణీ....!" గద్గద స్వరంతో అంది వాహిని. "గతమనేది చెరిచివేస్తే పోయేది కాదమ్మా! ప్రేమ అనేది ఒక వరం. ప్రతి యువ హృదయంలోనూ అది ప్రభవించి పని శ్రతను సంతరించుకుంటుంది. కలకాలం హృదయంలో దాచుకునే మధుర స్మృతి అది. కాని.... నా వంటి దురదృష్టవంతులెవరూ వుండరు వాణీ! వరం కావల్సిన ప్రేమ నా పారిటి కావంగా మారింది. కాలం నన్ను కాలసర్పమై కాటేసింది.

“లోధ్ర” టానిక్ వనితలకు మాత్రం!

ప్రకృతి నిద్రమైన పద్ధతి ద్వారా ఆరోగ్యంగా ఉండడానికి
నెలలో ప్రతిరోజూ బాధలేని రోజుగా గడపడానికి
“లోధ్ర” టానిక్ తీసుకోండి! ఏ బాధ లేకుండా ఆరోగ్య
మయమైన జీవితాన్ని గడపండి.

75 సంవత్సరాల నుంచి స్త్రీల విశ్వాసానికి
పాత్రమైన టానిక్.

“లోధ్ర” మందుల షాపులలో దొరుకుతుంది.

Sistas

ఉచితమైన వైద్య సలహాలకు క్రింది చిరునామాకు ఈ కూపను
పూర్తిచేసి, మీ ఉత్తరంతోబాటు జతచేసి పంపండి.

కేసరి కుటీరం (ప్రై) లిమిటెడ్

15, వెస్ట్ కాట్ రోడ్, రాయపేట, మద్రాసు-600 014

ఏజంట్లు: శీతారామ జనరల్ స్టోర్స్ ఏజన్సీస్, విజయవాడ, సికింద్రాబాదు, బెంగళూరు

పేరు : _____

చిరునామా : _____

PIN _____

**ఈ రోజులో తలనొప్పి అంటే మాటలా!
సాలోఫేన్ ను వాడండి.
అమోఘంగా నొప్పులను నివారించే
విశిష్టమైన మాత్ర.
వెల అతిచౌక**

మంచి నొప్పుల నివారణ సాలోఫేన్ ను
గమనించండి. దీనిలో రెండు మందులు
అమోఘంగా నొప్పులను పోగొట్టేవి
చేరివున్నాయి—ఆస్పిన్, ఫెనాసిటిన్—
అయినప్పటికీ వెల మాత్రము 7 ప్రైసలే
ఒకమాత్ర. సాలోఫేన్ అతిశీఘ్రంగా,
తలనొప్పులకు జలుబులకు పండ్లనొప్పి,
ఘృణ్యాలకు కండరనొప్పులకు ఉపశమనం
కల్గిస్తుంది. సాలోఫేన్ నొప్పుల నివారణ మాత్రలు—
విశ్లేషణచేసి ఇంటింటా ప్రసిద్ధిపొందిన అమృతాంజన్
లిమిటెడ్ వారి తయారీ.

అమృతాంజన్ లిమిటెడ్ వారి నమ్మకమైన తయారీ

సాలోఫేన్ - అమోఘమగు నిరపాయకరమైన నొప్పుల నివారణ

SAA/AMS/2197 TEL

ప్రేమ విషయంలో పవిత్రత దూపుమాసి నా హృదయంలో ఆ పేరంటేనే అసహ్యం పేరుకుంది.

“ప్రేమ అనే పేరుతో అదవిల్లర్ని నమ్మించి వాళ్ళని మంత్రముగ్ధుల్నిచేసి సర్వస్వం దోచుకునే కామాంధులే నా కళ్ళ ముందు కనిపిస్తున్నారు. వాణి! నాకు ప్రేమ-ప్రేమించడం, యీ రెండు మాటల్లోనూ నమ్మకం పోయింది. మగవాళ్ళు అదవాళ్ళ మీద ప్రయోగించే మత్తు మందే యీ ప్రేమనే పదం.”

‘మరి నువ్వు ప్రకాష్ని ప్రేమించానన్నావు కదే అక్కయ్యా!’ అనబోయి అగిపోయింది వాణి - వాహిని వాళ్ళనివాహినికి అద్భుతమే ఆమె తెక్కడ కోపం వస్తుందోనన్న భయంతో.

“కాని....నా నమ్మకాలన్నీ నీరు కారిపోయే సమయంలో అన్నివిదాలా అడుకుని మానసికంగా దిగజారిపోతున్న నాకు చేయూతనిచ్చారు మీ దాన గారు. సబుడుగా, భర్తగా, తండ్రిగా నమ్మ లాలించారు, పాలించారు. ఆయన చల్లని నీడలో నేడదీరి నేను మామూలు మనిషిని అయ్యాను. ప్రేమ అనే పదానికి విజయైన అర్థం యిప్పుడు తెలిసింది. వాణి....! ఇక్కడికి వస్తే ఆ పాత జ్ఞాపకాలన్నీ చెదల్లా పుట్టుకువచ్చి మనస్సుని ఊత పెడతాయి. అందుకే....అందుకే నేను రారేకపోయాను.” వాహిని గొంతు గద్గదమైంది.

“నీ మనస్సు యంత నున్నితమైనదైతే ఎలా అక్కయ్యా! జీవితంలో ఎదురైన కష్టసుఖాలకి అతీతంగా వుండటం నేర్చుకోవాలి. సుఖపదాలంటే అదొక్కటే మార్గం. లేకపోతే యీ ప్రపంచంలో బ్రతకలేం. నీ మనస్సు మొదట్నుంచీ అతి సున్నితం. అందుచేతనే యిన్నేళ్ళయినా అనాటి దుర్బలన తాలాకు గాయం మానకుండా వుంది. తామరాకు మీది నీటిబొట్టలా వుంటూ జరిగిన వాటికి మనం కర్తలం కాదనుకుంటూ కర్తృత్వ భారం వహించకుండా వుంటే యీ మానసిక ఊతనించి సులువుగా విముక్తి పొందవచ్చు.”

“నువ్వన్నది విజయే చెల్లీ! చిన్నదానివైనా జ్ఞానిలా చెప్పావ్! కాని నువ్వు చెప్పేవి గుండె విబ్బరం కలవారికి వర్తిస్తాయి. నాలాంటి సున్నిత మనస్కురికాదు. సరే.... యీ విషయం యిలా వుంచు. మీ స్కూలు విశేషారేనేనా చెప్పి. నీ క్లాసులో ఏల్లలు బుద్ధిగా వుంటున్నారా! నీకా జీవితం ఎలా వుంది..?”

“కడుపులో చల్ల కదలక్కర లేకుండా జరిగి పోతోందక్కయ్యా! యీ ఉద్యోగం నాకు వచ్చింది. మా క్లాసులో ఏల్లరికి నేనంటే ప్రాణం. నా క్లాసు వచ్చిందంటే ఎంతో ఉత్సాహంగా వంటారు. మా హెడ్ మిస్ట్రెస్ కూడా నేనంటే ఎంతో అభిమానం.”

“వాణి! పైవేటుగా ది. ఏకి కట్టకూడదులే!”
“కట్టాలనే అనుకుంటున్నాను అక్కయ్యా!”
మా కొరిగ్స్ కూడా అలాగే అంటున్నారు. కాని బొత్తిగా నైముండటంలేదు. సాయంత్రం యింటికి వచ్చి గుక్కెడు కాఫీ నీళ్ళు వోల్ట్లో పోసుకొని కూర్చునేసరికి ట్యూషన్ కుట్రాళ్ళు వస్తారు. అయిదింటికి ఒక ద్యాచివాళ్ళు. ఏదింటికి మరో ద్యాచివాళ్ళు వస్తారు. ట్యూషను పూర్తయేసరికి తొమ్మిదవుతుంది. ఈ రోపం అమ్మా చెల్లీ కలిసి వంటపని పూర్తి చేస్తారు. రాత్రి భోజనాలు వసులు అయ్యాక పుస్తకాలు ముందేసు కూర్చుంటాను. కాఫీపు ది. ఏ పుస్తకాలు చదువుకుని ఆ తర్వాత నా క్లాసుకి ప్రవేశపుతాను. కళ్ళు కూరుకు పోయేలా నిద్ర వచ్చేదాకా చదువుకుంటూ కూర్చుంటాను. ఏదో భగవత్కృప వుంటే పాసు కావాలంటే!”

“తప్పకుండా ప్యాసవుతావు వాణి! నా తర్వాత యింటికి పెద్ద ఏల్లవి. తమ్ముడితో సమానంగా నువ్వు ఈ యింటి బాధ్యత తంకెత్తుకున్నావు. నేను చెయ్యలేని పని నువ్వు చేస్తున్నావు. అనాడు నువ్వు నాతో అన్న మాటలు విజం చేస్తున్నావు.”

“అదే కాదక్కా! మరొకటి కూడా జరగ బోతోంది.”

“ఏమిటి....?” కుతూహలంగా చెల్లెలివైపు చూసింది వాహిని.

వాణి బుగ్గలు అరుణిమను పులుము కుంటున్నాయి. తల వంచుకుని, “మరి అమ్మా నాన్న లతో యిప్పుడప్పుడే చెప్పనని మాట యియ్యి.” అంది.

అప్రయత్నంగా చెల్లెలి చేతిలో చెయ్యి వేసింది వాహిని.

“వేణు అవి హైస్కూల్లో యింగ్లీషు టీచ రక్కా! ఎంతో మంచివారు. మొన్న అతడు అడిగాడు—నేను ఇష్టపడితే నన్ను పెళ్ళి చేసు కుంటానని.”

“ఏ మన్నావ్....!”
“ఏమంటాను! సరే అన్నాను. ఈ మూడే

కుగా మా యిద్దరికీ పరివయం వుంది.”

“మనవాళ్ళేనా?” అడగకూడదనుకుంటూనే అడిగేసింది వాహిని.

“మన వాళ్ళయితే సమవ్యేముందక్కయ్యా! వేణు హరిజనుడు.” నవ్వింది వాణి.

తెల్లబోయింది వాహిని.

“మరి....” అంటూ ఏమో అనబోయింది వాహిని.

“సువ్యేమదగ బోతున్నావో నాకు తెలుసు అక్కయ్యా! అమ్మా నాన్నా ఎలా వాళ్ళు కుంటారు! అతడికి నీకూ మధ్య వచ్చే తక్కిన అలవాట్ల సమస్యనెలా పరిష్కరించుకుంటావ్! అనేకదూ! నువ్వు నన్నదగ దయచుకున్నది....?”

“అవును...” అంది వాహిని యింకా తన అశ్చర్యం నుంచి తేరుకోకుండానే.

“కులమేదైతేనే అక్కయ్యా! ఈ కులాలా మతాలా మనుష్యులు సృష్టించుకున్నవి. భగవం తుడి దృష్టిలో మనుష్యులంతా ఒకటే! మా యిద్దరి మనసులూ కలిసాయి. వ్యక్తిగత విష యాల గురించి ఇద్దరం మనసులు విప్పి మాట్లాడు కున్నాం. అతడికి వెనక ఎవరూలేరు. ఒక ముసిరి తల్లి మాత్రం వుంది. పెళ్ళయ్యాక కూడా నా జీవితం నా యిష్టం వచ్చినట్లు చేసుకో వచ్చని అది మా సంసారానికవసరం లేదని చెప్పాడు. అంచేత మా పెళ్ళయ్యాక కూడా నా జీతం మని వాళ్ళకే యిస్తాను. యింకా తమ్ముళ్ళ చదువు లున్నాయి కదా! నాన్నకి కాస్త సులువుగా వున్నాక యింట్లో చెప్పాలనుకుంటున్నా. ఈ రోపుగా చెబితే, అసలే బలహీనంగా వున్న నాన్న యీ పాకకి తట్టుకోలేదేమో నని జంకుతున్నా.”

“చెల్లీ....నమ్మిన దానిని, కోరుకున్న దానిని సాదించే ఆత్మ బలం నీకు వుంది. అదే నీకు శ్రీరామ రక్షమ్మా....!” చెల్లెలి తలమీద చెయ్యేని నిమిరింది వాహిని ఆస్థాయంగా.

“ఆ భగవంతుడే నాకు దైర్యాన్ని ప్రసా దించాలి అక్కయ్యా....!”

“ఒకవేళ అమ్మా నాన్నా వాళ్ళుకోకపోతే!” సారోచనగా అంది వాహిని.

“నేనన్నిటికీ నిధంగానే వున్నాను అక్కయ్యా! వాళ్ళు మా పెళ్ళికి వాళ్ళుకుని అశీర్వాదమే సరే సరి. లేకపోతే ఈ యింటితోనూ, ఈ యింట్లో వాళ్ళతోనూ, నాకు రుణం తీరిపోతుంది.” అంటుంటే వాణి కంఠం వాణికింది. [నశేషం]

అభినయ కళలో నిష్ఠాంకురాలు

కళానిధి

కోన్సియూటా, కళాపోషకులూ అయిన సుమిత్ర, గణపతి దంపతులు తమ కుమార్తెకు కళానిధి అని పేరు పెట్టుకొనడంలో ఆశ్చర్యం లేదు. ఆ పేరు పార్థకమవడం వాడుగుపాఠంలో రంగ రించి పోసిన కళాశృంగారం, కళానిధి కృషికి, గురుభక్తికి తార్కాణం.

“ఈ నాడు నన్నెవరైనా ప్రశంసిస్తున్నారూ అంటే దానికి కారణం మద్రాసు నగరపు ప్రఖ్యాత నాట్యాభిమాని శ్రీ వై. జి. దొరైస్వామి. దాదాపు ముప్పై సంవత్సరాల తరువాత నేను మళ్ళీ భరతకళను చేపట్టానూ అంటే దానికి పూర్తిగా వారి ప్రోత్సాహం, అండదండలే కారణం.”

మూడేళ్ళపాటు నాట్యం నేర్చి మరో మూడేళ్ళ పాటు నాట్యప్రదర్శనలిచ్చి 1943లోనే నాట్య శీలి కానికి స్వప్తి చెప్పిన కళానిధి - నాట్యకళను అర్పించిన మొట్టమొదటి బ్రాహ్మణ బాలిక.

“ఆ రోజుల్లో అరంగేట్రం (రంగపూజ) అంటూ వుండేది కాదు. మొత్తం యెన్ని ప్రదర్శన లిచ్చానో గుర్తులేదు కాని యిచ్చినవన్నీ దానాంకూ రత్నాంకూ మాత్రమే. బర్మా, పోలెండ్ దేశాల కాందిశీకుల కోసం, ఏవేవో పాఠశాలల కోసం, బెంగళూరు, చిదంబరం, కోయంబత్తూరు, కుంభ కోణం, మద్రాసులోనూ నాట్యం చేయడం మాత్రం జ్ఞాపకం వున్నది.”

ఇప్పటికీ ట్రిప్లికేన్ గర్ల్ స్కూల్లో కళానిధి హోర్ వుంది. ఆ హోల్లో కళానిధి తైలవర్ణ చిత్రం ఒక బాలిక నాట్య కళాకుళంకూ, ఆమె తలి దండ్రుల ఉదార స్వభావానికి ఒక నిదర్శనం.

ఒక సంవత్సరంపాటు మైలాపూరు గరి అమ్మూ (ఈమె కపాలేశ్వరస్వామి ఆలయపు దేవదాసి. కళాక్షేత్ర వంటి సంస్థలోనే కాక పద్మా సుబ్రహ్మణ్యం వంటి యెందరో మేటి

[అభినయం నాలుగు విధాలు. ఈ పరి చయ వ్యాసంలో మాత్రం అభినయము సాత్త్వికాభినయమన్న అర్థంలోనే వాడ బడింది.]

‘బూబాసుత్’

భరత కాత్ర ప్రవీణులకు అభినయబోధన గావించిని మహామనీషి) వద్ద అభినయం నేర్చుకొన్నది కళానిధి. అంతకుముందూ ఆ విమ్మలూ కన్నప్ప విక్టే, చిన్నయ్యనాయుడుగార్ల వద్ద కాస్త్రోక్తంగా నృత్యకళను అభ్యసించింది.

‘నాట్యం నేర్చుకొనే వారు తమ నాట్యకళ రాజీంచడానికి. గానకళ కూడా నేర్చుకోవాలి’ అంటారు కళానిధి. బాల్యంలో ఆమె మణక్కార్ శివరాజన్ దగ్గర కొన్నాళ్ళ పాటు సంగీతం నేర్చుకున్నారు. తర్వాత ప్రముఖ గాయవీమణులు బృంద, ముక్తం తల్లిగారి దగ్గర పదాలు పాదదంలో ప్రత్యేక శిక్షణ పొందారు.

“కన్నప్ప దగ్గర నాట్యం నేర్చుకొంటున్నప్పుడు మొదటి ప్రదర్శన యిచ్చాను. ఏం చేశానో, యెలా చేశానో గుర్తులేదు. అంకాలు మాత్రం నేడు చూస్తున్నవే. మొదటి బాగంలో అలరిప్పు, జతి స్వరం, శబ్దం, వర్ణం, అప్పుడు దుస్తులు మార్చుకొని కొన్ని పదాలకు జావళీలకు అభినయం పట్టేదాన్ని. మరొక మారు వస్త్రాలు మార్చి చివరి తిల్లానా. మర్య మర్య ప్రేక్షకులకు విసుగు కలగకుండా నా పోద రుడు వెంకటరమణి ఆర్కెస్ట్రాతో కలిసి పాటలు పాడేవారు. ఒకోసారి నా నాట్యానికి మా అమ్మ గారు పాటలు పాడేవారు.”

“రెండేళ్ళ తరువాత యివన్నీ కట్టిపెట్టేశాను. ‘అయ్యో నాట్యం మానివేశానే’ అని దాదాపదలేదు నేను. ఇక పెళ్ళి, భర్త, నిల్లయా సంసారం. ఆయిరవైతొమ్మిది సంవత్సరాలలో ఒక ఆయిదారు చోట్ల అతి సన్నిహితులు కోరగా పెద్దలముందు (ఉదయశంకర్, రుక్మిణీదేవి) ఒకదో ఆరో పదాలు చేసివుంటాను. దొరస్వామిగారు యిన్నేళ్ళ తరు వాత మళ్ళీ రంగంలోకి దిగమంటే ఎంతో భయ పడ్డాను. ‘వర్తకిగా కాదు కదా అభినయం నేర్చ దానికేం’ అని ఆయనెంతో ధైర్యాన్నిచ్చారు.”

ఆమె భారతీయ విద్యా భవనంలో కొన్ని నెలల పాటు అభినయం నేర్పారు. నేర్పిన ఒక యువతి గురించి ప్రస్తావిస్తూ, ‘ఏకాగ్రతకూ సాధనకూ ఆమె కామే సాటి’ అంటారు కళానిధి. అభినయార్థియై వచ్చిన మరొకరి గురించి చెబుతూ ‘సంలైయేళ్ళ పురుషునికి అభినయం, ముఖ్యంగా నాయికా భావ ప్రధానమైన అభినయం నేర్పడం మొదట్లో ఇబ్బంది పెట్టినా ఆయిదారుక్లాసులుగడిచేసరికి నాట్యాభిమాను లందరూ నాట్య విద్యార్థులే, తరగతులే తేడా అని

బోధపడి నాకు నెమ్మది కలిగింది. నాబోధ యుక్తమైన పాటలలో భావాలతో విశేష పరిచయం లేని దొకరు. నాట్యంలో విశేషాభినివేశం లేని దొకరు. వీరికి నేర్పడం నన్ను బోధకురాలిగా వాగా సాన పట్టింది." అన్నారు ఆమె.

"నా చిన్నతనంలో నా గురువులు నాకేమి నేర్పారో ఎలా నేర్పారో నాకు కొంచెం కూడా జ్ఞాపకం లేదు. కాని యిన్నేళ్ళ విదప కూడా నేను నేర్పడం అంటూ మొదలు పెట్టిన తరువాత అభినయం చేయవలసిందీ, చెప్పవలసిందీ, దాని కదే ఒక ప్రవాహంలాగా వచ్చేసింది. అంటే ఆనాడు వారు తమ గురుతర బాధ్యత అతిచక్కగా నిర్వర్తించారన్న మాట!"

గత మూడు నాలుగేళ్ళలో కళానిధి వద్ద అభినయ విద్య నేర్చినవారు కనీసం ఒక నలభై మంది నిష్ఠాతులుంటారు. వీరిలో అందరూ యితర గురువులవద్ద నాట్య అధ్యయనం చేస్తున్నవారు. చేసి ముగించినవారూ.

"తక్కిన గురువులు రాము శిష్యులకు నాట్యం నేర్పుతూ నా దగ్గరకు అభినయం నేర్వడానికి

పంపుతున్నారూ అంటే అది ఒక విశేషమే. దీనికి కారణం లేకపోలేదు. నేను నా దగ్గరకు వచ్చేవారికి అడుగులు, ప్రత్యేకంగా అంగ విన్యాసాలు యేవీ నేర్పననే చెప్పాలి. కేవలం అభినయం మాత్రం చెప్పిస్తాను. తక్కినదంతా వారి వారి గురువుల కైరిలోనే వుంటుంది. ఇందరి యితర గురువులకు నా శిక్షణ అంటే అభ్యంతరం లేకపోవడానికిదొక ముఖ్య కారణం."

ఈమె దగ్గర నేర్చినవారంతా యీమె స్థాయికి వచ్చారా అంటే దానికి జవాబు కాలమే చెప్పాలి. కాని ప్రతి ఒక్కరిలోను, ఇంతకుముందు వారు చేస్తున్న అభినయానికి, కళానిధి శిక్షణలోకి వచ్చిన తరువాత చేస్తున్న అభినయానికి తేడా స్పష్టంగా కనబడుతుంది. దీనికి కారణాలు:

"ఒక పాట నేను యితరులకు నేర్పబోయే ముందు ఆ పాట పాడడం నేను నేర్చుకొంటాను. ప్రతి పదార్థం, అన్వయం ఆ పాట వల్లించే పరిస్థితులు స్థితిగతులూ ఆ భాష జుట్టంగా తెలిసిన వారిలో చెప్పించుకొంటాను. అది నాకర్థమై ఒంటబట్టిన తరువాత శిష్యులకు బోధపరుస్తాను.

అవన్నీ వారూ అనుభవిస్తే వారు చేసే అభినయం సరిగ్గా కుదరక మానదు. వయసూ, మనో పరిపక్వతా దీనిని దృఢతరం గావిస్తాయి. నేను నేర్పే పాటలలో అన్నమాచార్యులు, గోపాల కృష్ణ భారతి, పాపనాథం శివన్, రఘుపురి సుబ్బ రాయర్, ఘనం శీనయ్య, ఘనం కృష్ణయ్య, త్యాగరాజు, పురందరదాసు, జేత్రయ్య, సారంగ పాణి మొదలగు ప్రఖ్యాత తెలుగు తమిళ వాగ్గేయకారులవేగాక జయదేవుని అష్టపదులు, నారాయణతీర్థుల తరంగాలు, మీరా భజనలు, కృష్ణ కర్ణామృత శ్లోకాలు కూడా ఉంటాయి."

అభినయం నాలుగు విధాలు. ఆంగికం, వాచికం, అహర్యం, సాత్త్వికం. కళానిధి నేర్పేది యీ నాల్గవది. అనుభవాన్ని మనస్సులో పెట్టుకొని, దానిని ముఖ కవళికల ద్వారా, ఆ కవళికల ప్రభావాన్ని యినుమడింపజేసే కరపద చలనాదుల ద్వారా ఒక రసాన్ని చూపి, దాని భావాన్ని ప్రేక్షకులలో కలగజేసే శక్తి పెంపొందించడం ఆమె చేసే పని.

"కొందరంటారు ఎంతటి శృంగారమైనా రంగంపై నాట్యం ద్వారా చూపవచ్చని. మరి

మృదువుగా... మధురంగా వికసించే సుగంధం.

ప్రతి ఊణాన్నీ చిరస్మరణీయం చేస్తుంది.

వాసు మరియు సైకిలు బ్రాండు అగరవత్తి.

ప్రకృతి మహత్వాన్నే మేము వశపరచు
కొన్నాము...

ప్రకృతినిర్దమైన మంచు కాళాకనవు సుగంధం
కోసం. ఈ ఆద్యుకానికి ఆదారం ఏమిటి?

సాంప్రదాయం! తరతరాలుగా సంప్రాప్తమైన

అగరవత్తుల కయారీలో ఆనమాన కళ.
ఇహ సుగంధం...అది మా స్వంత సృష్టి!
ఆహ్లాదకర మేళవింపుకు ఒక విశిష్టత
ఉంది. ఆనందదాయకం.

మిమ్ము మంత్రముగ్గుల్ని చేస్తుంది.

ఎన్. రంగారావు & సన్స్
619, హంద్రబ్ పిట్ రోడ్, పోస్టు కాపు 52, మైసూరు-570 004.
ఫోను: 21227, టెలిఫోన్ : 0846 : 219.

Sistas's-NR-124 Tel/77

కొందరు చక్కని అభిరుచితో చూపితే యేదైనా రాణిస్తుందంటారు-కావచ్చు. కాని నేను నేర్చేది కొంత ఆధ్యాత్మిక రోరణిలోనే వుంటుంది. ఏ నాయిక-నాయక భావమైనా జీవాత్మ పరమాత్మ సంయోగంకోసం పడే తపనలా రూపకల్పన చేయడం నాకిష్టం."

'మగదొచ్చి పిలిచేడు' వంటి పచ్చి పరకీయ నాయిక పదాన్ని కళానిధి భక్తిపరంగా కరుణారస ప్రధానంగా నిర్వచించడం, 'శివదీక్షపరురాలనురా' వంటి సర్మగర్భమైన స్మరసంగరాహ్వనాన్ని కేవలం వెలుపలి ఆర్థంతోనే చూపించడం, నాట్యం శృంగార రసమయం అని నమ్మేవారికి కొంత ఆశ్చర్యమూ, కొంత సంశయమూ కలిగించవచ్చు. కాని 'వద్దంటే వింటేవా' పదాన్ని ఉత్తమ నాయికవలె ఒక తీరునా, మధ్యమ నాయికమాదిరి మరొకసారునా ఆమె అభినయం చేయగా చూసిన వారు మొదటివాటిని మరచిరెండవదాన్నే గుర్తుంచు కొంటారు. 'ఇందెందు వచ్చితివిరా' అన్న ఖండిత నాయికను నిరూపించే గీతాన్ని తొమ్మిది రసాలలోనూ వేర్వేరుగా కళానిధి ఒకమారు దెమాన్ స్టేషన్ లో చూపగా నాట్యకళాకోవిదులైన ప్రేక్షకులు దిగ్భ్రాంతి చెందారు.

నాట్య కళాసాగరపు రోతులు మదించిన వారికి, సూక్ష్మంగా పరిశీలించి నెబ్బాసనదగ్గ అభినయాన్ని తలయూచి భాసనేవారికి యింకా అనందమూ తృప్తి కలిగించింది మరొకచోట-కళానిధి 'కృష్ణా నీ బేగనే బాలో' పాటకు చేసిన వాత్సల్య, భక్తి శృంగారాభినయాలు. ఈ మూడిటిలో తేడాలు స్వల్పం, పోలికలు అధికం. అయినా యెక్కడా ఒకదానిలో మరొకటి కలవకుండా మూడు విధాలుగా ఆమె చేసిన అభినయాదులు-అపూర్వాలు అనుపమేయాలు.

ఇటువంటి ప్రతిభా వ్యుత్పత్తులు కలిగి వుండటమేకాక వాటిలో ఒక భాగం విద్య నేర్వ వచ్చిన వారందరికీ పంచివ్వగల స్తోమత వున్నది కనుకనే కళానిధికి బొంబాయి బులాబాయి మెమోరియల్ ఇన్ స్టిట్యూట్ వంటి ప్రఖ్యాత సంస్థ వద్దనుంచి విజిటింగ్ లెక్చరర్ గా రమ్మని ఆహ్వానం వచ్చింది. నెహ్రూబయి, అక్టోబర్ లో ఆక్కడివారికి కళానిధి అభినయ కౌశలం నేర్పారు. దక్షిణాది కళయిన భరతనాట్యభినయం ద్వారా రెండు వేర్వేరు ప్రాంతాలకు వారది కట్టారు. కళల నేటి ప్రధాన లక్ష్యాలలో జాతీయ సమైక్య సాధనకన్నా ముఖ్యమైనదేదీ?

తాటి పెంకతో బొమ్మలు

ఎంత పనికి రానిదైనా నేర్చు, ఓర్పు చూపగలిగితే అందంగా అలంకరించుకోటానికి పనికి వస్తుంది-అనడానికి యిది ఒక నిదర్శనం.

తాటికాయలు పల్లెటూళ్ళలోనేగాని, మనకు ఎక్కడ దొరుకుతాయని నిరుత్సాహపడకండి. ఇప్పుడు నీజనులో టాన్లలోకి కూడ తీసుకువచ్చి అమ్ముతున్నారు. కనుక ఈ బొమ్మ చేయటానికి పెంక దొరకడనే ప్రశ్న లేదు.

ఇది చేయటం చాలా తేలిక కూడా.

కావలసినవి—

తాటి పెంక, గరుకు కాగితము, తెల్లరంగు పెన్సిలు, ఎర్రరంగు పెన్సిలు, పెన్సిల్ వంటి గమ్, ఇండియన్ యింకు.

చేసే విధానం:—

ముందుగా తాటిపండు పెంకను శుభ్రంగా కడిగేయాలి. అంటే గుడ్డ అంతా పోయి తెల్లగా వచ్చేటట్లుగా కడగాలి. తరువాత గోడుగా ఉన్నవైపు 1½" వెడల్పు, 1½" పొడుగున బ్లేడుతో పెంక కనపడేలాగ పీచును తీసివేయాలి. ఇప్పుడు గరుకు కాగితంతో ఆ భాగాన్ని బాగా నున్నగా చేసి, దాని మీద 2 లేక 3 కొబ్బరి చుక్కలు పేసి బాగా పారిష్ చెయ్యాలి. ఆలా చేశాక రంగు

పెన్సిల్ తో కళ్ళు, కనుబొమ్మలు, ముక్కు, పెదాలు గీసుకోవాలి. తెల్ల పెన్సిల్ ని నీటిలో తడిపి కనుగుడ్డు, ఇండియన్ యింకుతో కనుపాప దిద్దాలి. పెదాలను ఎర్ర పెన్సిల్ నీళ్ళలో ముంచి దిద్దాలి. వడ్రంగి పనిచేసేవారి దగ్గరనుండి 10 పైసల 'మక్కు' తెచ్చుకుంటే దానితో ముక్కును చేయొచ్చు. సాధువులా కావాలనుకుంటే తెల్ల పెన్సిల్ తో నుదుటి మీద అద్దంగా గీతలు గీసి ఎర్రరంగు బొట్టు పెట్టుకోవాలి. ముక్కుకి, పెదాలకి మధ్య గమ్ ఉపయోగించి-తీసివేసిన పీచుతో మీసాలు అతికించాలి. ఆలాగే కనుబొమ్మలను కూడ అతికించాలి.

ఇప్పుడు దువ్వెనతో బొమ్మ క్రింద వున్న పీచును క్రిందకి, ప్రక్క పీచును ప్రక్కలకి, పై పీచును పైకి దువ్వకోవాలి.

పెంక వెనుక వైపు చిన్న మేకు కొట్టి దారంతో ద్రాయింగు రూం గోడలకు వ్రేలాడ దీసుకుంటే చూడటానికి చాలా బాగుంటుంది.

ఇదే బొమ్మ పాపులో కొంటే నాలుగైదు రూపాయలైనా వుంటుంది. మనం చేసుకుంటే చాలా తక్కువ ఖర్చులో మనమే చేసుకున్నా మన్న తృప్తి వుంటుంది.

—మేడూరి మీనాక్షి

ఈ రోజుల్లో విద్యార్థులకి చదువు మీద శ్రద్ధ కనిపింపకొందని, అందుకు కారణం అటు విద్యార్థులు, యిటు ఉపాధ్యాయులు కూడా నని సర్వత్రా వివేచన జరుగుతోంది. విద్యార్థులు ఏదో చదువుకు వేండుకు 'వెళ్ళాం-వచ్చాం' అన్నట్లు ప్రవర్తిస్తున్నట్లే ఉపాధ్యాయులు కూడా 'ఏదో చెప్పాం యిక వాళ్ళు బర్క' అన్నట్లుగానే భావిస్తున్నారు. కానీ కొందరిలో యింకా విద్యా విధానంలో క్రొత్తతరహా మార్పులతో యువతరానికి ఉత్తేజపూరితంగా విద్యగరపాలన్న తనన లేకపోలేదు. అటువంటి అరుదైన వ్యక్తులలో ఆగ్రగణ్యురాలుగా పేర్కొనదగిన వనిత డాక్టర్ మాదురీ షా. ఈమె బొంబాయిలోని ఎస్. ఎస్. డి. టి. మహిళా విశ్వ విద్యాలయం ఉపాధ్యక్షురాలు.

డిసెంబర్ 1919 లో పుట్టిన మాదురీ షా డిసెంబర్ చదువుకూ వుండగానే వివాహం జరిగింది. ఆ తరువాత ఆంగ్ల, గణితకళాస్థలలో పట్టభద్రురాలయింది. ఉద్యోగంలోకి ప్రవేశించాలనుకుంది మాదురీ. ఇక్కడే వచ్చింది చిక్కల్లా. అప్పటికే ఆమె మాతృమూర్తి అయింది. 'పుట్టిన బిడ్డకి నలభయిరోజులైనా నిండలేదు. అప్పుడే మువ్వ ఉద్యోగాలు చేస్తాను - ఉళ్ళేర్తానంటావా' అని అడ్డు చెప్పారు అత్తమామలు. అప్పటికే మాదురీలో పాత తరానికి, కొత్త తరానికి మధ్య సంఘర్షణ చెలరేగుతోంది. తమ వేర్పొంది నలుగురికీ వేర్పాలన్న ఆరాటం ఆమెలో అధికమయింది. అందుకు భర్త ప్రోత్సాహం తోడయింది. ఇక తిరుగేముంది? ఆ విధంగా ఆమె బొంబాయి మ్యా ఈరా పాతకాలలో ఆంగ్ల, గణితకళాస్థలలో ఉపాధ్యాయునిగా ప్రవేశించింది.

ఒకవక్క విద్యగరపుకూ మరోవక్క విద్య వేర్చుకున్నారామె. విద్యావిధానంలో ది. డి. పూర్తి చేసి మొదటి శ్రేణిలో ఎమ్. ఇదిలో ఉత్తీర్ణురాలయ్యారు. ఆమెలోని విద్యాకృష్ణ ఆమెని లండన్ నగరానికి తీసుకువెళ్ళింది. 1954లో లండన్ విశ్వవిద్యాలయం ద్వారా 'విద్యా విధానంలోని తారతమ్యాలు' అనే అంశం మీద పరిశోధనలు జరిపి డాక్టరేట్ పట్టం పొందారామె! అప్పటి నుంచి 'సంచారక అధ్యాపకురాలు' (విజిటింగ్ ప్రొఫెసర్)గా అమెరికా, ఇంగ్లండు, జపాన్ మున్నగు దేశాలలో పర్యటించారు.

ఆమె అధ్యాపకురాలుగా వున్నప్పుడు విద్యార్థులకు ఉత్సాహజ్వలంగా వుండేందుకు పాఠాలను నాటకీయంగా, రసవత్తరంగా చెబుతూ వుండేవారు.

డాక్టర్. మాదురీ షా

ఉపాధ్యాయులు విద్యార్థుల మీద తమ ఆధిక్యతని చూపించాలన్న భావాన్ని ఆమె ఖండిస్తారు. తర్వాత, గ్రేటర్ బొంబాయిలోని పురపాలక సంఘం విద్యా కళాధికారిణిగా కూడా కొంతకాలం ఆమె పని చేశారు.

ఈనాటి యువతుల గురించి చెబుతూ 'ఈ కాలం యువతులు చాలా వరకు మెరుగు. కాము మగవారితో సమానమని, తమకూ స్వేచ్ఛా స్వాతంత్ర్యాలున్నాయనీ గ్రహించారు. వీరిలో కొందరు పురుషులను వివిధ రంగాలలో అరిగమించారు కూడా. నా భార్యలా వా తరం గురించే. వీరింకా 'పురుషుడే సర్వం' అని తమ పిల్లలకు చెబుతూ ఆత్మవంచన చేసుకుంటు

న్నారు. శ్రీలి సమావేశాన్ని ప్రతిపాదించే చట్టాలు - సంస్కరణలు చాలా వున్నాయి. కానీ ఈ చట్టాలకు-సహజత్వానికి అసహజత్వానికి ఉన్నంత దూరం వుంది. మనలో మార్పురావాలి. మగవారు సర్వం అనే భాందవ భావాన్ని త్రుంచేయాలి. పాత తరంవారు - యువతరం భావానూ, అభిలాషనూ అర్థం చేసుకోవాలి. సమాజంలో ఏర్పడిన పొంఘిక స్థితిగతులలోని మార్పులకు అనుగుణంగా వదులుకోవాలి. కాము గీసుకున్న పరిధిలోనే వుండకూడదు. ఇది ఆచరణలో పెట్టినవాడే శ్రీజాతి ముందంజవేస్తుంది." అంటారు- ఆ రోజు త్వరలోనే రాగలదన్న ఆశాభావం వ్యక్తపడుతూ.

జీవితంలో ఆమెకున్న ఆశయాలు రెండే రెండు. యువతరంలో విషయగ్రహణకీర్తి, విజ్ఞానాన్ని పెంపొందించాలి. విద్యా విధానంలో విద్యార్థికి, ఉపాధ్యాయునికి మధ్య వున్న అడ్డుగోడ తొలగి నప్పుడే సరైన గమ్యం సాధ్యమవుతుంది - కాబట్టి అది తొలగించాలి. వీటికోసం కృషి చెయ్యడమే ఆవిడ లక్ష్యం.

ఉపాధ్యాయ వృత్తి నుంచి స్వయం కృషికో విశ్వవిద్యాలయపు ఉపాధ్యక్షురాలుగా అంచెలంచెలుగా చేడుకున్న మాదురీ షా - గతంలో భారత ప్రభుత్వం చేత 'పద్మశ్రీ'గా గౌరవించబడ్డారు. □

వినతి

ఆంధ్రదేశంలోని కొన్ని జిల్లాలు ఈ మధ్య అకస్మాత్తుగా పెను తుఫానుకు బలయి ఎంతగానో నష్టపడ్డాయి. వేలాది ప్రజలు ప్రాణాలు పోగొట్టుకున్నారు. ఇళ్లు, పంటలూ ధ్వంసమైపోయాయి. ఎన్నో సోదర కుటుంబాలు నిలవ నీడ లేక అల్లాడి పోతున్నాయి. పలువిధాల నష్టపోయిన సాటిమానవులకు, సహాయ పడవలసిన విధి, కర్తవ్యం మనందరిమీదా వున్నది. ప్రతివారూ ఈ 'సహాయం' తమ తక్షణ కర్తవ్యంగా భావించి - తమ శక్త్యానుసారం "ఆంధ్రప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రి నిధి"కి విరాళంగా పంపి, సాటి ప్రజలను ఆదుకోవలసిందిగా 'వనిత' అభ్యర్థిస్తున్నది.

‘వజ్రోలరాణి’

కోహినుర్
క

వజ్రోల్లో కల్లా ప్రసిద్ధి చెందినది—‘కోహినుర్’ అన్నది. దాని కాంతి, ప్రఖ్యాతి, విలువ—చెప్పడానికి, కట్టడానికి లేనివి. ‘కోహినురు నీ జడలో పువ్వుల’ అని మన కవులు భరతమాతను కీర్తించారు.

ప్రస్తుతం ‘కోహినురు వజ్రం’ బ్రిటిష్ రాణి కిరీటంలో పొడగబడి వుంది. ఆ కిరీటం ఒక అద్దాల పెద్దెలో వుంటుంది. ఆ అద్దాల పెద్దె-ఉక్కు గజాల మధ్యలో భద్రపరచబడి వుంటుంది. ఆ ఉక్కు గజాల చక్రం—విద్యుచ్ఛక్తి ప్రసారంతో రక్షింపబడుతూ వుంటుంది. అదెక్కడ వుందీ అంటే—‘టవర్ ఆఫ్ లండన్’లో వున్న ‘అభరణ మందిరం’లో వుంది.

విజానికి—ఈ కోహినుర్ వజ్రం ప్రపంచంలో కల్లా పెద్దదేమీ కాదని నిపుణులు అంటారు. అందరూ చెప్పేటంత కాంతి కూడా దానికి లేదంటారు. దానికోసం కూడా అంత నిర్దోషమైనది కాదట! ఏమైనా ఈ ‘నూటారు కాలెల్ల’ వజ్రం సంపాదించుకున్నంత పేరు, ప్రఖ్యాతి ఇంక ఏదీ సంపాదించుకోలేదు.

అయితే—ఈ వజ్రం ఇంకో విధంగా కూడా ‘చరిత్ర’ సృష్టించింది. యుద్ధాలు లేవడానికి రాజ్యాలకు రాజ్యాలే నాశనం కావడానికి, జన నాశనం జరగడానికి ఈ వజ్రం కారణంగా నిలబడింది.

కోహినుర్ వజ్రం ‘వయసు’ ఎంతో ఇదమితంగా తెలియకపోయినా, ఈ వజ్రం—క్రీ. పూ. 57వ శతాబ్దంలో దేశాన్ని పాలించిన విక్రమాదిత్యుడి కాలం నాటిదని కొందరంటారు. ఐదువేల సంవత్సరాల క్రితం, మన మచిలీపట్నం దగ్గర్లో—గోదావరి ఒడ్డునదొరికిందనీ—కర్ణాటక భారతయుద్ధం చేసినప్పుడు, ఈ వజ్రాన్ని తన

కుడి చేతికి ‘రక్ష’లా కట్టుకున్నాడనీ, కర్ణాటక మరణానంతరం, అది పాండవుల చేతికి వచ్చిందనీ—ఇంకో కథ చెబుతారు. మరోకథ కూడా వుంది—తెలంగాణలో ఒక శివాలయం వుండేదిట. అక్కడి శివలింగానికి మూడో కన్ను రూపంలో ఈ వజ్రం వుండేదిట. 14వ శతాబ్దం ఆరంభంలో అల్లావుద్దీన్ ఖిల్జీ సేనలు, ఆ శివాలయం మీద దాడిచేసి, లింగానికి వున్న ఆ వజ్రాన్ని పెరికి, తమ రాజాకిచ్చారట. దాన్ని అల్లావుద్దీన్ తన వారసుడైన ఖజీర్ ఖాన్ కు ఇచ్చాడట. ఖజీర్ ఖాన్ బందీగా, గ్వాలియర్ కోటలో చనిపోయిన తర్వాత, ఆ వజ్రాన్ని గ్వాలియర్ పాలకుల చేతబడిందట! ఆ తర్వాత, రాజా విక్రమ్జిత్ (1528లో జరిగిన పానిపట్ యుద్ధంలో మరణించాడు.) అనే గ్వాలియర్ పాలకుడు—ఒకానొక పరిస్థితిలో తనను రక్షించి నందుకుగాను, కృతజ్ఞతా సూచకంగా—దానిని కుమారుడైన హుమాయున్ కు బహూకరించాడట! “అంతకుముందు కథకు — తగిన ఆధారాలు లేకపోయినా అప్పట్నుంచీ మాత్రం కోహినుర్ చరిత్ర తెలుస్తూనే వుంది” అంటారు చరిత్రకారులు.

(ఇంకా కొందరు—కృష్ణానది దగ్గర్లోని కొల్లూరు గిరిలో ఇది దొరికిందనీ, 1656లో మీర్ జుమ్లా అనే ఆయన షాజహాన్ చక్రవర్తికి ఆ వజ్రాన్ని బహూకరించాడనీ, చెబుతారు.)

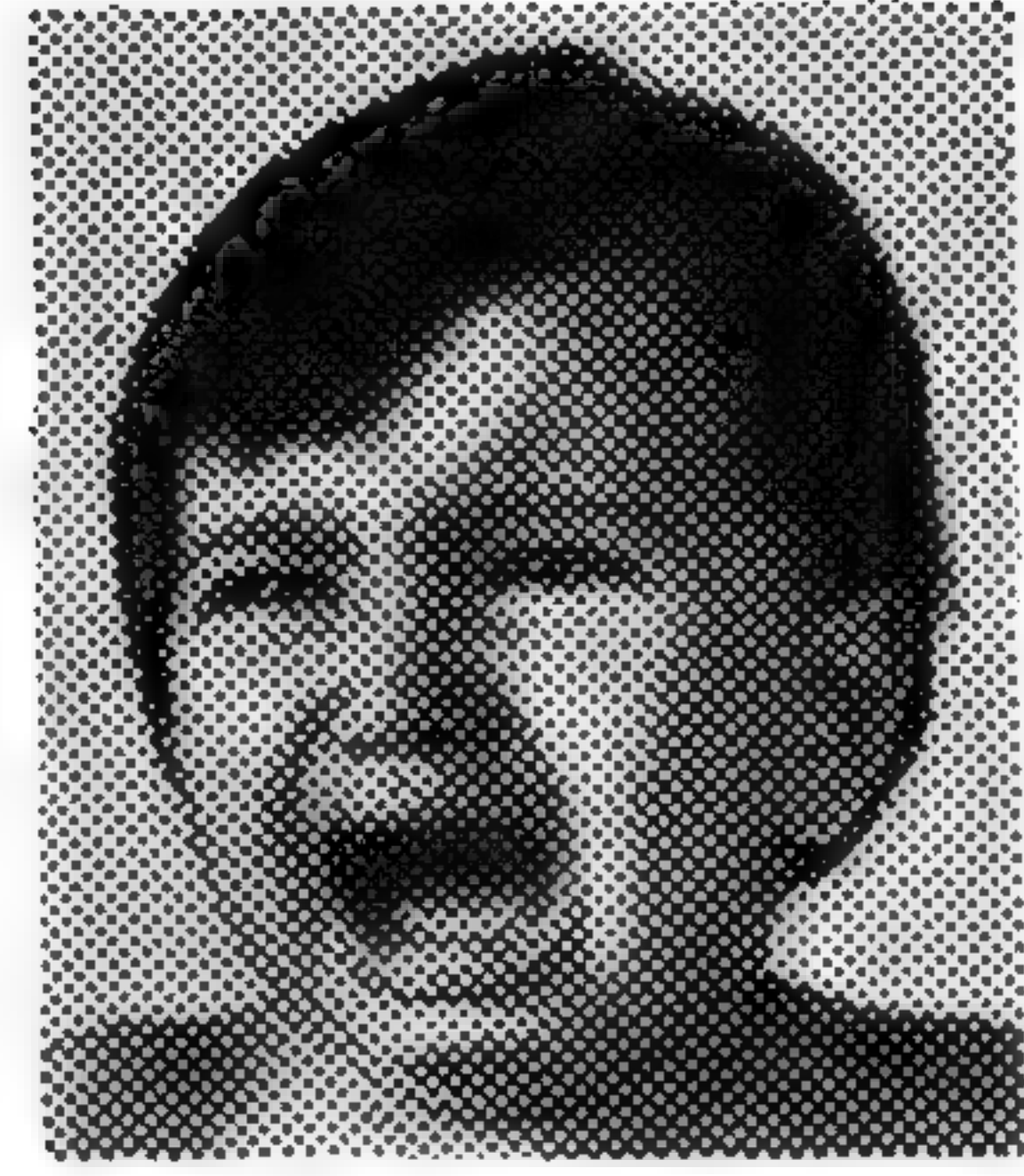
ముహమ్మద్ షా పరిపాలన (1739) వరకూ కోహిసూర్ - ఆ వంశీయుల దగ్గరే వుంది. నాదిర్ షా ధారతదేశాన్ని ఎదుర్కొన్నప్పుడు - ఆ వజ్రం ఆతని పరమైంది. అది కూడా - మొదట్లో ఆతనికి ఆ వజ్రం కనిపించలేదట. దాంతో నాదిర్ షా దానికోసం ఎన్నో ప్రయత్నాలు చేశాడు. చివరికి, ముహమ్మద్ షా కుటుంబానికి చెందిన ఒక స్త్రీ - కోహిసూర్ ఎప్పుడూ ముహమ్మద్ షా పాగాలో దాచబడి వుంటుందని - ఆ గుట్టు బయట పెట్టింది. అయితే, ముహమ్మద్ షా ఏ సందర్భంలోనూ, బహిరంగంగా తన పాగాను తీసి బయటపెట్టడు. అందుకేం చెయ్యాలి? - ఢిల్లీ దర్బార్ లో ముహమ్మద్ షాను తిరిగి నింహాసనం ఘోర కూచోబెడుతూ, నాదిర్ షా ఓ పన్నాగం పన్నాడు. తమ మైత్రికి చిహ్నంగా తమ పాగాలను మార్చుకుందాం - అన్నాడు. అని, తానే తన పాగాను తీసి, ముహమ్మద్ షా తల మీద పెట్టి, ఆతని పాగా తీసుకున్నాడు. ముహమ్మద్ షా మొదట్లో తెల్లబోయినా, తర్వాత ఏమీ చెప్పలేక వూరుకున్నాడు. ఎంతేమంటే, నాదిర్ షా పాగాలో పైన పొదగబడిన రాళ్ళు చూసి, ఆతని కళ్ళు 'జిగేర్' మన్నాయి. ఆతను మామూలుగా వుండడం చూసి నాదిర్ షాకు అనుమానం వచ్చింది - ఆ పాగాలో కోహిసూర్ లేదేమోనని; వెంటనే ఆతను తన గుడారానికి వెళ్ళి అత్రుతగా పాగా చింపి చూశాడు. దగదగమని మెరిసిపోతూ ఆ వజ్రం అందులోంచి బయటపడింది! అది చూసి చూడగానే నాదిర్ షా ఓ కేక పెట్టాడు - "కోహిసూర్" అని. (అంటే, పాఠశాల భాషలో 'కాంతి వర్వతం' అని అర్థం) అప్పట్నుంచే ఆ వజ్రానికి ఆ పేరు వచ్చింది.

తర్వాత, నాదిర్ షా కోహిసూర్ ను పర్యావరణం తీసుకువెళ్ళిపోయాడు. 1747 లో ఆతను ఓ గుడారంలో వుండగా చంపబడ్డాడు. ఆ తర్వాత కోహిసూర్, మరికొన్ని విలువైన రాళ్ళు - ఆతని కొడుకు షా రుఖ్ మిర్జాకు సంక్రమించాయి. కోహిసూర్ ఆతనికి ముప్పు తెచ్చింది. మీర్ ఆలమ్ అనే నైన్యాధికారి రుఖ్ మీర్ తిరగబడ్డాడు. ఆతని కళ్ళు పొడిచి రాజ్యాన్ని స్వాధీనపరచుకున్నాడు. అయితే, రుఖ్ మాత్రం కోహిసూర్ ను విడిచి పెట్టలేదు. రహస్యంగా తనదగ్గరే వుంచుకున్నాడు.

1751లో మీర్ ఆలమ్ కూడా వదింపబడ్డాడు. అహ్మద్ షా అద్దాలి అనే ఆఫీసు చక్రవర్తి, షా రుఖ్ మీర్జాకు తిరిగి ఆతని రాజ్యం ఆతనికి వప్పగించాడు. కృతజ్ఞతా సూచకంగా షా రుఖ్ - కోహిసూర్ ను అహ్మద్ షా అద్దాలికి బహూకరించాడు. అద్దాలి దాన్ని తన కొడుకు తైమూర్ కు ఇచ్చాడు. తైమూర్ తర్వాత కోహిసూర్ - షా జమాన్ పరమై. ఆతనికి కష్టాలు తెచ్చిపెట్టింది. షా షుజా ఉర్ ముర్కీ అనే ఆతని సోదరుడే ఆతని మీద తిరుగుబాటు చేశాడు. ఆతన్ని గుడ్డివాడిని చేసి, చెరలో బంధించి - రాజ్యం చేజిక్కించుకున్నాడు. అయితే, షా జమాన్ కూడా షా రుఖ్ లాగే కోహిసూర్ ను విడిచిపెట్టలేదు. తనతోపాటు చెరసాలకు తీసుకు వెళ్ళి, చెరసాల గోడ పగులులో దాన్ని దాచాడు!

కొంతకాలం తర్వాత ఒక ప్రమాదం జరిగి, చెరసాల గోడ విరిగి పడింది; గోడలో వున్న కోహిసూర్ - చెరసాల ద్వారపాలకుల కళ్ళను మిరుమిట్లు గొలిపింది! ఆ విధంగా అది బయటపడి షా షుజా ఉర్ ముర్కీ కొంతహారంలో ప్రకాశించింది!

తైమూర్ మూడవ కుమారుడు షా ముహమ్మద్ - షా షుజాను, పదవీ చ్యుతుడిని చేసి, ఆతని కళ్ళు పొడిపించి - దేశం నుంచి వెళ్ళగొట్టాడు! తర్వాత

పసి బిడ్డకు జీర్ణసంబంధమైన బాధలు కలిగినప్పుడు...

సామ్యంగా పనిచేసే
అమృతాంజన్
గ్రేప్ మిక్స్చర్
బాధను అతి త్వరగా తగ్గిస్తుంది

కడుపునొప్పి, ఆజీర్ణము, వాయువు, పళ్ళు వచ్చేటప్పుడు కలిగే బాధలు మొదలైన వాటిలో దేనితోనైనా సరే, మీ పసిబిడ్డ బాధ పడుతూంటే అమృతాంజన్ గ్రేప్ మిక్స్చర్ తో అతి త్వరగా ఉపశమనం కల్పించండి త్వరగా సులభంగా తిరిగి మీ పసిబిడ్డ ఆనందంగా నవ్వుతుంది.

గృహోషధములు
తయారుచేయుటలో
తరతరాలుగా నమ్మికకు
పాత్రమైన అమృతాంజన్ వారి
తయారీ.

అమృతాంజన్ లిమిటెడ్

పుజా పెర్గడలో, కాశ్మీర్ గవర్నర్ చేత బంధించబడ్డాడు. కాశ్మీర్ మీద దండెత్తి, తన భర్తను విడిపించమని-పుజా పెద్ద భార్య, పంజాబ్ రాజు రంజిత్ సింగ్ ను వేడుకున్నది - ప్రతి ఫలంగా 'కోహి నూర్' బహూకరిస్తానన్నది.

రంజిత్ సింగ్ పెద్ద నైయాన్ని కాశ్మీర్ కు వంపించి, షా పుజాను చెరనుంచి విడిపించాడు. అయితే, ఇచ్చిన మాట ప్రకారం షా పుజా భార్య గాని, షా పుజా గాని 'కోహి నూర్' ను రంజిత్ సింగ్ కు ఇవ్వలేదు. దాంతో రంజిత్ సింగ్ - షా పుజానూ, భార్యనూ లాహోర్ లోని 'ముబారక్ హవేలీ'లో బంధించాడు. ఎన్ని రోజులు గడిచినా షా పుజా వజ్రం విషయం ఎత్తక పోవడంతో షా కుటుంబాన్ని కూడా బంధించాడు రంజిత్ సింగ్. వారికి పంపే ఆహారాన్ని సుల్పి కూడా క్రమ క్రమంగా తగ్గించడం మొదలెట్టాడు. దాంతో పుజా-భార్య మాటను చెల్లించక తప్పలేదు. 1813వ సంవత్సరం జూన్ నెల ఒకటవ తేదీన- కోహి నూర్, రంజిత్ సింగ్ కు ముట్టింది.

రంజిత్ సింగ్ కోహి నూర్ ను తన ముంజేతి కంకణంలో బిగించాడు. 1839లో-అతని మరణానికి ముందు, ఆ వజ్రాన్ని పూరీ జగన్నాథ ఆలయానికి ఇచ్చేయాలని నిశ్చయించుకున్నాడు. కాని, అతని సలహాదారులు అందుకు అంగీకరించలేదు.

రంజిత్ మరణం తర్వాత, కోహి నూర్ - అతని వారసులైన ఖరకసింగ్, నిహార్ సింగ్, షేర్ సింగ్ లకు చేరింది. వాళ్ళంతా ఆకాల మరణాలు పొందడంతో - అది దలీప్ సింగ్ కు చేరింది. దలీప్ సింగ్, రంజిత్ సింగ్ సంతానంలో చిన్నవాడు.

1840లో పంజాబ్ విస్తరణ జరిగినప్పుడు కోహి నూర్ బ్రిటిష్ వారి పరమైంది. 1850లో - అప్పటి ఇండియా గవర్నర్ జనరల్ -డల్ హౌసీ, కోహి నూర్ ను ఇంగ్లాండ్ రాణికి పంపించాడు.

1850 ఏప్రిల్ 6న బొంబాయి నుంచి బయల్దేరిన ఒక షిప్ లో, కోహి నూర్ లండన్ బయల్దేరింది. బయల్దేరిన దగ్గర్నుంచి ప్రయాణానికి ఏవో అడ్డంకులు కలుగుతూనే వచ్చాయి. జూలై 2వ తేదీనగాని ఆ షిప్ ఇంగ్లాండ్ చేరుకోలేక పోయింది. ఓడ చేరిన రెండవ రోజునే ఆ వజ్రం విక్టోరియా రాణికి అందజేయబడింది. అప్పట్లో ఆక్కడ జరుగుతున్న ఒక 'ఎగ్జిబిషన్'లో

పొగాకు నమిలే అలవాటు ఉన్నవారికి నోట్లో పుట్టకురుపు (కాన్ఫర్) వ్యాధి రావడానికి అవకాశాలు ఉన్నాయన్నది చాలామందికి తెలిసిన విషయమే. ఐతే, పొగాకుకంటే వక్కపోడి వేసుకోవడం మరింత ప్రమాదకరం అన్న అంశాన్ని-పుట్టకురుపు వ్యాధికి సంబంధించి పరిశోధనలు చేస్తున్న డాక్టర్ కమల్ రణదివే (కాన్ఫర్ రీసెర్చ్ ఇన్ స్టిట్యూట్-బొంబాయి) ఇటీవల ఒక గోప్యీలో తెలియజేశారు. కొందరు వక్కతోపాటు పొగాకును తరచుగా నములుతూ వుంటారని-ఆ అలవాటు ఎంతమాత్రం మంచిది కాదని ఆమె అన్నారు. ఎప్పుడూ తమలపాకులు వేసుకోవడం కూడా దేహరోగ్యానికి శ్రేయస్కరం కాకపోయినప్పటికీ- వక్కతోపాటు తమలపాకులు కూడా నమలడం వల్ల - కాన్ఫర్ రావడానికి తక్కువ అవకాశాలు ఉన్నట్లు ఆమె తెలియజేశారు.

విల్లలు పొడుగ్గా పెరగడానికి సూర్యరశ్మి బాగా

అవురూపమూ, అపూర్వమూ అయిన ఆ వజ్రాన్ని ప్రదర్శించారు కూడా. అది చాలామంది నిపుణులను ఆకర్షించినా, దాని 'కోత' సరిగ్గా లేదని వారంతా అభిప్రాయపడ్డారు. దాంతో విక్టోరియా రాణి - ఆ వజ్రాన్ని నిపుణులచేత సరయిన ఆకారానికి వచ్చేలా 'కోత' కోయించింది. ఆ కోతతో, దాని బరువు చాలామట్టుకు తగ్గిపోయింది.

మొదట్లో విక్టోరియా రాణి, కోహి నూర్ ను చేతి కంకణంలోనే వుంచుకునేది. తర్వాత క్విన్ ఆలెగ్జాండ్ర, క్విన్ మేరీయ-ఆ వజ్రాన్ని తమ కిరీటాలలో పొదిగారు.

1937లో ఆరవ జార్జి భార్య ఎలిజబెత్ (i) (ప్రస్తుతపు రాణి ఎలిజబెత్ తల్లి)కు పట్టాభిషేకం జరిగినప్పుడు - ప్రత్యేకంగా 'రాజమకుటం' రూపొందించారు. ఆ కిరీటపు కేంద్ర స్థానంలో 'కోహి నూర్' పొదగబడింది. అప్పట్నుంచి 'కోహి నూర్' ఆక్కడే వున్నది.

దోహదం చేస్తుందన్న అంశాన్ని ఇటీవల విజ్ఞాన శాస్త్రవేత్తలు కనుగొన్నారు. శీతాకాలం కంటే, వేసవికాలంలో (ముఖ్యంగా మే నుంచి జూలై వరకూ) పిల్లలలో పెరుగుదల ఎక్కువగా వుంటుందని, అందుకు కారణం శరీరంలో పెరుగుదలకు సంబంధించిన హార్మోన్లు - సూర్య రశ్మికి ఎక్కువగా గురికావడమేనని కొన్ని పరిశోధనల అనంతరం - శాస్త్రజ్ఞులు నిర్ధారణ చేశారు.

క్రోపంలో - 'పళ్ళు రాలిపోతానని' ఎవరినైనా పంటి మీద కొడితే, దెబ్బతినేవాడికన్నా, కొట్టేవాడికే ఎక్కువ నష్టం అని వైద్యశాస్త్రజ్ఞులు చెబుతున్నారు. ఎలా అంటే, పంటి మీద కొట్టి నప్పుడు వ్రేళ్ళ కణుపులకు పళ్ళు తగలడంవల్ల - 'ఇన్ ఫెక్షన్' అవుతుంది. ఆ 'ఇన్ ఫెక్షన్' ఎంత ప్రమాదానికి దారితీస్తుందంటే - కొందరి విషయంలో-చేతులు తీసివేయవలసి వచ్చిందట.

ఐతే, అంతటితో కోహి నూర్ కథ పరిసమాప్తం కాలేదు. ఈ మధ్య పాకిస్తాన్ - కోహి నూర్ తమకు చెందినది కాబట్టి, తిరిగి తమకు ఇచ్చివేయవలసిందని - గట్టిగా కోరడంతో మరి కొందరు కూడా అది "తమదే" నంటున్నారు. నాదిర్ షా తరం దగ్గర ఆ వజ్రం చాలా కాలం వుండి కాబట్టి, అది తమకు చెందాలని ఇరానీ వారు అంటున్నారు. దల్ హౌసీ ముని మనమడు బ్రిగేడియర్ లార్డ్ బలన్ ట్రే -డల్ హౌసీయే ఆ వజ్రాన్ని వట్టుకున్నాడనీ, తన దగ్గర సంవత్సరంపాటు ఉంచుకున్నాడనీ - కాబట్టి అది తనకు చెందాలనీ అంటున్నారు.

మరి - ఆ "వజ్రం" కోసం హక్కుదార్ల మంటూ ఇంకా ఎవరైనా ముందుకొస్తారేమో - చెప్పడానికి లేదు. ఏమైనా, కోహి నూర్ కథ ఆక్కడితో ఆగిపోయే కథలా కనిపించడంలేదు. తన కథను ఆ వజ్రం గొలుసు కథలా అలా అలా కొనసాగిస్తూనే వుంటుందేమో.

మొన్న నాకు తెలిసిన వాళ్ళంటేకెళ్ళి కాస్తేపు కూచున్నాను - ఏదో మాటామంతి అయితూ. వాళ్ళ అబద్ధపిల్ల చదువుకుందోంది. చదువుతూ చదువుతూ, ఏదో ఆర్థం కాలేదుకాబోలు, తండ్రిని వెళ్ళి అడిగింది. ఆ తండ్రి ఏ కళన వున్నాడో గాని, 'గయ్య'మని లేచాడు. "నన్నెందుకడుగు కాపు మధ్య? క్లాసులో చెబుతున్నప్పుడు ఏం చేస్తున్నావు? అయినా, అలావాళ్ళకి చదువు లెందుకరా అని శతపోరుతూ వుంటే, నా మాట విన్నవాడెవడు?....మొగుడికి ఓ ముక్క ఉత్తరం రాయడం, చాకలిపడ్డు రాయడం తెలిస్తే చాలదూ!" అంటూ మాట్లాడడం మొదలుపెట్టాడు. నాకు అశ్చర్యం వేసింది. ఇంతమంది అడపిల్లలు చదువుకుని ఉద్యోగాలు చేస్తూ వుంటే, ఇంకా అతను, 'అడదానికి చదువెందుట?' అని వాదిస్తాడేమిటో. నాకు ఆర్థం కాలేదు. నాకన్న పూర్వకాపు మనిషిలా వున్నాడు! ఏమైనా ఇలాంటివాళ్ళు చాలామంది వుండి వుంటారు.

అసలూ, 'అడది, చదువుకోకూడదు' అని ఎవరు చెప్పారు? మన పురాణాలూ, పాత కథలూ చూస్తే, ఎంతోమంది మహిళలు చదువుకున్నట్టూ, పండితులైనట్టూ తెలుస్తూనే వుంటుందిగదా! అయితే ఆరోజుల్లో స్త్రీలు ఇళ్ళదగ్గరే విద్యాభ్యాసం చేసేవాళ్ళుగాని, పాఠశాలలకు వెళ్ళి ఇవాళ అందరూ కలిసి చదువుకుంటున్నట్టుగా చదివేవారు కాదు.

తర్వాత తర్వాత - స్త్రీలకు ఆప్యట్లో వున్న చార్యులను నిర్వహించడానికి తగ్గ చదువుంటే చాలు - అని కొందరు అనుకునేవారు. కొందరు అదీ అక్కర్లేదనుకునేవారు. అభిరుచి వున్న వాళ్ళు, స్తోమత వున్నవాళ్ళు తమ పిల్లలకు విద్య చెప్పించేవారు.

సహజంగా స్త్రీ అబలగదా. అంటే, మగ వాడికి వున్నంత బలమూ, చొరవా అడదానికి వుండవు. అది, స్త్రీ శరీర తత్వంలోనే వుంది. కోమలమైన శరీరం! అంచేత కష్టపడి పట్టు చెయ్యడానికి స్త్రీలు పనికిరారు. పైగా స్త్రీ మాసానికోసారి, ఋతుమతి అవుతుంది. అప్పుడు విశ్రాంతి తీసుకోవాలి. గర్భధారణ కాలం వస్తే మాసాలకు మాసాలే విశ్రాంతి తీసుకోవాలి. ఇవన్నీ దృష్టిలో వుంచుకుని, 'స్త్రీలకు ఉద్యోగా లెందుకు?' - అనుకునే వారేమో! పైగా, గృహిణిగా 'ఇంటిపని' అంత చూసుకోవాలిగదా -

అదో కారణం.

అసలు - 'విద్యలు' ఎన్నో వున్నాయి. వేద విద్య, రాజనీతి, వాణిజ్యం మొదలైనవి. ప్రపంచంలో జీవించడానికి దన సంపాదన కావాలి. దన సంపాదన కావాలంటే - చేతిలో ఏదో ఓ విద్య వుండాలి. స్త్రీలు సంగీతం నేర్చుకోవచ్చు; కుట్టుపట్టు నేర్చుకోవచ్చు; చిత్ర కళ అభ్యసించవచ్చు. ఇలా, ఏదైనా నేర్చుకుని, ఇతరులకు దోదించవచ్చు; తద్వారా దన సంపాదన చేసి, జీవనయాత్ర చెయ్యవచ్చు. మరి, పీటన్నిటికీ కూడా ముందుగా కావలసినది - చదువు. కొంతయినా చదువు వుంటే - ఈ విద్యల్లో రాణించడం కొంత తేలికవుతుంది.

మన పూర్వీకులు పురుషులకు కొన్ని ధర్మాలు, స్త్రీలకు కొన్ని ధర్మాలు అని - నిర్దేశించారు. గృహ కృత్యాలూ, శిశుపోషణా స్త్రీలకు ముఖ్యమైన ధర్మాలన్నారు. మరి, ఇవి నిర్వర్తించడానికి చదువు కూడా తోడ్పడితే మంచిదే కదా!

మన హిందూశాస్త్రంలో స్త్రీలకు కొన్నింటి సంపూర్ణ హక్కులు వున్నాయని చెప్పారు గాని, ఇంటి వ్యవహారాలు చూసుకుంటూ, పిల్లల్ని పెంచుకుంటూ వుంటుందికాబట్టి, ఆమెకు 'ఎలాంటి హక్కులూ లేవు' - అని అనలేదు. భర్త - ఏ కుగ కార్యం చేసినా, భార్యతో సహా కూర్చునే చెయ్యాలి - ధర్మకార్యం చెయ్యవలసి వచ్చి నప్పుడైనా అంతే! సత్యనారాయణ వ్రతం లాంటి వ్రతాలు చెయ్యాలంటే, భార్యతో సహా పీటలమీద కూర్చుని చెయ్యవలసిందే గాని,

భర్త ఒక్కడే చెయ్యడానికి వీలు లేదు! "భర్త చేసే పుణ్యంలో సగం భార్యకి చెందుతుంది గాని, భార్య చేసే ధర్మంలో పురుషుడికి ఎలాంటి దాగమూ లేదు" అన్నారు. అంటే - స్త్రీకి అంతటి హక్కుంది. మరి, అలాంటి హక్కులు ఇచ్చిన పెద్దలు - స్త్రీని 'చదువుకోవద్దు' అని ఎందుకు చెబుతారు? - ఇవన్నీ మధ్యలో వచ్చినవి. 'స్త్రీలు చదువుకోవలసిన అవసరం లేదు' 'చదువుకుంటే ఉద్యోగం చెయ్యాలి' 'ఉద్యోగం చేస్తే చెడి పోతారు' ఇలాంటి మాటలన్నీ ఇవాళ కూడా చాలామంది నోట వింటూనే వుంటాం.

'చదువుకుంటే ఉద్యోగం చెయ్యాలి' అన్న నిర్దేశం ఎక్కడుంది? వీణ నేర్చుకున్నవాళ్ళంతా తక్కిన వాళ్ళకి నేర్పుతున్నారా? - అక్కర్లేదు! అయితే, అవసరం అనిపిస్తే మాత్రం స్త్రీ కూడా ఉద్యోగం చెయ్యవలసిందే.

అయితే, అప్పటి రోజులు, ఆ సాంఘిక వ్యవస్థా వేరు; ఇప్పటి వాతావరణం వేరు. రోజుల్ని బట్టి నిర్దేశాలు మారుతూనే వున్నా ఇంకా అలాంటి దాచివ్రాలు వుంటూనే వుంటారరా -

ఏది ఎలా వున్నా - 'అడదానికి చదువు కావాలి. అడదీ విద్య నేర్చుకోవాలి' అన్న భావాల నేటి తరం వాళ్ళంతా ముందుగా పాత తరం వాళ్ళకి చెప్పాలి. అలాంటి చాదస్తాలు నాకేం లేవు. నేనూ కాలంతోపాటు మారుతూ వస్తున్నదాన్ని. ఈ మాటలు నాబోటిది చెబితే - మరి, ఎవరికైనా అశ్చర్యంగానే వుంటుంది.

అదిగో - అలాంటి మగవాళ్ళ మాటలు వింటున్నప్పుడూ అశ్చర్యంగానే వుంటుంది! కాదు మరి!

'తళతళలాడే' తెలుపు కోసం

సుప్రీమ్ డెట్ డెటర్జెంట్ ఉతికే బిళ్ల

కొత్తగా మెరుగు పర్చబడిన డెట్ బిళ్ల, బజార్లో దొరికే డెటర్జెంట్ ఉతికే బిళ్ల కంటే ఎంతో మేలైనది.

మరికిని వదిలే శక్తికి, సురుగు నివ్వడంలోనూ, సువాసనలు బిందించడంలోనూ దీనికి మరేదీ సాటికాలేదు.

వాడి చూడండి! తేడా ఏమిటో మీరే తెలుసుకోండి! నిజమే, సుప్రీమ్ డెట్ బిళ్ల 'తళతళలాడే' తెలుపు యిచ్చేది!

దివ్యమైన తెలుపు, డెట్ యొక్క తెలుపు

Shilpi-DM 7A/76 Tel

ఎవాహాలు మరియు
అన్ని శుభకార్యాలకు

వాణి
సిల్క్ హౌస్

మా క్రొత్త డిజైన్
'పూంబుహార్'

క్రొత్త బార్దర్
'బైరవి'

క్రొత్త రంగు
'వాణి'

క్రొత్త బుట్టా
వరలక్ష్మి

జైన్ భవన్
(మేడ మీద)

92, పాండిబజార్, టి. నగర్,
మద్రాసు-600 017

ఫోన్: 446440

ప్రారంభోత్సవం
ది. 15-12-77

బెనారస్ హాల్

షిఫాన్
అర్గంజా
ప్రింట్
షిఫాన్ ప్రింట్
మట్కా
పట్టా

మరియు అన్ని డిజైన్లు ఇక్కడ లభించును.

వరలక్ష్మి బెనారస్ హాల్

(ఎయిర్ కండిషన్డ్)

92-A, సర్ త్యాగరాయ రోడ్

(పాండిబజార్) ఫస్ట్ ఫ్లోర్

టి. నగర్, మద్రాసు-17

